

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Külügyi aprópenz.

Budapest, május 12.

(v.) A nemzetközi politika nagy kérdéseinek megvitatására vajmi ritkán — évente mindössze egyszer — nyílik alkalma a magyar közvéleménynek: amikor a delegáció számunkérőlt előtt megjelen a külügyi hivatal vezetője s jelentést tesz sáfárkodásának eredményeiről, politikájának céljáról és eszközeiről. Maga a parlament is hozzászólhatna ugyan bármikor és bármilyen terjedelemben a külpolitika egész anyagához, a hetvenes évek végéig élt is elég sűrűen ezzel a jelentős jogával, de azóta — közjogaink kétségtelen kárára — divatja mult a külügyi kérdések parlamenti feszegetésének s itt-ott már csupán egy-egy interpelláció jelzi azt, hogy a magyar képviselőház munkanyagában a nemzetközi politikának is elsőrendű szerepet lehetne és kellene játszania. E mindenképp kárhözvándó, mert a parlamenti jogkört érzékenyen szűkítő gyakorlat révén a külügyek ellenőrzése jóformán teljesen a delegációra hárul, ami már csak abból a szempontból sem lehet kívánatos, mert a nemzeti akaratnak csakis a nemzeti képviselet teljességében lehet a kellő súlyjal megnyilatkoznia. A helyes állapot az lenne, ha a képviselőházi viták irányítanak a külügyi politikát, a delegációnak feladata pedig inkább csak az ellenőrzés volna, hogy a parlament által megjelölt célt a közös külügyminiszter a helyes eszközökkel szolgálja-e.

Ettől az ideális állapottól évről-évre jobban távolodunk el. A magyar képviselőház külügyi érteke szemmeláthatóan sorvad, aminek káros hatása nemcsak abban nyilvánul, hogy a parlament e spontán mulasztás révén elhanyagolja hatáskörének egy lényeges részét, hanem abban is, hogy a delegációkon érvé-

nyesül az öröklékenység természeti törvénye s rajtuk is esztendőről-esztendőre növekvő mértékben tapasztalható a külügyi ideg atrofiaja. Ez a keserves körisme ma is bevált a magyar delegáció külügyi albizottságának ülésén. A világot mozgató nagy nemzetközi kérdések aprópenzre váltódtak fel ebben a nem túl magas színvonalu vitában. A nagyhatalmak eddigi csoportosulásai lejárféltben vannak; új elhelyezkedéseknek tünetei mutatkoznak a nemzetközi szemhatáron. Minden számottevő nép idegesen hangoztatja feltétlen békeszeretét, de azért egymásban még sem bíznak, minden szövetségnek minden tényezője rajta van, hogy előnyös viszontbiztosítást köthessen más csoportosulások tagjaival. A régi rend egész vonalán nagy vegyi bomlás észlelhető s új vegyi vonzódások kezdenek itt is, amott is érvényesülni. Látja-e mindezt a külügyi albizottság? Ha látja, lehetséges-e, hogy ez életbevágó kérdésekben ne legyenek véleményei, kívánásai, tanácsai, intelmei, aggodalmi, reményei? Pedig ezen a mai hosszú ülésen csupa részletkérdés merült fel, közülök egy-egy fontosabb is; de ha gróf Goluchowski a magyar nemzetnek a nemzetközi politikára vonatkozó akaratával óhajtott ma megismerkedni, hát bizony kevés oka lesz a vita eredményeivel való meglepedésre. A külügyi politika irányáról, céljairól, módszereiről és eszközeiről legfeljebb eszmétörödek kerültek elébe, egységes kritikát a tárgyegeteméről nem volt módjában hallania. S noha az öröklékenység törvénye, amely szerint az ivadékok reprodukálja a szülők fogyatkozásait, eléggé magyarázza ezt a súlyos mulasztást, mi a külügyi albizottságot a reá váró feladat felületel teljesítésének vádjá alól még sem vagyunk hajlandók fölmenteni. Enyhítő körülményül betudjuk a képviselőház külügyi érte-

kének állandó hanyatlását, de ez nem jogosítja fel a delegációnak épp a nemzetközi politika ellenőrzésével megbízott szervét a nemzeti akaratnak ilyen feltűnő elhanyagolására.

A részletkérdések során szóba került egy közjogi „sérelem” is. Bűnül rótták fel Goluchowskiak, hogy expozéjában a külfölddel kötendő vámszerződésekről is nyilatkozott s ezzel kapcsolatban meg is sürgette az Ausztria és Magyarország közt való gazdaságpolitikai egyezkedést. Ebben a terjedelemben mi a jelzett felfogást nem tehetjük a magunkévá. Először azért nem, mert maga a kiegyezési törvény a kereskedelmi vámszerződések kialakítását és kötését a közös külügyminiszter hatáskörébe utalja. S másodszor azért nem, mert még ilyen törvényes rendelkezés híján is a külügyek vezetője hozzászólhat minden olyan dolghoz, mely az idegen államokkal való politikai viszonyt befolyásolhatja, tehát a kereskedelmi összeköttetések kérdéséhez is, mely manapság ugyszólván a legerősebb tényezője a hatalmak diplomáciai elhelyezkedésének. Goluchowski tehát jogosan belevonhatta a szerződések dolgát a maga fejtegetéseibe. Odáig persze nem lett volna szabad elmennie, hogy köztünk és Ausztria közt az egyezkedést is megsürgesse. Ehhez a közös külügyminiszter urnak semmi köze nincsen. Magyarország szuverén tetszésétől függ, akár Ausztriával közös vámtarifát csinálni és vámszövetségre lépni, vagy sem. Ha a magyar törvényhozás az önálló vámtétele szánja rá magát, a külügyi hivatal vezetőjének ezt egyszerűen tudomásul kell vennie. Akkor is az ő feladata marad a külfölddel való szerződések megalkotása és kötése, mely tisztében a magyar kormány részéről megjelölendő irányelvek szerint köteles

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

Egy nagy meglepetés várt mindenkire ez alkalombul. A gázvilágítás. Ezt is Negrotin fundálta ki. A gázfűtéshez való gyantás fa volt az uradalomban elég.*) A kastélyt, az új színházat ezzel világították.

Natalia a férje karján lépett be a színházba. Megjelenésére a bécsi Damenkapelle üdvözlő tust huzott s a nézőközönség hangosan megéljenozte. A karzat is tele volt leányokkal, menyecskékkal. Szépek is voltak s még szebbre kifestve.

A báróné a nagy üdvözlés viszonzása után csak a páholyába letelepedve jutott hozzá, hogy körülnézzen az új színházban. Legelőbb is a drága előfüggönyön akadt meg a tekintete. Az Bacchus felvonulását ábrázolta Ariadnéval a bachchans-nők kíséretében. A csoportba festett hölgyek természetesen mind olyan állapotban voltak, mint amikor még a szabók és takácsok

nem voltak a világon, de még a szücsök sem, akik prémes irhakkal serénykedtek a női bájokat eltakargatni — anno 1. a paradicsomban.

Es Natalia felismerte ezeken az alakokon mindazokat az ő legközelebbi kedves vendégeit, akiket a piktör modél cimén neki bemutogattott.

A vereshaju volt az Ariadne.

— Skandál! — kiálta fel Natalia, legyezőjét arca elé tartva.

— Mi az, kedvesem? — kérdé Tihamér.

— Ezek a csupasz figurák ott a függönyön.

— Hát ez Ariadne felvonulása Bacchussal.

— De minden öltözet nélkül!

— Hát ott, tudod, nagyon meleg van.

— Es én ezekkel a kölgyekkel mindennap kezet szoritottam, együtt ültem az asztalomnál!

— Azt én is megtettem.

— Es nézted, amíg a piktör ezeket lefesti?

— De még segítettem is őket beállítani.

— Szentelenek.

A Damenkapelle rákezdte a „Nur nid kitseln” polkát, miközben a Bécsből lejtött habituék cukkedliket dugdostak a zenélő művésznők szájába, amiért azok nem látszottak megharagudni.

Végre folgördült a Natáliát botránkoztató kurtina. Aztán következett az előadás.

Natáliának voltak már fogalmak arról, hogy mi az a színház, látott Komáromban arénát, Bécsben Burgszínházat. Amott színrehozták Bánk Bánt, Rákóczy fogságát, Szökött katonát, emitt Ravennai viadort, Cabale und Liebt, Romeo und Julát. Azok mind igaz, épületes darabok. Itt még jöttek a Volkssängerek, meg az excentrique d'Inokók. Jaj de furcsa nótákat

énekelték! A férfiközönség tapsolt nekik. A hozzáértő hölgyek mormogták „puj Teufel!” Natalia nem is igen értette a szöveget, de annál inkább a magyarázó taglejtéseket.

Mikor aztán a közkezdveltség népének rágyújtott erre a népszerű kuplára:

Té, té! fon da Damenkapelln
Té, té! mit te tsinellen,
Té, té, schlagt mir in der Brust brum
Macht mir den Kopf tumm
Bumm bumm!

...akkor az egész férfiközönség együtt énekelte vele s ütötte hozzá a taktust tenyerével, talpával.

Furcsa dolog ez a színház, — gondola magában Natalia.

Azután következett a kardnyelő, aki meztelen kardokat görbitett el a gyomrában, majd a lég királynéja, aki a két lábával fogozva a trapézon, egy férfit emelt fel a fogaik közt a levegőbe. Felváltotta azt a számkivető pudli, majd a kaucuk-ember, aki le hagyta magát köztöni egy székhöz s aztán kiesuszott a hurkokon. Befejezte a csodákat a fellábon táncoló olasz.

Többet mit lehet kívánni egy színház felavatásakor, mely eddig görög templom volt?

Bevégezte az olympi ünnepélyt egy gazdag lakoma, melyben a helybeli celebritásokon kívül, a szereplő művészek és művésznők s a Bécsből meginvitált előkelőségek is résztvettek. Azzal, hogy a bécsi jockey-klub hangadó tagjai megjelentek, Tihamér bárónak a fellába már fel volt segítve a kengyelbe. De csak a fellába. Még messze van attól, hogy fel is kaphasson. Hát még hogy „nyeregbiztosan” (sattelgest) ülje meg a helyét.

(Folytatása következik.)

eljárni. Reméljük, hogy gróf Goluchowski részéről nem volt több nyelvbottlagnál, hogy az *egykedést* sürgette meg. Neki helyesen annak a megszüretésére kellett volna szorítkoznia, hogy a monarchia két állama hozza valahára egymás közt tisztába, mi módon kívánja a kölcsönös gazdasági viszonyt eszentul alakítani. Ha ennél tovább nem megy a közös külügy-miniszter ur, bizonyára megkíméli magát attól a kritikától, amelylyel a külügyi albizottságban eljárását illeték. S jó lesz, ha a külügyi hivatal vezetője eszentul jobban ügyel kifejezéseire s véten nyelvbottlásokkal sem provokálja a magyar nemzet közjogi érzékenységet.

Egy másik részletkérdést Papp Géza tett szavá felszólalásának abban a részében, mely a konzuli és diplomáciai vizsga kötelező tárgyai közé a magyar nyelvet is fel kívánja vétetni. Nem ismerünk ennél jogosultabb kívánságot. Érthetetlen mulasztása a delegációknak, hogy harmincöt esztendő óta ezt a brutális sérelmet nem tudták orvosolni. A dualizmusnak alkotmányosan biztosított alapfeltétele a paritás. Ami azt jelenti, hogy a közös kormányzat közegeinek a monarchia mindkét államát egyformán kell szolgáltniok. Egyformán pedig csakis akkor szolgálhatják Magyarországot és Ausztriát, ha mindkét állam hivatalos nyelvében jártasak. Az a diplomata és az a konzul ott a külföldön egyenlő mértékben képviseli a magyar királyt és az osztrák császárt. Tisztével vele jár tehát, hogy a mi államnyelvünkön is tudjon s a védelmet igénybe vevő magyar alattvalókkal hazájuk nyelvén érintkezzenek. S valamint a konzuli vagy diplomáciai alkalmazásba lépő magyar állampolgártól megkövetelik, hogy kimutassa az osztrák állampolgárval való teljes jártasságát, azonképp az osztrák származású konzuloknak és diplomatáknak is kötelessége, hogy a magyar állam hivatalos nyelvének tökéletes ismeretét bebizonyítsák. Megfoghatatlan és szegénytelen, hogy a paritásnak ezt a legtermészetesebb követelményét eddig hiába sürgettük. Ha azok a fiatal urak, akik e pályára lépnek, meg tudják tanulni a német nyelven kívül a franciát, angolt és olaszt is, miért ne keljen nekik a magyar közjogi és a magyar történelemből magyar nyelven vizsgáznunk? Örvendünk, hogy Papp Géza az idén ismét szavá tette ezt a

dolgot. Az a paritás, amelynek fejében az ország lemondott törvényhozási jogai egy részének önálló intézéséről, eddig csak írott malaszt volt. A holt betűnek immár eleven valóságga kell válnia. Ohajjünk és várjuk e nemzeti sérelemnek haladéktalan orvoslását. Ha mi annyit áldozunk a dualizmusnak, hadd kapjuk meg legalább vizsontszolgáltatásul azt, amibe törvényes jussunk van: az Ausztriával való egyenlő elbánást.

Az appropriáció.

Budapest, május 12.

Ami gyászosan dobbantotta meg az egész emberiség szívet: Pompéji és Herkulánium ujkori esete ma csodálatosan szép akkordokat váltott ki a magyar képviselőház illusztris elnökeinek lelkéből. Gróf Apponyi Albert az ülés elején megemlékezett a Martinique-szigeti katasztrófáról s indítványára a t. Ház egyhangulag hatalmazta fel a kormányt, hogy a francia állam fejének s a francia törvényhozásnak alkalmas formában tolmácsolja a magyar parlament mély és igazi részvétét.

Csak ezután tért át a t. Ház a maga napirendjére.

Megszavazta harmadik olvasásában is a bosnyák vasutakról szóló javaslatot, aztán megválasztotta a kvótabizottságba (a miniszterre kinevezett Láng Lajos helyébe) *Neményi Ambrust*, a horvát regnikoláris bizottságba pedig *Hegedűs Sándort* és *Hódossy Imrét*.

Aztán, tizenegy óra után, megkezdődött az appropriációs vita, melyet *Neményi Ambrus* előadó rövid és formás felszólalása vezetett be. A folyosó híresztelése szerint ez a vita három napig fog eltaranni, pedig a néppárt mai szónoka, *Molnár* apát nagyon helyesen konstataulta, amit mi is megirtunk, hogy ugyanis a magyar parlamentben kifejlesztett gyakorlat mellett ez a *legfőbb* vita. Hiszen nálunk minden pillanatban föl van vetve a bizalmi kérdés s obben az ülészakban még nem is vot egyéb csupa bizalmi vitánál. De ha kissé mesterségesen kell is az ellenzéknek az appropriációs vitához anyagot szereznie, azt igazságosan el kell ismerni, hogy *Kossuth* Ferenc (aki beteg-jött el az ülésbe), szokása szerint ma is tárgyilagoss és biggadt modorban fejtekte ki a függetlenségi párt álláspontját s beszédének kivált befejező

passzusából nem hiányzott az aktuális vonatkozás, mikor emelt hangon jegyezte meg, hogy az osztrák kormányval való alkudozásokban az engedmények leltációjának az országot oda nem adjuk.

— Hiszszük, hogy Széll Kálmán nem fog az ország érdekeiből engedni s inkább otthagyja a helyét. De ha vállalkoznék utána valaki engedményekre — akár itt van a parlamentben, akár nincs — *hallja és tudja meg, hogy olyan parlament létezésével fogja magát szemközt találni, melyet a szélsőbal fog vezetni!*

Ilyenformán szólott *Kossuth* Ferenc. Már *Molnár* apát nem akart ilyen lojális ellenfél lenni s azt hajtogatta, hogy amennyiben a kormány az engedmények terére lépne, a néppárt sikra fog szállni az ország jogaiért. De igazság szerint konstataálni illik, hogy ezt a nagy mondást meg is mosolygatták s a t. Ház furesának találta az olyan perspektívát, amelyben ennek a szegény országnak érdekeiért a — néppártnak kellene sikra szállania. Már csak arra remélhetőleg mégse kerül a sor. Egyébként az apát ur a rendes néppárti nótát fujta, föleresztvén beszédét egy kis polemival, melyre neki *Kristóffy József* adott alkalmat. A többség soraiból ugyanis felszólalt *Kristóffy József* s a kormány iránt való bizalmat, amit az egész budgetvita során elég sűrűn nyílt alkalom megokolni, ma a politikai áramlatok nem mindenben szerencsés bírálatával próbálta illusztrálni. Olyannak rajzolta a helyzetet, mintha ugy a nemzetiségi, mint a gazdasági vonalon törvényes alapokra helyezkedtek volna már a küzdő felek, minek következtében a harmonia most már csak idő kérdése volna. A szándék, melylyel a helyzetet így rajzolta, mindenetre dicséretes lehetett, a nemzetiségi kérdést illető fejtegetései a helyzetnek megdöbbentő félreismérésére vallottak. A nemzetiségi igaztással szemben ekkora elnézést magyar törvényhozónak nem szabad gyakorolnia. Érthető tehát, hogy a beszédnek ez a része nem találkozott rokonszenvel s az ellenzék már a beszéd alatt is szenvedélyesebben mutatta ki nemtetszését. Elhész a nemtetszéshez hallgatagon esatlakozott a szabad-elpárt többsége is és mi sajnáljuk, hogy ilyen beszéd a többség soraiból elhangozhatott. *Kristóffy* beszédének az imperializmusra vonatkozó része azonban határozottan rokonszenvesebb figyelmet érdemelt volna.

A mai ülésben még csak *Lovassy Mártonnak* jutott ideje, hogy az Ugron-frakció álláspontjáról

A tavasz.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Isadora Duncan*.

A világon én zarándok vagyok; zarándok és koldus. Kaliforniából jöttem, ahol a mezőkön táncoltam. Kalifornia az arany országa, nem azé az aranyé, amiből pénzt vernek, de a boldog, szabad aranyé, amelynek fénye ott ragyog a narancson és a sárga poppy-virágon. Tavasszal mezőink kápráztatják a szemet és táncolnak a zefírben, amint e sárga virágok mosólyognak a napba. Valami e virágok aranyéletéből belopta magát gyermeklelkembe és táncoltam a réten, mintha testvérük lettem volna.

Ha ugy táncolhatnék, amint ők lengenek a szélben! Ha táncolhatnám az ő arany-üzenetüket! Nyáron e sárga virágok eltűnnek. Visszatérnek a föld aranyába. Vissza a nap közepébe. Eltűnnek, de azért marad arany Kaliforniában: hosszú, homokos partja a Pacific- (Csendes-) oceánnak a nyáron át aranyfényben ég. Mint gyermek sokszor táncoltam a tenger homokján az apályban. A forró homok égette a lábam, — az aranyhomok vakította a szemem. A napsugarak táncoltak a hullámokon és a táncot fölitta a lelkem. Bár táncolhatnék ugy, mint ezek, — ezek az örökös követei a ritmusnak és harmoniának! Így mulik a nyár Kaliforniában és jön az ős. Szűret van a boldog hegyoldalon és az arany-követ ott van a borban. Én ittam a sárga bort, táncoltam a lejton a tőkék között és az éret szőlő lehullott a földre és táncolva gurult alá a sárga levél között. Bár táncolhatnék, ahogy ezeket táncoltatta az őszi szél!

És a tél Kaliforniában! Nem havas és jeges az a tél. Van napsugár, van virág a kertben,

hosszan sétálhatunk a csendes Pacific-oceán partján, hegyeink lábainál zöld a világ és csodaképp hó a koronájuk. E fehér tetők, amiket beragyog a nap, mutatják mind azt a havat, amit ismerünk Kaliforniában.

Mint kis zarándok hagytam el születésem e barátságos földjét. A vasut sok ideig vitt Kelet felé a nagy Rocky-hegységek és a prairieken keresztül. A csendes Pacific-oceántól az Atlanti-oceánig hosszú az út és én pénzt nem hoztam magammal, de arany volt velem. Teli volt vele a szívem, a lelkem. A sárga poppyk, a tengerpart, a napos szőlőhegyek aranya, miket a nagy Napadományoz a földnek, a föld visszaadja neki Kalifornia fiaiban és leányaiban.

Mióta utazásomat megkezdtem, láttam, hogy nem elég az országok tereit és muzeumait nézni, meg kell pihenni, csendesen figyelni, hallgatni és ha a zarándok türelmes, meghallja az ország hangját és nagy tanulságot merithet belőle.

Ha vár, hallgat és imádkozik az ország Geniuszához, valami belőle szívébe száll és gazdaggá teszi a lelkét.

Igy jöttem én zarándokmódon Budapestre. Egészen más életet láttam itt, mint másutt.

Vándorlok a hegyeken. Vigyáztam a tavaszt; mily csodásan fakad boldogságban és dicsfényben itt minden; előttem a folyó hőmpölyög, akár a Paradicsom! Sohse láttam ily gyors és boldog tavaszt. A folyón túl a hegyeken a fák teli virággal, olyan boldogok! Boldogságuk szinte örület!

Van egy sziget a folyón, az ő tavasz, mintha csak tavaszkor élne! Mintha varázsszóra kelne ki minden tavasszal a habkból, mintha csak a tavaszt akarán hirdetni világgá s eltűntével újra elmerül. Oly boldogok a virágok a fűben, oly szomorúak a fűzfák! Mintha álomban

járnék, ugy jártam e szigeten. Mintha tündérekét láttam volna a fák közt és a romokon.

Szép a tavasz Budapesten!

A muzeum kertjében az orgonabokrok fillatot árasztanak a boldog emberek számára.

A Dunán túl van egy mesekert, bájos asszony abban az urnó! — Ha tudnék ugy táncolni, mint a virágok abban a kertben! És teli boldogsággal és virággal a fák! Itt kellett maradnom. Az ország ifjúsága és ereje átszállt a lelkembe. Más idegen művész maradjon kevesebb ideig, de engem ez a föld sokra tanított. Nem kellene elmennem, míg mindent nem tudok. Láttam szobrász- és festőművészek műveit, eredetiséget és erőt láttam bennük. Hallgatom az embereket, eljárók a színházakba; van valami a beszédjűkben, ami megkap és gyönyörködtet. Egyformán kifejezhetni vele gyöngyödséget és szigort. Bár nem értem, de gyönyörrel hallgatom. Édes és erős! Ez a jellemzőse az országának is. Többet kellene tanulnom tőle. Megálmodtam, hogyan táncolnám a magyar rapszódia zenéjére; még nem tudom, de meg kellene tanulnom. Szeretnék táncolni *Petőfi*, *Arany*, *Jókai* poémaira. Szeretném eltáncolni a földjeimnek otthon, üzenetképpen a szeretetért és szeretetre-méltóságért, amiben itt részesültem.

Ezért maradtam oly soká Budapesten.

Viszonzásul a sok szépért, az új erősségért, a dicsőségért, ami itt ért, csak az én kis táncoskaimat adhatom. Ez nem sok, de nagy szeretettel és hálával adom és könyörgéssel vegzem.

Bocsássatok meg a kis zarándoknak, hogy kissé tovább időzik itt. És segítetek, hogy jobban meg tudja köszönni az országnak azt a gyönyörűséget, amit lelkében keltett a szép tavasz.

fejthesse ki bizalmatlanságát a kormányval szemben. Ő is a kiegyezési tárgyalások állását tette kritika tárgyává s azt akarta elhárítani, hogy Széll Kálmán legjobb szándéka ellenére is kénytelen lesz engedni, mert izolálta magát s mert a háta mögött fog akadni olyan politikus, aki — ha úgy fordul — a hatalom kedvéért föltétlenül fog engedni.

Ma ezekre a fejtegetésekre Széll Kálmán miniszterelnök még nem válaszolhatott, de egy-két közbeszólással már eleve megmondta a maga véleményét. Lovász beszéde alatt ilyen közbeszólásra többször volt alkalmja a miniszterelnöknek s ezekből a közbeszólásokból megtudhatta, akit érdekel, hogy a magyar kormány nincs izolálva, nem érzi magát gyöngye pozícióban s nem hagyja magát félrevezetni olyan gyanúsításoktól, mintha a háta mögött már leselkednének az engedményekkel litélők. Közbeszólásokból ennyi megnyugtató is elégséges, de lesz kétségeltlenül több is, talán már holnap, mikor a miniszterelnök kimerítve fog válaszolni a mai beszédekre...

A képviselőház ülése május 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, gróf Széchenyi Gyula.

Harmadik olvasásban elfogadják a bosnyák vasutakról szóló törvényjavaslatot.

(A st.-pierre-i katasztrófa.)

Elnök: T. képviselőház! E napokban annak a mélyen megrendítő gyásznesetnek híre járta be az egész sajtót, hogy Franciaország egyik legvirágzóbb gyarmatának ióvárosa égő tüzökádó-hogy kitörése folytán teljesen elpusztult (Halujuk! Halujuk!) és megszállhatatlan, de mindenesetre sok ezre meő emberélet esett ennek a katasztrófának áldozatul. Összeszoru az egész emberiség szive (Ugy van! Ugy van!) ennek a borzító szerenőselenségnek tudatában. (Ugy van! Ugy van!) Es a művelt népek közti szolidaritás és testvériség érzeme folytán az összes nemzetek résztvesznek abban a mély és megrendítő gyászban. (Ugy van! Ugy van!) amely a francia nemzetet érte. Azt hiszem t. Ház, hogy ezen érzelmektől áthatva, mint a magyar nemzet képviselői adjunk kifejezést annak a mély részvétnék. (Általános helyeslés.) amelyet a francia nemzet borzító gyászra iránt érzünk. (Általános helyeslés.)

Hogya ehhez és ezen érzemek kifejezéséhez, amint látom, a t. képviselőház egyértelműleg hozzájárul (Általános helyeslés.), mivel a francia kamarák most nincsenek együtt, íólkérem a magyar királyi kormányt, hogy a magyar képviselőháznak tett ezen érzelmnyilvánítást kellő módon és kellő formában hozza a francia állam fejének és a majdan egybe gyűlőndő francia kamaráknak tudomására. (Általános helyeslés.)

(Választások.)

A Ház azután megválasztja a kvótabizottságba Neményi Ambrust, a Horvát-Dalmatörzsszágok köztendő egyezmény előkészítésére kiküldött országos bizottságba Hegedűs Sándort és Hódossy Imrét.

(Az appropriáció.)

Neményi Ambrus előadó: A költségvetési javaslatot a pénzügyi bizottság első sorban abból a szempontból vizsgálja, vajjon megjel-e a t. Ház elvi jelentőségű és számszerű határozatainak. Ezután is ily szempontból vizsgálta a javaslatot és megállapította, hogy az minden tekintetben pontosan megfelel a Ház határozatainak, valamint hogy megfelel mind azoknak a kellekeknek, melyeket az állami számvitelről szóló 1897. XV. t.-c. előír. Ezzel még nincs kimerítve az appropriációsális javaslatnak a jelentősége. Mert hiszen a költségvetési törvény egyáltalán a legpregnansabbul tükrözi vissza az uralkodó politikának irányát és célját. De ugy hiszem, természetesen fogja itélni a t. Ház, ha ezen helyen feladatomból nem tekintem, hogy a költségvetés politikai tartalmát bíráljam. Felmentve érzelmim magam különben ettől a feladattól már annálgyva is, mert az imént lefolyt, most már öt hónapra terjedő költségvetési vita nagyrészt a politikai kritikának volt szentelve. Ez okból is, de kiváltéppen arra való tekintettel, hogy a törvényjavaslat ugy számszerű, mint intézkedő részeiben híven és pontosan megfelel a t. Ház összes határozatainak, kérem, hogy a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadják méltóztatassék. (Helyeslés jobboldal.)

Kossuth Ferenc azon kezdi, hogy a 67-es alap csuszos lejtővé vált, amelyen mindig jobban alálik a magyar önállóság. Magyar hadseregről szó sincsen már, mert a honvédségünk is beolvadt már a közös hadseregbe. A 67. XIII. törvények szerint érvényesülni kellett volna gazdasági önállóságunknak, de ez sem létesült, mert az osztrákok nem akarták azt. Az ország kolosszus lett, s nép tönkre megy a nagy adóteher alatt, leszállott erkölcsi értékünk s még sem történt semmi, ami elejét venné a katasztrófának. A miniszterelnök és kormányzati rendszere iránt bizalmatlansággal viseltetik. A miniszterelnök előtt nyitva volt az ut amelyen felállhatott volna az önálló vámtéreltet, mert nem

tételezhető fel királyunkról, hogy az önálló vámtéreltet törvényétől megtagadta volna a szankciót. Széll formulával a közös vámtéreltet tartotta fenn, osztráparagraffussal. Drága pénzért fizetük meg azt, hogy jogainkról lemondunk, a kvótameleés maga is sok pénzünkbe kerül s csak ezután jönnek a hadügyi kiadások, amelyek az új ágyuk emelnek. Most Koerber új követelésekkel lép fel és az összes bécsi pártok támogatják hadjárataiban.

Barta Odön: Rablőhadjárataiban!

Kossuth Ferenc: Az a hír, hogy a korona az osztrák követelés felé halik.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem áll!

Kossuth Ferenc: Ha arról van szó, hogy bennünket megszaroljanak, akkor az összes osztrák pártok egyesülnek. Különböen egy huron pendülnék. Kérdés, mi igaz abból a hírből, hogy Koerber az adóvívesztetés s az iparvámtérelmes terén engedményeket követel, továbbá, hogy az új kiegyezést 25 évre kívánja megkötöni.

Szükségesnek tartom — így fejezi be beszédét — hogy egész komolysággal egész higgadsággal és egész ünnepélyességgel egy kijelentést tegyek a függetlenségi párt nevében. Ez a kijelentés az, hogy bárki legyen, aki az osztrák követelésekkel szemben olyan engedményeket tenne, amely engedmények a mai helyzetet még rosszabbá változtatnák, szemben fogná magát találni az egész függetlenségi párttal. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Szemben fogná magát találni egy új parlamenti ládával (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Kijelentem tehát a függetlenségi párt nevében, hogy az, aki esetleg túl akarja léteit az engedékenységben a miniszterelnök urat, az a függetlenségi párt legerősebb leghatározottabban ellentállásával fogna találkozni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) A Ház padlójára joguk szegezni az ilyen túlléteit, úgy, hogy meg se tudjon innen mozdulni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Nagy zaj.) Ezt a kijelentést a függetlenségi párt nevében meg akartam tenni azért, (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) hogy hallják meg mindenütt (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) és érte meg előre is az az ismeretlen valaki, aki esetleg a túlléteit vállalkozná Ausztriával szemben. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Es hallja meg, ha meghallhatja, maga a korona is, mert a korona érdeke, hogy Magyarországon béke legyen, minthogy a korona hatalmát és tekintélyét ásná alá az, ha mindkét országot elborítaná a legelkeseredettebb politikai küzdelem lángja, a helyét, hogy ezután is békés viszonyok lennének a korona legbiztosabb alapját képező Magyarországon. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az appropriációt nem igazodom el. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

Kristóffy József: Az ellenzéki pártok ellen fordul. Elismerem, hogy a néppárt a választások óta szakított a kizárólagos felekezeti politikával. (Nagy zaj.) valószínűleg azért, mert a néppárt nagyon jól tudja, hogy ebben az országban mindenféle politikára lehet prozektálni szerezni, de annak a szentesített törvénynek előtérítésre a polgárok többségét megnyerni nem lehet. (Zajos ellentmondások a néppárt. Felkiáltások: Hát törvényt nem lehet megváltoztatni?)

Rakovszky István: Hiszen azért ülünk itt, hiszen az inkompatibilitás is meg lehet változtatni! Ez igazán új állami előfőia! (Zaj. Halujuk! Halujuk! jobboldal.)

Kristóffy József: De családik az, aki ebből azt következteti, hogy a néppárt lojalitásabb lett a parlamenti vitákban, sőt ellenkezőleg...

Rakovszky István: Nagy-Szombathán a pánszavakkal szavaztak ellenünk! Hát ne beszéljen lojalitásról!

Kristóffy József: ... mintha pótozni akarta volna azt, amit odakünn hagyott, annál nagyobb kedvét lelte a meddő igazalmak rendezésében. A nemzetiségi kérdés tárgyalása a lefolyt költségvetési vitának egyik legkiemelkedőbb mozzanata volt. Azok az aggódások, amelyek némely részről a nemzetiségi képviselők bejövetelehez fűződtek, a következmények által igazolva éppenséggel nem lettek: sőt ellenkezőleg, ama körülmény igyva, hogy a tiszta és szabad választások folytán az ország tanácsában ők is helyet foglaltak s ezáltal az eszmék kiterjesztése és az ellentétek közelebb hozására alkalmas nyújtottak, veük együtt kétségeltlenül közreműködtek azon egyedül helyes elő elérésére, hogy ez a kényes kérdés a maga egészében ott tárgyalassék, a hova az egyedül tartozik a parlamentben, melynek leghevesebb vitái bizonyára közelebb hoznak egymáshoz bennünket, mint a halgatás. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Olay Lajos: Hiszen ellene volt! Hát ne beszéljen ilyeneket!

Kristóffy József: Nem osztja azt a nézetet, amely a nemzetiségi kérdésben mindenütt és mindenben csak veszélyt lát. Kívánatos, hogy a diskusszió a kedélyek kölcsönös megnyugtatósára és a létező ellentétek kivánatos kiegyenlítésére vezessen. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Krasznay Ferenc: De ez a beszéd sem alkalmas rá, amely így támadja a pártokat! (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Kristóffy József: A nemzetiségek kérdése nem egy vagy más külön nemzetiségnek, hanem az egész magyar nemzetnek közös ügye, amelyet éppen ezért nem gyűlölettel és haraggal, hanem inkább rokonszenvvel és hazafias belátással kell kezelniük. A nemzetiségi képviselők maguk sem beszéltek a nemzetiségi kérdés újból való megoldásáról, hanem nyíltan és határozottan elfogadják az 1868-as állapot.

Egészen másképpen állunk azonban avval az új fajta mozgalommal, amely magát polgári demokráciának nevezve, ebben a Házban is első szárnycsapással élénk leghatározottan idézett elő. De mert első lépésének emélt fénnyel nagyobb eredménye nem is volt, sajnós, tudajonképeni célját és programját nem

ismerhettük meg és így legfeljebb csak rapszódikus nyilatkozataiból sejtethetjük, hogy az osztályállam lemondása végett állítja esatáborba azokat az elemeket, akiket eddig a fővárosi társadalom legbékésebb polgárai gyanánt ismertünk.

Nem valami nagy jártasság kell annak felismeréséhez, hogy ezt az új fajta polgári demokráta mozgalmat, amely teljesen akceptálva alapul a mai rendet, voltaképpen nem a demokrácia kiegyenlítő szelleme, hanem a legközönségesebb animozitás vezeti a többi osztály ellen, mert amint látunk, nem az osztályok privilégiumait ellen küzd, hanem a maga osztályi érdekében száll sikkra a többi ellen. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Barta Odön: Kíváncsi vagyok, hogy hozza le ebből a bizalmat! (Derűtség a szélsőbaloldalon. Élénk cseugel.)

Kristóffy József: Majd meglátjuk. Az új fajta polgári demokráta mozgalmat határozottan ellélli, főképpen azért, mert az egyik társadalmi osztály érdekeinek a többivel szemben való előtérbe helyezése...

Barta Odön! Csak hogy ez nem igaz!

Kristóffy József: ... a demokrácia nagy elvét kompromittálja.

Barta Odön: Ebből egy szó sem igaz!

Kristóffy József: De igaz!

Barta Odön: Állítani könnyű, de bizonyítani kell ám!

Kristóffy József: Most jön a bizonyítás! A magyar demokrácia történelmi fejlődése nem ezeket a nyomokat mutatja. A magyar demokrácia nem szüntette meg, hanem kiterjesztette a jogokat és míg Franciaországban a polgári rend...

Visontai Soma: Az a kérdés, hogy Koerber demokráta-e vagy nem?

Kristóffy József: ... rettenetes forradalomban összetörte a kiváltásokat, addig Magyarországon a nemesi rend, amelyből a demokrácia kifejlődött, felmentte magához az ország összes jakosát. Amint gróf Apponyi a pozsonyi disztrakción a magyar demokráciáról oly szépen mondotta: ebben az országban minden állásra, minden dicsőségre pályázhatik mindenki, az ország bármilyen ajku polgára, ha magába felveszi a nemzeti célok egységes kultuszát és annak elérésére irányítja tevékenységét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Barta Odön: Erre a frázisra hat hónapig kellett készülni! (Zaj)

Kristóffy József: Kéri Bartát, akinek beszédei mindig meghalgták, hogy hallgassa meg ő is.

Barta Odön: Csak olyat mondjon, amit meg lehet halgtatni!

Elnök: Minden képviselő joggal megkövetetheti, hogy beszélhessen és ezt a jogot mindenkire nézve meg kell érzni.

Barta Odön: Én szívesen veszem, ha nekem közbeszólának!

Elnök: Megszünik minden diskusszióknak lehetősége, ha egymásnak nézeteit nem halgtatjuk meg komolyan, higgadtan és nem a cáció felszólására bizzuk az elintézését. (Élénk helyeslés.)

Kristóffy József: Az a demokratamozgalom nem a magyar demokrácia evolúciójából lakadt. Abban a pillanatban, amelyben az a városi demokratapárt magához ragadja a kormányhatalmat, Magyarországon az osztályállam nemcsak tényleg, hanem jogilag és politikailag is szervezve volna.

Visontai Soma: Azért egyelőre mégis Körberrel fogunk foglalkozni!

Kristóffy József: Hát tessék Körberrel elvégezni a maga dolgát, de tessék engem hagyni nyugodtan beszélni!

Visontai Soma: Mégis Körberrel fogunk végezni, nem Vaszonyival!

Kristóffy József: A szabadelvűség nem pusztá hagyomány, frázis, vagy iskolai jelszó a magyar politikában. (Élénk ellentmondás a szélsőbaloldalon.) Mindaddig a amíg az 1848-iki átalakulás végső következményei érvényesülnek, a liberális hatóerő lejárthatatlanul fogja nemzetünket és államunkat előbbrevinni. Soha meg nem állami tehát egy ponton, e förtöni táradhatatlanul, a kiküldött vívmányokból újabb erőt meríteni, a felekezeti és osztálykülönbség romlodekától megisztítani a nemzeti munka műhelyét, előbbrevinni a demokratikus fejlődést, jöközatoson kiterjeszteni a nép jogát és biztosítani a közszabadságot: ez a liberális politika feladata. (Nagy zaj és ellentmondás a szélsőbaloldalon.)

Lukács Gyula: Es zsidót nem választani meg! Ott van dr. Dózsa dolga, az a liberális politika! Messze van Makó Jeruzsálemtől!

Krasznay Ferenc: Ott Justh Gyula csinált liberális politikát, nem az urak!

Kristóffy József: Ezt a progresszív törekvest erősebben szeretné kidomborítani látni a szabadelvűpártban, mert a miniszterelnök programjában elegendő munkanyagot találna a legbuzgóbb progresszív törekvés is, sőt a liberális politika gyökeréig senki sem szálltolt le oly mélyen, mint a miniszterelnök (Ellentmondás a szélsőbaloldalon) midőn újví beszédeiben a szabadelvűségnek társadalmi alapját adott és ekképpen a liberálisizmus és a társadalmi akció összerosztása által a magyar politikának is új irányt szabott.

Elfogadja a törvényjavaslatot.

Molnár János Kristóffyval polemizál. Kristóffy ugyanis örömet fejezte ki a felett, hogy törvényrevizióra többséget kapni nem lehet. Bámúlja Kristóffyban a mimisri teoria barátját; Kristóffy azelőtt a nemzetiségek ellen beszélt, most dicséri őket. (Ellentmondás jobboldal.) Attár a törvényjavaslata s konstátja, hogy a közmorál hanyatlott. (Mozgás.) A magyar sajtó pártkülönbség nélkül felhabordott a arpirító tágrátságokon, melyek nálunk mostanában szinre kerülnek. Mit tesz ellenük a belügyminiszter? Semmit. A néppártot működéséhez nem a felekezeti-

ség, hanem az erkölcsi érzés vezetői. Nem fogadják el a törvényjavaslatot. (Helyeslés a néppártón.)

Lovász Márton a gazdasági válságról beszél, s annak okait kutatja. A többség részéről azzal védekeznek, hogy a válság nem magyarországi specialitás, hanem Európa-szerte dúl. Csakbogy nálunk az teszi súlyossá a gazdasági pangást, hogy hiányzik a tartalékok, amelyet felhasználhatnánk gazdasági erőnk restitúciójára. Ezt legjobban a kivándorlási óriási száma mutatja. Nem érv az, hogy a kivándorlást külföldön is megvan. Ott az erőtlenség okozza a kivándorlást, nálunk ellenben a kétségbeesés. Nem esoda tehát, hogy belső konszolidációnk nem haladhat előre. Forduló pontra jutott politikánk. Ez a forduló pont pedig a kiegyezési kérdések válsága. Hibáztatja, hogy a nemzet ninosen tájékozva a kiegyezési kérdésekről s nem állhat arra az oldalra, amely a győzelem. Azt sem tudjuk, hogy mennyi az osztrákok követelése, csak annyit tudunk hogy Ausztria el akarja nyomni nemzeti iparunkat, illetve annak fejlődését. Az osztrák követelések háborúvá tették a kiegyezési kérdéseket, s úgy kell viselkednünk nekünk is. Nincs helye többé mérsékletnek, józanságnak, mert úgy járunk, mint a kvóta kérdésében. A mérséklet helyére lépjen az elszántság, kétségbeesés. Üdvözli Kossuth Ferencet, hogy hadat üzent minden osztrák követelésnek. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezután a kiegyezési kérdés megoldásáról beszél, s azt hiszi, hogy a harcnak Magyarország engedékenységre fog véget vetni. A miniszterelnöknek gyenge a pozíciója, mert ki kezeskedik arról, hogy egy más miniszterelnök nem fog engedni az osztrák követeléseknek.

Szél Kálmán miniszterelnök: Olyan nem akad! **Ratkay** László: Ki is korbácsolná!

Lovász Márton: Már eddig is engedtek részben. A multikori egyezmény is ezt mutatja. Ebben a kérdésben is letér a kormány arról az állásponttól, amelyet saját maga állított fel fix tételként. Nincs semmi garanciánk arra nézve, hogy a jog, törvény és igazság elvei Ausztriával szemben érvényesüljenek. Nem fogadják el a törvényjavaslatot. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Binók a vitát holnapra halasztja.

BELFÖLD.

A csaszai választókerület számos tagból álló küldöttsége kereste fel **Ráth** Péter udvari tanácsos kassa-oderbergi vasutigazgató vezetés alatt **Láng** Lajos kereskedelmi minisztert hivatalában, hogy neki a kerület mandátumát újból felajánlja. A küldöttség szóukoa meleg hangon tolmácsolta a kerület szabadelvű polgárságának jókívánságait a miniszterrel történt ki-nevezése alkalmából és a kerület bizalma jeléül a megjelentek lelkes ovációi között újból felajánlotta a miniszternek a mandátumot. **Láng** Lajos meghatóltan mondott köszönetet a bizalom és megnyilatkozásáért és készséggel vállalta el a felajánlott jelöltséget. Este 7 órakor a miniszter fényes ebédet adott a belvárosi körben a küldöttség tagjainak, melyre hivatalosak voltak a tencsénmezei országgyűlési képviselők, **Ráth** Péter udvari tanácsos, dr. **Hübsch** Adolf ügyvéd, dr. **Dick** Mór ügyvéd, **Smalovszky** Valér képviselő, **Semsey** Miklós, **Reviczky** Aurél járásbíró, **Garái** Lajos lapszerkesztő, **Aicheneald** Ede gyáros, **Aicheneald** József vállalkozó, **Aicheneald** Henrik kereskedő, **Machlajt** János gyógyszerész, **Klapholz** József, **Schaller** József erdőfelügyelő, dr. **Matuska** Péter járásbíró, **Máday** Vilmos, **Nemes** Barna stb. A társaság lelkes jelköszöntőkben ünnepelte a miniszter-képviselőjelöltet.

Ad audiendum verbum. A bécsi **Montagsrevue** mai közleményében megismétli azt a régebbi híradást, hogy **Stadler** szerajevói erkezt a Girolamo-intézet ügyében a pápához küldött feliratában Magyarország ellen intézett kirohanása miatt ad audiendum verbum regium a királyi elé cíválták. Ezt a hírt bécsi értesülésünk megerősíti. A racioneálisan egyháznagy tehát másodsor is meg fogja kapni azt a leckét, amelyben egyszer már része volt hasonló ok miatt. Reméljük, hogy ez a lecke használni fog, mert ha ez sem használna, az azt jelentené, hogy az érsek urat lehetetlen észre téríteni. A javithatatlan dühöngőknek pedig nem az érseki trónuson a helyük.

Magyar liturgia. **Firczak** Gyula munkácsi püspököt székirogalója tizedik évfordulóján a görög-katolikus magyarországi bizottsága is üdvözölte. A püspök meleg hangon válaszolt és válaszában azokkal a tuzókkal szemben, akik az egyházmegye hivat kizárólag ruthéneknek igyekeznek feltüntetni, újból is konstatálja, hogy neki magyar-, ruthén- és tójaku hivi vannak. A magyar liturgiáról a következőleg nyilatkozik:

Magyarajku görög-katolikus híveinknek azon régóta megnyilatkozott óhaját és kívánságát, hogy az istentiszteletnek nyelve náluk magyar legyen, már b. e. elődeim is figyeimükre méltatták. Ez elől én sem zárkózom el, hanem a maga idején és helyén erre vonatkozólag szóban és írásban megadtam a szükséges információkat. El kell itt ismernem, hogy az igen tisztelt

országos bizottság sem tért el e tekintetben a megállapított helyes programtól és megmaradt a törvényes egyházi és kérelmezési alapon; egyúttal nagy lelki megnyugvással olvasom nagybecsű soraikból, hogy a kívánt cél elérésére ezen az úton óhajtanak tovább is haladni. E kérdés időképp a görög-katolikusok római zarándoklatától fogva legális alapon, reménytelül irányban halad, amelynek eldöntését szentséges atyánk legmagasabb elhatározásától fíui bizalommal várjuk!

Különösen fontos a püspök leiratának következő passzusa:

Becsés soraik olvasásánál örömetem fokozta azon ószinte, testvéries érzelemtől áthatott hang amelyen az igen t. bizottság egyházmegyénknek még nem magyar ajku, de az édes magyar haza iránt mindig ószintén és tőrethetetlenül ragaszkodással éröz többi híveimről megemlékezett. Felette örülök ennek, mert azon való ténynek elismerését látom ebben, hogy egyházmegyémnek ezen hívei nemcsak nem ellenzi a magyar görög-katolikusok örök véseinek, hanem ellenkezőleg, eme törekvéseket ök is igazságosaknak és méltányosaknak ismerik el és elérendő sikerben az összes görög-katolikusok megtisztelését s az unió buzditó és lelemelő méltánylását fogják üdvözölni.

Barosay Kálmán beszámolója. **Dévaról** jelentik: **Barosay** Kálmán, Hunyadmegye új íóispánja tegnap tartotta meg **Piskin** képviselői beszámoló és bucsu-beszédét. A rendkívül nagyszámu közönség lelkesedéssel fogadta és biztosította, hogy íóispáni állásában is szeretettel támogatja és benső ragaszkodással viseltetik iránta, valamint **Szél** Kálmán és a kormány politikájá iránt.

A margittai petelő. **Órley** Kálmánnak, a margittai kerület képviselőjének mandátumát tudvalevőleg ellenjelöltjének, **Szatmári** Mórnak hívei petícióval támadták meg, a Kuria el is rendelte a vizsgálatot. A vizsgálat befejeztetvén, az L választási tanács **Pais** Andor elnöklete alatt ma tárgyalta a margittai mandátum ügyét. A kérvényező képviselője **Aigner** Adólvolt. A képviselőt dr. **Órley** György védte, míg a választást védő választók képviselője dr. **Várady** Zsigmond nagyváradi ügyvéd jelent meg a tárgyaláson.

Zachár Emil előadó bíró ismertette a vizsgálat eredményét. A vizsgálat anyagának első pontja az volt, vajjon igaz-e, hogy **Papp** Simon szunyogdi községi bíró 1901. október 2-án több válsásonak napidíj 4-4 koronát adott azzal a kikötéssel, hogy **Órley** szavazzanak? A kihallgatott tanuk egy része eskü alatt vallotta, hogy miután **Virág** községi írnek lelkükre kötötte, hogy **Órley** szavazzanak, mindnyájuknak utárványt adott, melynek egyik oldalára ez volt írva: „Elemeztéti díj.” **Papp** bíró ezeket a ódu-lákat beváltotta 4-4 koronájával. A második kérdés ez volt:

Igaz-e, hogy **Dragos** György almási lakos kijelentette, hogy **Szatmári** szavaz, hogyha páinkát és pénzt kap, mint azt az **Órley**-pártón teszik, ahol 8 korona íuvarbért adnak és 4 koronát fizetnek a szavazat? Ezt a ténnyt több tanu megerősít, többen pedig tagadják. Így valának a tanuk abban a kérdésben is, amely **Rigó** Gyula vesztegetéseire vonatkozik. **Vedres**-**Abrányban**. **Löki** községi tanu eskü alatt vallották, hogy **Feldmayer** Ferenc bérlő 3-3 forintot kaptak, hogy **Órley** szavazzanak. **Feldmayer** azt valja, hogy **Órley** csak ellátási óduálkat adott a választóknak amelyeket a választók kérelmeire 2 forintjával beváltott és 1-1 forintot íuvardíjban adott nekik. Tagadja hogy ó kikötötte volna, hogy ezért **Órley** szavazzanak.

A tárgyalást holnap folytatják.

A sírczi választás. A sírczi kerületben ma volt a képviselőválasztás miután a néppárt heteken keresztül élénk agitációt fejtett ki jelöltje, **Udvary** Ferenc községi takarékpénztári hivatalnok érdekében. A szabadelvűpárt **Hunkár** Dénes veszprémegei földbírtokost jelölte, a Kossuth-párt hívei **Éles** Henrik volt képviselő mellé állottak. A választási aktus mindvégig rendben folyt, úgy hogy este 1/27 órakor már lezárták a szavazást. **Udvary** néppárti jelöltre 772, **Hunkár** szabadelvűpártira 419 és **Éles** függetlenségi jelöltre 385 szavazattal esett. Abszolút többséget tehát egyik sem kapott s így **Udvary** és **Hunkár** közt választás lesz.

Magyar delegáció.

Budapest, május 12.

Ma kezdte meg munkáját a magyar delegáció külügyi albizottsága és úgy látszik, ez a munka nem lesz olyan sima, mint az osztrákoké volt. Erre vall legalább az, hogy az első napon nem fejezték be a költségvetés tárgyalását, mint az osztrák költségvetési bizottság, továbbá, hogy a napirend előtt attak képviselőházi szokását itt is meghonosította a delegáció ellenzéke. **Rakovszky** István szóalt fel a napirend előtt s egyszerre három skrupulussal és két indítvánnyal állott elő. **Szél** Kálmán sietett mind a három skrupulust leszerelni, az albizottság pedig mindakét indítványt leszavazni.

A költségvetés vitájában **Falk** Miksa előadón kívül **Holló** Lajos, **Papp** Géza, gróf **Zichy** Jenő, **Gall** József, gróf **Tisza** István, **Rakovszky** István és **Hóssay** Imre vettek részt. Gróf **Goluchowski** is mondott rövid beszédet, amelyben az előadó két kérdésre felelt. A vita érdemleges méltatásával első cikkünk foglalkozik. Az alábbiakban pedig adjuk az ülésről szóló részletes tudósításunkat:

A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délután 5 órakor **Perzel** Deszö elnöklete alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak a közös kormány részéről gróf **Goluchowski** Agenor közös külügyminiszter, **Mérey** Kajetan osztályfőnök, báró **Zuidnek** rk. követ és meghatalmazott miniszter, **Suzzara** Sándor lovag osztályfőnök, **Jettel** Emil udvari és miniszteri tanácsos, báró **Gagern** Miksa osztálytanácsos, báró **Ambródy** Lajos követségi titkár, báró **Erb** Kelemen udvari és miniszteri titkár, gróf **Szapáry** Tibor udvari és miniszteri titkár, báró **Krieghammer** közös hadügyminiszter.

A magyar kormány részéről **Szél** Kálmán miniszterelnök, **Lukács** László pénzügyminiszter, báró **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter, gróf **Sácheny** Gyula ó félsége személye körüli miniszter.

A napirend előtt **Rakovszky** István indítványozza, hogy az albizottsági ülések nyilvánosak legyenek; továbbá, hogy a külügyminiszter a magyar albizottságban külön is terjeszse elő expozéját. Végül aggrálya at jelezi ki arra nézve, hogy a közös költségvetés nem tárgyalható, mert a kvóta nincs megállapítva s így a delegáció megszavaz olyan költségeket, amelyeknek nagyságáról nem alkothat képet magának.

Szél Kálmán miniszterelnök: A külügyminiszter expozéja már hivatalosan közölte lett a magyar delegáció elnökével és így a mult évi határozatnak elég tételtet.

Ami **Rakovszky** második kívánságát illeti, t. i., hogy gyorsírók rendelkezzenek a külügyi albizottság üléseire, ez a bizottságnak házi dolga, melybe a miniszterelnök nem avatkozik.

Ami azonban a harmadik állítást illeti, t. i., hogy a közös költségvetés jelenleg egyáltalában tárgyalni nem lehet, mert 1903-ra a kvóta még nincs meghatározva, erre a miniszterelnök megjegyzi, hogy a kvóta csak a már megszavazott összegeknek szétosztására vonatkozik, tehát még oly időben is, amikor a kvóta még meghatározva nincs, a kiadási tételek megszavazhatók és majd csak akkor, mikor az országgyűlésen a közönségi kiadásokat a magyarországi költészetesbe be kell állítani, lesz helyén, ha addig a kvóta még nem volna meghatározva, **Rakovszky** megjegyzéseit figyelembe venni.

Az albizottság mellőzi **Rakovszky** indítványait. Következett a napirend, a közös külügyminiszterium 1903. évi költségvetésének tárgyalása.

Falk Miksa előadó: Ismerteti a külügyminiszter expozéját s azt a meggyőződését fejezi ki, hogy a magyarországi közvélemény mindezeket a felvilágosításokat nagy megeleléssel fogja venni.

Mindazáltal két kérdést intéz a miniszterhez. Ha két loais íel egymással egyezkedésre lép, magától értetik, hogy mindgyik a kikötött feltételeknek szoros megtartására kötelezve van. Ez annyira magától értetődő dolog, hogy annak kimondása teljesen felesleges. Politikai körökben tehát némi csodálkozást keltett a miniszter ur expozéjának az a passzusa, amelyben különösen hangsúlyozza annak szükséges voltát, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország egyenlő lelkiismeretességgel teljesítsa a kikötött egyezmény összes feltételeit és hogy a monarchiának ebből kötelezettségének loyálisan és pontosan megfelelni kész, nem kételkedvén, hogy Péterváron is nagyon a komoly akarat, velünk e tekintetben egyenlő lépést tartani. Kérdezi, vajjon vannak-e konkrét okok, amelyek ót nyilatkozatra készítétek.

Második kérdése a legújabb romániai ipartörvényre vonatkozik, amely annyi port vet fel és amely az u. n. idegeneket megfosztja azon jogtól, hogy Romániában ipart gyakorolhassanak. Akik az ottani viszonyokat ismerik, azt állítják, hogy ez a tilalom legnagyobb részben a Romániában lakó és ott ipart üző zsidó vallású osztrák és magyar honpolgárokat sújtja. Kéri a minisztert, aki a romániai viszonyokat bárkinél is jobban ismeri, legyen szives nyilatkozni, vajjon alaposnak tartja-e e vádat és ha igen, mi módon lehetne az igazságtalanságnak véget vetni. Javasolja, terjeszse az albizottság az országos bizottság elé azt az indítványt, mondja ki, hogy a monarchiának kormányá által követett külpolitikát úgy a vezérelvekre, mint a gyakorlati keresztülvitelre nézve helyesli, a miniszter ur irányában külügyeni épp oly ügyes, mint méltóságtelejes és sikeres vezetéseért a legmelegebb elismerést fejezi ki és a külügyminiszteriumnak 1903. évi költségvetését átalánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Gróf **Goluchowski** Agenor közös külügyminiszter mindjárt felelni óhaját **Falk** két kérdésére.

Ami **Oroszországhoz** való viszonyunkat illeti, csak ismételteti a miniszter, hogy itt nem írásos megállapodásról van szó, hanem a felfogások kötosönös ki-osereléséről, amelynek az volt a ólja, hogy minden egyes esetben lehetőleg a két állam megállapodására vesszen. A kétség az iránt, hogy Oroszországnak becsületes szándéka az, hogy a megállapodásoknak pontosan megfeleljen, a miniszterelőt — miként azt expozéjában is megjegyzte — teljesen távol áll; vannak azonban — ugymond — a Keleten mindenféle mel- lékaramlatok, és a miniszter csak arra akart utalni, hogy az orosz kormány komoly szándéka e megállapodások megtartására nem elegendő, hanem alkalmazni kell a szükséges eszközöket arra is, hogy ezen áramlatok ellen küzdjenek.

A mi a romániai ipartörvényt illeti, ezt tulajdonképpen csak utazása az Ausztriában és Magyarországon fennálló hasonló törvényeknek. Ez a törvény természetesen nem terjed ki oly államok alá, amelyekkel a szabadipar gyakorlatát biztosító kereskedelmi szerződések állanak fenn. A Romániában levő izraelitákra nézve különösen meg kell jegyezni, hogy azok állapota igen sajtóságos ezek legnagyobb részében egyik vagy másik nagyhatalom védelme alatt állanak, a legtöbben Ausztria-Magyarországnak. Ezen védő hatalmakhoz fordultak, noha Romániában éltek, valahányszor valami panaszuk volt. A hazájuk iránt tartozó kötelezettségeiknek azonban nem feleltek meg, legkivált nem feleltek meg a katonai kötelezettségnek. 1888-ban Ausztria-Magyarországnak változtatott a viszonyon és e védeneket a véderősségi kötelezőkből elbocsátotta; Románia azonban nem ismerte el őket állampolgároknak, úgy, hogy ezeknek az embereknek illetékesége tulajdonképpen nem is igen határozható meg. Ausztria-Magyarországnak semmi esetre sincs joga ebbe az ügybe beavatkozni. Mi, ugyanó a miniszter, arra kell, hogy szoritkozunk, hogy védekezünk azok ellen a kellemetlen következmények ellen, amelyek az új ipartörvényből monarkhiának néve annyiban kihatolhatnak elő, amennyiben a Romániában keresetnélkülvé váltak nagy tömegekben átvándorolnának mihozánk. A miniszter egyrészt bukaresti követünknek megadja az ebben az irányban szükséges utasításokat és egyúttal mind a két állam kormányával érintkezésbe lépett, hogy elhárítson egy oly kalamitást, amintó vagyonatlan egyének tömege bevándorlása Ausztria-Magyarországra a monarkhiára nézve feloldhatna. Különben éppen a legutóbbi időben ez ügyben a román kormány részéről megnyugtató nyilatkozatok érkeztek és reméli a miniszter, hogy ez az ügy kielégítő megoldásra fog találni.

Holló Lajos: Az angol koronázási ünnepélyek alkalmából Magyarországnak a fennálló államjog alapján leendő képviselőségét sürgeti. Ferenc Ferdinánd főherceg alkotmányos érzelmének a legkevésbé sem akar kételkedni, de mindenesetre felvilágosítást kér a külügyminisztertől az iránt, miképpen szándékozik a külföld előtt Ausztria és Magyarország paritását és törvényben biztosított egyenlőségét az alkalommal érvényre juttatni. Szóba hozza azután a gazdasági kiegyezés kérdését és tiltakozik az ellen, hogy a külügyminiszternek az 1867. VI-iki törvény értelmében és részben fenntartott tisztán ressort-ügyekre kancellár-ügyekké bővítették ki. A vámvonalak kérdése, a hitelügy és egyéb, érdemileg gazdasági kérdések a legkevésbé sem külügyi kérdések. Tulajton tehát a külügyminiszter hatáskörét, amidőn kijelenti, hogy a két államnak a külfölddel szemben tömör egészként kell együttállnia, midőn az autonóm vámtarifa mellobbi létesítését sürgeti, sőt bizalmának ad kifejezést, hogy valamennyi tényező komoly akaratral azon lesz, hogy a gazdasági kiegyezés minél előbb létrejöhön. Érdemileg is téves az a követelés, hogy a két állam tömör egészként lépjen fel, mert ellenkezik az igazságos és mindkét állam érdekeit egyaránt figyelembe vevő politikával. Ujabbán divatba jött a kérdésben még a fejedelem kijelentését is lancirozni, amely, hit szerint, nem törőnthet meg mert a korona viselője az államok alkotmányos szabad rendelkezési jogát korlátozni és beolvasolhatni nem akarhatja. A nagyhatalmi állás sokat emlegetett presztizse éppen azt követelheti meg, hogy mindkét állam gazdaságilag egyaránt konszolidált, egyaránt virágzó, egyaránt tökélyes és jóléteben élő ország legyen, amit mindegyiknek a maga külön létfeleltelén alapján való szabad fejlődése biztosít. Visszatartja azt az osztrák gyanúsítást mintha Magyarország nem venné komolyan a gazdasági egyezkedés dolgát. A külügyminiszter kijelentése is csak a gyanúsításnak udvariasan szcszóolja. A hármasszövetséghez, amelynek sem szövegét, sem feltételeit nem ismerjük, a népeknek maguknak édes-keves közik van. Hosszasabban fejtegeti azokat a károsodásokat, amelyek a hármasszövetségből eddig Magyarországra előállottak. A hármasszövetség helyébe nem újabb szövetség, vagy más szövetségbe való csatlakozást, hanem más kis államokhoz hasonló semleges magartartást javasol. Sürgeti a diplomáciai szervezet paritásos kiépítésének szükségességét, hogy a szervezet előnyeit Magyarország is élvezhesse, alkalmazza minden követés peccsétlen, cimerén, a magyar címet is egyenranguan Ausztria címerével és tűzzék ki a magyar zászlót is; ne koncentrálják az egész külügyi szervezetet Bécsbe és nyujtsanak egyenlő védelmet külföldön a magyar állampolgároknak is, hogy ezek legalább a követésgeken és főkonzulátusokon az állam nyelvén adhsak elő panaszait. Az udvari életben se minden hivatalos funkciók koncentrálnak Bécsbe.

Fapp Géza: Holló szavaira reflektálva azt tartja, hogy dualisztikus államrendünknek sokkal mélyebb gyökerei vannak, semhogy olyan udvariasági aktuális kapcsolatban, a minő az angol koronázási kísérlet kérdése veszélyeztethető volna. Az 1723-ik évi I. és II. törv. évtől 1867. XII. t.-c.-ben szabályozott állami kapcsolat sokkal erősebb alapokkal bír, semhogy ilyen merő külsőségek fennállását bármely irányban is bizonytalanná tehetnék. Különben is lehetetlennek tartja, hogy a trónörökös csak a legutóbbalról is sérteni akarta volna a dualisztikus államrendet.

Nem találja kifogásolandónak az expozéknak azt az óhaját, hogy a két állam a gazdasági kiegyezés megkötéséig; sőt ezt a maga részéről is annál szükségesebbnek tartja, mert hiszen ennek a kiegyezésnek a létrejövetele előfeltétele annak, hogy a nemzetközi szerződésekben is a magyar gazdasági érdekek biztosításának.

Rendületlen híve a hármasszövetségnek, melyben a béke egyedüli garanciáját, a kulturális és gazdasági fejlődés leghatásosabb biztosítékát látja.

A konzuli attasék vizsgatárgyai közé a magyar nyelv felvétele is óhajta. Ezt a magyar állam tekintélye feltétlenül megkívánja. A követésgeken és konzuli hivatalokban alkalmazott tisztviselőknek kellene, hogy kevésbé jelentékeny anyagi értékek bíró ügyekben is a két állam jogkereső alattvalóinak rendelkezésére álljanak, ne pedig kitérjenek a kötelezettségük elől olyasféle megjegyzésekkel, hogy kicsinyes érdekek miatt nem fogunk mobilizálni, amivel, Ausztria-Magyarországnak tekintélyes rovársára, arra kényszerítik a jogkeresőket, hogy masút keressék jogaik biztosítását. A bécsi konzuli akadémiába felvett növendékek tulajdonilag osztrákok és a magyarországi viszonyok ismeretlenség lévén, módot kellene nekik nyujtani valamiképpen, hogy akár tanulmányok alatt, akár azután, hosszabb időt töltsenek Magyarországon, hogy Magyarország közgazdasági viszonyaival alaposan megismerkedhessenek és így magyar alattvalókkal szemben pontosabban felelhessenek meg a hivatásuknak. A konzuli címer és zászló kérdésének már régen megígért rendezését sürgeti, még pedig a magyar állam önállóságának világos kidomborítása mellett.

Gróf Zichy Jendő: Sajnálja, hogy Holló a kiegyezés kérdését itt tárgyalás alá vette, úgy, amint megdöbbenéssel töltötte el az, hogy a külügyminiszter expozéjában kitért erre a kérdésre, mert ez nem tartozik a delegáció, hanem kizárólag a két parlament hatáskörébe. Konstataja különben, hogy a külügyminiszter előtte magánbeszélgetésben kijelentette, hogy ő semmi egyebet nem akar, mint mellesken, tanácsokig elmondani azt, amit előadott. Örömmel veszi tudomásul mindazt, amit a külügyminiszter expozéjában idegen államokkal való szövetségeiről előadott és így csak örömmel veheti tudomásul az Oroszországhoz való közeledést is. Az ő ideálja egy kontinentális szövetség volna, szemben a tengerentúli nagyhatalmakkal és az ilyen szövetség magában jelenléte béke-erzeme és a létegyezés megvalósításának, a fegyveres békéből való kibontakozásnak csiráját is. Mert ne állassuk magunkat — úgy mond — de a mai legyterés béke az általános elszegényedés folytán az anarkhiás malmára hajtja a vizet. A miniszter külpolitikáját helyesli, főnta bizalommal van és a költészetést előgadjja. Mielőtt azonban beszédét befejezné, még egy megjegyzést óhajtatni. Most, hogy Kínában a rend helyreállott, okulva a multak tapasztalatain, ajánlja a külügyi kormány figyelmébe, hogy az osztrák-magyar miniszter-rezidens palotáját ne meginnt egy távoles negyedben és európai stílusban védelemre alkalmatlan módon építsék fel, hanem épíljön az fel más határra, a francia, az angol és az orosz mintájára a Legations-streeten, pagodaszerűleg, úgy, hogy esetleges zavarok esetén könnyen megóvható legyen.

Gál József: Elfogadja ugyan a delegáció is az előbbeni tárgyalások alkalmával ezt az elvi álláspontot, mely szerint a politikai szövetség kötése nem feltételezhető a kereskedelmi szerződésekétől, de kétségtelen, hogy ezek létrejötte, a közösönös gazdasági érdekek kielégítése lényegesen össegíti a politikai szövetség megvalósulását. Tekintve már most azt az áramlatot, mely Németországban a parlamentben is tuislyra kapott s mely az ottani mezőgazdasági érdekek oly magas védármokkal akarja megvédeni, melyek mezőgazdasági terményeinek bevitelét és állatkivitelüket teljesen megakadályozhatnák, okvetlenül szükséges, hogy nagy erővel érvényesíttessenek érdekeink és hogy előkészítessék a talaj érdekeinknek megfelelő kereskedelmi szerződések megkötése céljából. Igaz, hogy az érdemleges tárgyalások csak az autonóm vámtarifa létrejötte után kezdetűk meg, de a külügyminiszter nyilatkozata ezen kérdésre is kiterjed. Egyszerűen reményét fejezi ki arra nézve, hogy a felmerülő akadályok némi jóakart mellett legyőzhetőek lesznek. Első sorban arra fekteti reményét, hogy a tekintetbe jövő különböző államok gazdasági köröi bizonyos oku belátást és mérsékletet fognak tanusítani, hogy ezáltal a felmerülő ellentétek áhídálása lehetővé válék. Tekintve a Németországgal köntendő kereskedelmi szerződés nagy fontosságát, azt kéri a külügyminisztertől, hogy reményét egyedül erre az érve fekteti-e, avagy más adatai és támpontjai is támogatják-e azt a reményét.

Gróf Tisza István polemikuss beszédében főleg Holló Lajos fejtegetéseire tette meg ellenvetéseit.

Bakovszky István a külügyminiszter által Falk Miksánknak adott választ annál is inkább tudomásul veszi, mert a romániai zsidók érdekében csakis a berlini szerződés XLIII. és XLIV. cikkelye értelmében lehetne beavatkozni, amelyek Románia üggetlenességét atól tessik függővé, hogy az állampolgári jogok válsághelyesség nélkül mindenkiel szemben egyenlő mértékben érvényesíttessenek.

Attérve Goluhowski expozéjának azon részére, amelyben az autonóm vámtarifa és a gazdasági kiegyezés perfeccionálását feltétlenül szükségesnek nyilváníta, hogy a vámszerződéseket a külfölddel minél előnyösebben megkötessük, ez ellen igen erősen tiltakozik, miután erre az 1867. XII. törvényi cikk nemcsak nem ad jogot, hanem ez ellen határozott tilalmát állít fel. Így 37. §-a a bizottság hatáskörét nagyon szigorúan körvonalozta, a 27. § pedig azt mondja, hogy: A közös miniszterium a közösügylek mellett sem egyik, sem másik résznek külön kormányzati ügyeit nem viheti, azokra befolyást nem gyakorolhat.

Ha pedig a külügyminiszter expozéjában olyan nyilatkozatokat tesz, — amint tett — melyek szorosan véve csakis a magyar és az osztrák parlament elé tartozó kérdésekre vonatkoznak, akkor az egyik vagy a másik delegációknak jogában áll ezt szövé tenni és így az egész kiegyezési kérdést szönyegre hozni, amint ezt az osztrák delegációban Kramarz delegátus meg is tette, ezáltal pedig a delegáció átlépné hatáskörét amint ezt a miniszter is átépítte. Ez ellen pedig nem lehet elég erősen tiltakozni. De bár híve a 67-es kiegyezésnek, mégis tilla-

kozni kell azért is, mert a miniszter oly elvet hirdetet expozéjában, amely ezen törvény nyílt rendelkezéseivel ellentétben áll. A miniszter ugyanis következőleg szölt: Ebbeli akción sikerének elkerülhetetlen feltétele az autonóm vámtarifa megalkotása és a gazdasági kiegyezés perfeccionálása, Magyarország és Ausztria között. Az 1867. XII. t.-c. 58. §-a megadja annak a lehetőségét, hogy Magyarország külön vámtariffel bír rendelkezéskessék és a külügyminiszternek még ezen esetben is köteleessége lenne a külön vámtariffel bíró Magyarországnak érdekeit mint a magyar miniszterium mandatóriusa képviselni. Midőn tehát ilyen nyilatkozatot tett, a törvénynek ezen intézkedését halgatóság tagadásba vette, ezenfelül még a külföld előtt elárulta azt is, hogy Magyarország azon esetben, ha Ausztriával nincs vámközösségben, sokkal hátrányosabb, sokkal gyengébb helyzetben van. A külügyminiszter ezen jogtalan és törvénytelen beavatkozása ellen ünnepelesen tiltakozik.

A hármasszövetséget nem látják mindenütt olyan feltétlen szükségesnek, amint azt őt-hat év előtt hangoztatták.

Végül kéri a külügyminisztert: Igaz-e az, hogy amidőn gróf Bülow német birodalmi kancellár Velenében találkozik Prinetti olasz külügyminiszterrel és itt a hármasszövetségnek újból való megkötéséről tárgyalnak, az új szerződés sine qua non-jához a borm-vám-klauszulanak változatlan fenntartása is tartozott, amely klauszula ellen pedig Magyarország gazdasági közönsége épp oly egyhangúlag tiltakozik, mint Ausztriáé?

Hódosy Imre: Szívesen olvasta a külügyminiszter azon nyilatkozatát, hogy a hármasszövetség megújítása küszöbön áll, mert ha ma kisebbnek látszik is annak értéke mint megkötésekor, következhetnek be eshetőségek, amelyekben az ránk nézve még nagyon értékes lehet. Az Oroszországgal való megegyezést is megnyugvással hallotta.

Azok a megjegyzések, amelyek a miniszter Bulgáriára vonatkozólag tett, aranysszakav; érthet belőlük Románia is; nehogy elmulassza azokat az elemeket féken tartani, melyek a mi románajku honpolgárainkat felizgatni törekveszenek.

A külfölddel köntendő kereskedelmi szerződések tekintetében a külügyminiszter egyik nyilatkozata, amelyet az osztrák delegációban tett, örövendes, mert egy félreértést oszlat el. Mult évi nyilatkozatát ugyanis úgy magyarázták, mintha a miniszter azt mondta volna, hogy politikai szövetségek és vámháboru meg is egyeztethetőek egymással ugyanazon államok között. Ezt a félreértést most a miniszter eloszlatja egy nyilatkozatával, azzal, hogy politikai szövetség és gazdasági háboru sehogysam állanak harmoniában egymással. Azt hiszi hogy az ilyen diplomáciai nyelven kitéjeztet tétel akként áll, hogy ezek a gyakorlatban egymást teljesen kizárják. Annál kevésbé megnyugtató a miniszternek az a kijelentése, hogy a külfölddel köntendő szerződéseknek üdvös volta atól függ, hogy Magyarország és Ausztria közt létre fog-e önni a kereskedelmi és vámgügyekre nézve a megegyezés. A miniszter ezen szavain nyomán támadt félreértésre vonatkozólag megjegyzi, hogy azt, hogy a miniszter a vámszövetséget sürgetné, e szavakból kiolvadni nem lehet. Ennek dacára azonban szükségesnek tartja magának a miniszternek cátoaltatni meri különben ez az osztrákokat amugy is exorbitáns követelésüknek még nagyobb mértékű tokozására ösztönözhető és ha mi ezeknek a követéseknek nem felelhetnénk meg, úgy, amint nem is fogunk megfelelni, akkor ók rámutatnának arra, hogy ime, a külügyminiszter ur szavai szerint mi vagyunk az okai annak, hogy a vámszövetség köztünk létre nem jött és hogy ennek folytán a külállamokkal hasznos kereskedelmi és vámszerződéseket nem köthetünk. Erre pedig az osztrákok nagyon hajlandók és követéseiket bizonyos tendenciájuk hajtják tul. Ok Mária Terézia óta megszokták azt, hogy Magyarország gyarmatnak tekintés, amelyet Ok kényük-kedvük szerint kizsákmányolhattak. Animozitásuk ebből ered, hogy most azt veszik észre, hogy ezt most olyan korlátlanul nem tehetik. A nagy római történetíró mondta, hogy az emberi természetben rejlik, hogy azt gyűlöljük, aki ellen leginkább vétettünk. Ok oly soká vétettek ellenünk, több, mint egy század óta a vám- és kereskedelmi téren, hogy most ingerültségük és gyűlölségük ebben lelti magyarázatát.

Még diplomáciai képviselületi tekintetében jegyzi meg azt, hogy ebben még mindig nem értük el a paritást, amely az 1867-iki kiegyezésnek és a dualizmusnak az alapja. Századokon keresztül folyt a mindentelre kísérletezés, amelynek során Ausztria-Magyarországot elnyomni törekedtek és állami önállóságát érvényre emelni nem engedte. Harok, súlyos katasztrófák voltak ennek következményei. Ha az az erő, amely itt Magyarország elnyomására fordítottat, Magyarországnak és Ausztriának fejlesztésére fordítottat volna, ma Ausztria-Magyarországnak és dinasztijára milyen magas polcon lehetne Végre, 1867-ben Deák Ferenc megmutatta az utat, hogy ez nem lehet más, mint a dualizmus és pedig a paritás alapján és reméli, hogy a miniszter ur mindent el fog követni, hogy e tekintetben is elérjük azt, amit az 1867-iki kiegyezés ekként intendál. Miután ezt reméli, egyebekben pedig a miniszter politikáit teljesen helyesli, hozzájárul az előadó indítványához.

Ezútan a tanácskozás folytatását szördán délutól 11 órára halasztották.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56—12

Kiadóhivatal 54—39

KULFÖLD.

Bolgárelőres tüntetés Belgrádban. Tegnap Belgrádban nagy tüntetés volt Bulgária ellen. A tüntetésnek és a csendőrségnek kellett kivonulnia, hogy a bolgár ügyvivő lakását megoltalmazza a tömeg ellen. A tüntetés után az összes követek meglátogatták *Veskov* bolgár ügyvivőt és az eseten való sajnálkozásukat fejezték ki.

A délafrikai békétárgyalások. Londoni távirat szerint a békétárgyalásról nem érkeztek újabb hírek. Az újságok jelentése szerint a kormány hajlandó kilencmillió fontot adni a farnok helyreállítására s a számúzó rendeletet visszavonni. A boerok autonóm kormányt követelnek, amelybe öt év múlva négy boer tanácsost is kineveznének.

A Reuter-ügynökség pretoriai levelezője azt írja, hogy az április 12-én tartott első értekezleten a boer megbízottak követeléseik alapját a függetlenség követelését állították fel, amelyért viszont az uitlandereknak nagyon szabadelvű választójogot adnak. Az erődök lerombolására is készeknek nyilatkoztak. Amikor a brit kormány ezt a követeléseket visszautasította, a boer megbízottak több feltételt terjesztettek elő, amelyeknek teljesítése esetén a boeroknak a meghódolást tanácsolnák. A boeroknak azt a követelést, hogy legyverek meg tarthassák, minden tárgyalás nélkül visszautasították. De a leégett farnokért való kártérítés és a farnok felépítése kérdésében a brit kormány nagyon előékeny volt és a fokföldi lázadók megkegyelmezése tekintetében sem támasztott nehézségeket.

A tárgyalás folyamán kitűnt, hogy *Steyn* fanatizmusra még csöppet sem csökkent. A tárgyalások azért maradtak félbe, mert *Steyn* és *Schalk-Burger* kijelentették, hogy nincs felhatalmazásuk. Erre a brit megbízottak május 15-éig időt engedtek nekik, hogy a boerokkal tanácskozassanak. Nem bizonyos, hogy a boer vezérek meg akarják nyakukat adni.

A franciaországi pótválasztások.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, május 12.

Franciaországban tegnap, vasárnap zajlottak le a pótválasztások és eredményük a köztársaság híveinek reményeit igazolják. Pedig Franciaországban nem oly könnyen látható előre a pótválasztások eredménye, mint más alkotmányos államokban, mert ott nem szorítkozik a pótválasztás arra a két jelőltre, akik az első mérkőzésnél a legtöbb szavazatot kapták. A választók a jelöltek bármelyikére adhatják szavazatukat, sőt néhány nappal a választás előtt még új jelöltek is támadhatnak. Csak abban különbözik Franciaországban a pótválasztás az első választástól, hogy a relatív többség elegendő a megválasztásra. Ily törvényes rendelkezések folytán gyakran szétforgácsolódnak a pótválasztáson a szavazatok és könnyen meglepetések fordulnak elő. Tegnap is több helyütt meglepetéssel végződött a választás, de nagyjában mégis megfelelt a várakozásnak.

Párisban a már megválasztott 13 nacionalista képviselő mellé még 9-et választottak meg tegnap, úgy hogy Páris 22 nacionalistával lesz képviselve az új képviselőházban. A párisi nacionalista képviselők közül hét olyan, aki egészen új ember a parlamentben. A kormányparti köztársaságik 16 kerületben győztek, amelyek közül három a nacionalistáktól hódítottak el, úgy hogy a monarchisták uszályhordozói ma már csak négy kerületet nyertek Párisban. Azonkívül megválasztottak három ellenzéki köztársaságit: egy progresszistát és két guesdistát vagy szocialista forradalmárt. Az elvesztett mandátumok közt van a két ismert szocialista képviselő, *Viviani* és *Alleman*, akik kibuktak a parlamentből, továbbá *Brissoné*, akinek mandátumát a nacionalista *Tournade* hódította el, míg *Brisson* Marseilleben választott meg. A nacionalisták érzékeny veszteséget szenvedtek *Alphonse Humbert*, a leglámásabb elvtárs bukásával.

A nap szenzációját a tizenkettedik kerület szolgáltatta, ahol izgatott agitációk fejtek ki a szocialista párthoz tartozó *Millerand* kereskedelmi miniszter ellen. Ellenfele a nacionalista dr. *Pechin* volt. *Millerand* mindössze 300 szótöbbséggel győzött, de hogy így választották meg, az is csodálatos. Lángoló szavakkal, színes képekkel, mint osztrák bárót gunyoltak ellenfelei, mert a kiállítás alkalmából az osztrák vaskorona-rendet kapta kitüntetésül. Más plakátokon meg a szocializmus árulójaként gyalázták, de egyik e plakátok közül a következőkre figyelmezteti a választókat:

— Jaurès a Carmagnolet éneki, felesége a zsoltárok mormolja. *Millerand* Párisban polgárilag esküdte magát és két nappal később Ghyka hercegné florenai kápolnájában az egyház megáldotta házasságát, *Millerand* Carmagnolárd

Franciaországban, báró Ausztriában és a papok uszályhordozója Olaszországban.

Egy másik plakát figyelmezteti a választókat, hogy a kormány a választási alapot *Humbert* névvel asszony vaskasszájából vette. A miniszterium *Humbert* névvel pénzével küzd a hazafiak ellen. *Jules Lemaitre*, akinek nevelésére minden utasításon pompázik, ezt a választási kiáltványt nem írta alá. Miért? Talán a *Journal des Debats* adja meg a feleletet a kérdésre. E lap szerint a kormány megindítja a büntető eljárás *Lemaitre* ellen. *Millerand* még a delután folyamán így választott a rágalomokra plakátjain:

— Tegnapelőtt a nacionalisták azzal vádoltak, hogy én vagyok az oka a martiniquei katasztrófának. Ma azzal rágalomznak meg, hogy pénzt kaptam *Humbert* névvel kasszájából, ahogy ők kapnak a kongregációk és az uri dámák tele kasszájából. Aztán kijelenti *Millerand*, hogy házasságát a polgári hatóság előtt kötötte és egyháziilag nem áldotta meg. *Millerand* kitűnően védekezett és győzött.

Rosszabb sors érte *Viviani*-t, az öreg szocialistát, őt nem választották meg újra. Nagy az örömmük a clerikalissoknak, mert *Viviani* még enyhénekk mondotta a kongregációk törvényét. *Jules Auffray* butatta el, az a nacionalista ügyvéd, aki a Zola-pör idején a rendező szerepében diszelgett és az általa vezényelt vad kórus befolyásolta a bírakat, megfenyegette *Picquart*-t, és tapsolt *Esterházy* és *Henry* vallomásainak. Páris első kerülete is nacionalistát küld a parlamentbe, *Archideacon*-t, a híres sportsman és istállótulajdonos, aki a nemeselek kaszinójának politikáját képviseli a parlamentben. De csúnyán elbukott *Dausset* ur, a közszégyentelen volt nacionalista elnöke, aki egykor újat húzott a kormányfővel és nem hívta meg *Waldeck-Rousseau*-t Páris város ünnepeire. A szocialisták sajnálkoznak vezérük *Alleman* bukásával, de győzött *Rouanet*, elbuktatva az antemissia nacionalista *Charles Bernard*-t, aki Bordeauxból Párisba kívánkozott képviselőnek. Várakozás ellenére *Clovis-Hugues* is megtartotta mandátumát.

A vidéki pótválasztások eredményei a köztársasági állameszmé győzelmét hirdetik, bár a köztársaságnak több kiváló híve elbukott. Így kisebbségben maradt *Pourquery*, mint mondják, azért, mert a képviselőházban azt indítványozta, hogy a mandátum érvénye négy évről hatra emeltesse föl; most már semmiféle mandátuma sincs. Havreban *Siegfried* volt miniszter választották meg, Lyonban *Francis Pressensé*, Zola és *Picquart* kitűnő munkatársát a *Dreyfus*-afférbán. *Pressensé* írta *Picquart*-ról az *Egy héros* című könyvet, szocialista eszméknek hódol, bár politikai vezérekkel ir a Tempse. Elbukott a Méline-kabinet volt minisztere, *Turrel*, aki az osztrák-magyar-olasz borvámzáradék miatt monarchiánk ellen agitált. *Lot-et-Garonne*-ban *Leygues* kultuszminiszter 2000 szótöbbséggel győzött, tehát a kormány minden tagja visszakerült a képviselőházba. Az 1898-iki általános választáson, melyet Méline vezetett, három miniszter bukott el: *Lebon* gyarmatügyi miniszter, *Darlan* igazságügyi miniszter és *Delpuech* a posta államtitkára. A Nord Departement *Lozé*-t, a volt bécsi nagykövetet küldi a képviselőházba. A vidéki választások legjelentősebbje, hogy Marseille *Brissont* választotta meg.

Az általános választások mérlege az, hogy a kormány hívei több mint 50 emberrel megszáporodtak. A mult képviselőházban a kormányhívek 581 képviselő közül 333 híve volt.

Az új francia képviselőház első halottja Lille város egyik (ellenzéki) képviselője, aki a tegnapi pótválasztáson jutott mandátumhoz. Amikor kihirdették az eredményt, már nem hallotta, mert félórával előbb szívvelhűdés érte és holtan rogyott össze.

Páris, május 12.

A mai pótválasztás egész Franciaországban nyugodtan folyt le, csupán Párisban, Marseilleben és Grenobleban volt kisebb tüntetés. Nagy feltűnést kelt *Pourquery* és *Viviani* bukása. A pótválasztás eredménye: megválasztottak 77 radikális szocialistát, 27 kormányparti progresszistát, 23 szocialistát, 17 ellenzéki progresszistát és 5 liberális köztársaságit. A választás végleges eredménye: 382 kormányparti és 197 ellenzéki; 4 választás eredményét még nem tudják.

Párisban egész nap nagyon mozgalmas volt az élet. Az egyik választóhelyiségben este veselkedés volt, amelyben *Tiebard* nacionalista jelölt és egy másik ember megbeszélte. A választóhelyiségbe jött rendőrbiztos megverte. A rendet a rendőrség állította helyre. A *Libre Parole* szerkesztősége előtt este zajos tüntetés volt. A tüntetőket csak kemény ellenállás után lehetett szétvágni. Három embert letartóztattak. Ejel egy óraok a város teljesen nyugodt volt. Marseilleben mintegy ezer tüntető benyomult *Brisson* választóinak gyülekező helyiségébe, ahol összetörték az ablakokat és revolverrel lövöldöztek. Több embert letartóztattak.

Grenobleban mintegy ezeröttszáz kollektivistá vörös zászlóval bejárta az utcákat Verekedésre került a dolog, amelynek csak a lovaskatonaság vetett véget, amelynek legyveret és kellett használnia. Több embert letartóztattak.

Lille-ben a tegnapi pótválasztáson az ellenzéki jelölt győzött. Abban a pillanatban, amikor az elnök kihirdette a választás eredményét, az új képviselő holtan rogyott össze. A szocialista *Pascal-Grousset*, aki heves küzdelem után győzött a nacionalista jelölt ellen, alig néhány perccel a választás kihirdetése előtt szélütéstől meghalt.

HIREK.

Budapest, május 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter e héten esztörtéki audienciáját délelőtt 11 órakor tartja meg. — Báró *Wodianer* Albert az Örökimádás-templomra egyező koronát adományozott. — Dr. *Arányi* Gusztáv karlsbadi iürdőorvos újra megkezdte a rendelést a Böhmische Krone nevű házban, a Mühlbrunn mellett.

— A király Budapestén. A király ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen megjelentek:

Láng Lajos, Pável Mihály és Szabó János püspökök, gróf Széchenyi Sándor, Schmidt Móró láborszernagy titkos tanácsosok, gróf Pallavicini János rendkívüli követ, báró Bornemissza Károly, gróf Berchtold Richárd, báró Feilitzsch Arthur, Pruszyński Szaniszló, gróf Széchenyi és báró Vay Dénes kamarások; együttesen: Somssich Adolf, Józsei, Géza és Béla gróciok kamarások; gróf Attems Móró, Kiobucsar Viktor, Laube Adalbert és Stesser György altábornagyok; Horstein Ferenc, Katka Ignác, Lehmann Ede, Lütke Agost, Ludmann Gyula, Vénus Antal és Vukovics János vezérőrnagyok; gróf Attems-Petzenstein Vilmos, Cseh József, Draschel Frigyes, Frenki Adolf, Fabrizii János lovag, Köves Herman, Mattanovich Ernő, Maties Henrik, Melzer Ferenc, Pollák Frigyes, Szaunter Gáspár, Stöcker Károly. Szupancio József, Vogel Simon és gróf Zedwitz Aliréd ezredesek; gróf Hoyos György, korvetkapitány, Krška Pál, Redlich Benjamin, Marossy Károly hadbíró, Thomann Gyula és Wagner Béla alezredesek, továbbá báró Sulyvossy Odón, báró Biegeleben Pál udvari tanácsos, Horánszky Lajos országgyűlési képviselő, Kraljevics Tamás főispán, conte Veith Antal, Kankovszky Ferenc osztálytanácsos, Szenthy Bálint kir. tanácsos és Lilienteld Róbert igazgató.

A király ma delután 2 órakor ellátogatót *Benczur* Gyula műtermébe, hogy megtekintse arcképeit, amelyet VII. Edvárd angol királynak koronázási ünnepére szánt ajándékol. Az atelier előtt *Benczur* fogadta a királyt és bevezette a nagy műterembe, ahol egy három méter magas és két méter széles vászonon a király portraitja látható. Ó felsége teljes meglepéddel nyilatkozott a képről, amely őt Anglia első dragonos gárda-ezredének egyenruhájában ábrázolja. A nagy műteremből a mellékterembe vezette felséges vendégét a mester s megmutatta ott azt a skizet, amelyet a király legutóbbi modell-ülése alkalmával készített. Megtekintette még a király *Benczur* nagy vásznának: A király fogadja az országgyűlés hódolatát című nagy képeket vázlatát.

A legközelebbi általános kihallgatást esztörtéki adja a király, amelyre a kabinet-irodában (Vár, királyi palota) lehet jelentkezni.

Mint tegnap, ma is legmagasabb családi ebéd volt, amelyen a kisértek tagjai is résztvettek.

— A tudományegyetemről. A sub auspiciis regis felavatásokra való folyamodások a jövő hónap 15-ig nyújtandók be. — Az e hónap 17-ikére kiírt tudorráavatásokat 16-ikán, pénteken tartják meg.

— Ebéd az udvarnagynál. Gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy és neje ma este 8 órakor *Andrássy*-uti villájukban ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak: Sir *Plunkett* Francis nagykövet, neje és leánya, *Reverseau* marquis nagykövet, herceg *Starheimberg*, báró *Krieghammer* Odón közös hadügyminiszter, gróf *Teleki* Tibor és neje, gróf *Károlyi* Lajos és neje, gróf *Zselenski* Róbert és neje, gróf *Festetic* Vilmos és neje, őzv. gróf *Károlyi* Gyuláné, gróf *Festetic* Taszilo és neje, gróf *Károlyi* László és neje, báró *Lipthay* Frigyes és neje, gróf *Andrássy* Gyula, a család tagjai közül még résztvettek *Teréz* és *Adél* grófnők és *Gyula* gróf.

— Vilma királynő betegsége. A looi kastélyból jelentik: *Vilma* királynő állapota annyira javult, hogy az orvosok nem adnak ki róla több jelentést. Egy hét óta ma először tett sétakocsizást az anyakirályné s ebből azt következtetik, hogy a királynő most már a javulás utján van.

— **Pongrácz.** A nép a tuást sok tekintetben érzellem pótolja s különösen, ha ennek az érzesnek segítségére ballag a régi és újra meg újra bevált tapasztalat is, éppen olyan igazságokat fedez föl a nép esze, mint a sok nagy könyvből táplálkozó tudás. A három máskülönbösen átlagos elszámolás alá eső szentből, Pongrácból, Szervácából és Bonifácából is a nép csinált jelentőséges naptári alakokat. Ők a fagyosak, amit valahogy olyanformán kell elképzelni, hogy hatalmas szakállukról, bajszukról józsepapok csüggenjenek le, iszonyatos bundákban gázolnak át a már virággal tarkított zöld mezőkön és fagyot, dermedést ráznak ki bundájuk újjából. S a három veszedelmes vendég nyomán rettenetes pusztulás támad néha, például az idén. Az is megcsik, hogy a látogatásuk nyomán egyszerűen egy kis zuzmara, egy kis finom, fehér éré marad a korten, meg a friss vetésen s tovább ballagnak az öregek baj nélkül. A lehelletnyi fehér hideget elolvasztja az első meleg napugár s bár a még gyöngye természetét nem igen szereti az olyan vizet, ami előbb jég volt, egy-két nap alatt kiheveri a sok finom inda, gyöngye levél s remegő virág a támadást. Ilyenkor jól viselték magukat a fagyos szentek, akik különben nem együtt ballagnak, hanem egymásután, és minden előlegesen megállapított program nélkül. Függetlenek egymástól. Az egyik telve van becsülettel, jó szándékkal, a másik pedig gyilkos kedvben gázol végig a nyomdokán. Azért kell megvárni, míg mind a három tovább állott s egy esztendőre feljuggasztotta a működését, hogy egy év múlva újra aggodalmasan lesse őket a gazda meg a kertész, vagy mondjuk ugy, az egész ország. Egy ilyen összetételű ország, amilyen a miénk, amelyben azzal kezdődik az összes ekisziszteniák jóvoltának az elbírálása, hogy milyen volt a termés. Az idén már nagy részünk volt a fagyban, a hivatásos fagyos szentek nélkül is, egyszerűen csak annak a szeszélynek miatta, amiben az évszakok között páratlanul áll a tavasz. Ha ehhez még a három fagyos vendég is akcióba lép, hát isten óvja ettől magyar hazánkat. Teljességgel nem tudás az, hogy ennek a három kritikus napnak a baj nélkül való elmulásától egy csomó millió függ a jövő esztendő javára vagy terhére s nekünk, földnélkülieknek is nagy okunk van arra kérni a három kedélyes, szeszélyes, vén világlárót, hogy ezutal bánjanak kegyelmesen a fagygyal és a földdel. Már is éppen elég drága a kenyér.

— **Egy belgrádi lap királyunk ellen.** Belgrádból írják: A *Kukurek* című élelapon néhány nap előtt sértő cikket közölt Ferenc József király ellen, amely arra indította Heider bárót, a belgrádi osztrák-magyar követet, hogy a kormánytól elégtételt kérjen. *Vics* miniszterelnök a legnagyobb felháborodással nyilatkozott az cikkről és azonnal utasította az államügyészt, hogy indítsa meg a lap ellen a sajtóper.

— **Kitüntetett mentők.** A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület vasárnap tartott közgyűlésén a jutalmak odaítélésére kirendelt bíróság ítélete alapján a következők mentőket tüntette ki:

Dr. Aczél Károlyt aranyéremmel, Pálffy Sándort, Neumann Samut és Szántó Sándort dicséret oklevéllel, Balassa Ignácot, Naschitz Gyulát, Oláh Andort, Holmoka Bélát és Ladányi Armit ezüst éremmel, Dóczy Imrét és Wallshausen Gyulát bronzéremmel. Elsősorban dicsőretré érdemesítettek: Natonek Jenő, Pankovics Elemér, Eesedi Ernő, Berenyi Zoltán, Lenke Ernő és Stossmann Részó. Másodsorban dicsőretré érdemesítettek: Bernáth Dezső, Dr. Priok István, Fischer Albert, Reismann László, Csordás Elemér, Kohn Izidor, Szigetű Gyula, Szigetű Imre, Schönberger Emil, Leszek Géza, Schmidt Ferenc, Tallatschek Ferenc, Pollermann Artur, Hammersohlág Gusztáv, Trankovics Sándor, Erősi Béla, Wimmer Vilmos, Herz Fülöp, Lázár Tibor, Neumann Sándor, Ferenc Károly, Pollitzer Zoltán, Bartos Árpád, Borzsák Endre, Eichel Manó, Erdős Gábor, Tihanyi Pista.

— **E. M. K. E. Kolozsvárról** táviratozzák: Az EMKE választmánya ma a közgyűlést május 25-ére Kolozsvárra tűzte ki. A Budapesten április 30-án elhunyt Ferenczy László 16.000 koronát hagyományozott az EMKE-nek.

— **Tolnai Lajos emléke.** Tolnai Lajosnak, a nemrég elhunyt kitűnő regényírónak és költőnek emlékét volt tanítványai és tisztelői megakarják örökíteni. A mozgalom vezetői azt tervezik, hogy a tolnamegyei Györkönyön emléktáblával jelölik meg azt a házat, melyben a jeles író született. Az emléktábla költségeire a gyűjtést közelebb megindítják.

— **Kirándulás a Vaskapuzos.** A Magyar Kereskedelmi Osztrák pünkösdi kirándulása sikerültnek ígérkezik. A rendező bizottság részletes programot és képekkel illusztrált utleírást adott ki. A program szerint a társaság május 16-án, pénteken este 6 óra 50 perckor indul és másnap reggel 9 órakor Bázásra érkezik, ahonnan a kirándulók hajóna folytatják útjukat egészen Thurn-Szeverinig. Visszaövet a társaság kiszál Ada-Kaleh szigletre. Még ugyanaz nap este a kirándulók Herkulstúrdóba érkeznek ahol 2 teljes napot töltenek. A Herkulstúrdói igazgatóság a kirándulók kényelméről és ellátásáról a legnagyobb előzékenységgel gondoskodott és a kirándulók tisztó-

létére lényes ünnepeket rendez. A rendezőség tekintettel a rendkívüli érdeklődésre jelentkezőket még e hó 16-ig korlátozt számbar el oadag. Jelentkezni lehet a Magyar Kereskedelmi Osztrák titkári hivatalában.

— **A terézvárosi polgárok adója.** A terézvárosi polgárok nagyszámú küldöttsége tisztelettel ma a központi adófelügyelőségnél dr. Vásonyi Vilmos országgyűlési képviselő vezetésével. A küldöttséget Gassner kir. adófelügyelő távollétében Békffy Géza pénzügyi tanácsos, helyettes adófelügyelő fogadta. A küldöttség szónoka rámutatott arra, hogy a tervezett adóemelés a rossz gazdasági viszonyok között időszertelesen s igazságtalan. Kérte az adófelügyelőt, hogy a kintestári referenseknek adjon utasítást jvasalataik leszállítására, továbbá arra, hogy az adókievételétől nyilatkozhatnak először, vajjon felebbeznek-e. Az eddigi gyakorlat szerint ugyanis azzal presszionálták az adózókat, hogy utólagosan jelentették be a referensek felebbezésüket arra az esetre, ha az adózó a kivételben meg nem nyugszik. Kéri végül, hogy az adózók kivétel nélkül megidőztessenek az adókievétel tárgyalásaira, mert az nem sok költségbe kerül s a ma szokásos elmakacsolásokat lehetetlenül teszi. Békffy pénzügyi tanácsos kijelentette, hogy az adó felemelését célzó javaslatok központi utasítás nélkül történnék és nem felelnek meg az adófelügyelőség intencióinak. Az adófelügyelőség maga is jól tudja, hogy a kereskedelem és ipar súlyos helyzetben van. Megígéri, hogy az adófelügyelő személyesen át fogja vizsgálni a terézvárosi adójavaslatokat és ott, ahol szembeszökő aránytalanság mutatkozik, még az adókievétel-bizottság tárgyalásai előtt orvoslást fog nyújtani. Ugyanez a küldöttség legközelebb a pénzügyminiszternél fog tisztelegni.

— **A kertészeti kiállítás meghosszabbítása.** A kertészeti kiállításra rossz idők járnak. Alig volt egy-két igazán szép nap és a közönség mégis esőben, hidegben tömegesen látogatta a kiállítást. A rendezőbizottság tekintettel a több oldalról érkező kívánatra, a kiállítást 14-ikéig, szerda estig meghosszabbította. Csütörtökön délelőtt a gyümölcsök, aszalványok gyümölcsbörök és konyhakerti termények lognak elárvereztetni, ugyszintén az állami telepek gyümölcseit is. A vendők a megvásárolt szálhat, díszcsomókat és növényeket 16-ikén reggel szállíthatják el a területről. A rendezőbizottság ezen az uton is felhívja a venni szándékozó közönség figyelmét a ritka alkalomra. Ma a szakadók esőben is sok vendő járt a kiállításon. Molnár István királyi tanácsos, országos gyümölcsészeti miniszteri biztos, nem csupán a kiállítás rendezésében járt tettel és példával elől, de a vásárlásoknál is. Az állami telepek részére nagyobb vásárlásokat eszközölt, különösen a budapesti kertészeti tanintézet részére, amely intézet első sorban neki köszönhetően páratlan berendezést. Molnár tanácsoson kívül több földbírtokos vett egy a hazai, mint a külföldi kiállítókól értékes növényajukat. A japáni fenyőféléket a bécsi Rothschild Náthán-léle kertészet szerezte meg tízezer frankért.

— **A szegvári elikkasztás.** Tolnavármegye közgazgatási bizottságának fegyelmi választmánya e hó 8-án foglalkozott az Antal-léle gyámpéntári sikasztás ügyével. Hosszas tanácskozás után a fegyelmi választmánya a már feltűggesztett Tóth Andor gyámpéntári számvevőt 1000 korona pénzbírságra és az elikkasztott 68.000 korona és ezen összeg kamatainak megtérítésére ítélte. Tóth Andor teljesen vagyonatlan. A többi vádlottat a fegyelmi választmánya felmentette. A fegyelmi ügy ezzel még nincs befejezve, mert még felkerül a belügyminiszter elé.

— **Hallózás.** Berzevicy Edmund, es. és kir. kamarás, bírdíriokos, Sárosmege volt alispánja jolyó hó 11-én halt meg Berzevicyén Sárosmegeben, 65 éves korában. A megboldogult egyike volt Sárosmege legtekintélyesebb és legutiszelebb férfainak s egy a közigazgatás, mint az irodalom terén éremeket szerzett. Már fiatal korában hivataloskodott a a helytartótanácsnál; a hetvenes évek elején Sárosmege alispánjává választotta. Általános elismeréssel találkozik hivatali működése dacára, főleg egészséggi tekintetéből már 1875-ben visszavonult az alispániságtól s azóta csak mint megyei és közigazgatási bizottsági tag foglalkozott a közügyekkel, bár képviselői mandátumát is ismételve megkínálták. Birtokán élve, egészen gazdaságának különösen az erdeszet és gyümölcstenyésztésnek a szabad óráiban a történeti irodalomnak szentelte magát Számos, létepp családjá történetéből merített nagyobb tanulmánya látott napvilágra a *Szerzők*ban, ő írta meg beható forrástanulmányok alapján báró Berzevicy Mártonnak, Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király nagynevű kancellárjának életrététét. A ritka műveltségű s példás jellemű férfit özvegyén Sztáry Márta grófnőn kívül kiterjedt rokonsága, közöttük Berzevicy Adam főpálcs-mester, Berzevicy Albert v. b. t. tanácsos, a báró Gemmingen- és báró Mengersten-családok, s a Berzevicy- és Szinyey-Merse-család számos tagja gyászolja. Temetése jolyó hó 13-ikán lesz Berzevicyén.

Ma délután *Sonneberg József*, háztulajdonos és magánzó hosszas szenvedés után hetvenkilenc éves korában elhunyt. Özvegyén kívül két leánya, dr. Adler Zsigmond kir. tanácsos és fővárosi bizottsági tag neje, továbbá dr. *Quant* Károly bécsi közjegyző neje gyászolja. A temetés szerden délelőtt tizenegy órakor lesz. Az elhunyt Szabadkáról jött a fővárosba, ahol kulturális és emberbaráti célokra sokat áldozott.

— **A léghajó vértanúja.** A léghajónak újabb vértanúja van: *Severo* brazíliai képviselő, aki versenyezni akart *Santos-Dumont*tal s ma reggel szállt föl *Fax* nevű léghajójával. Kísérletének szomorú vége lett. *Severo* lezuhant léghajójával s kíséretjével együtt agyonzulta magát. Vére a tudományért és az emberi haladásért folyt s ha léghajója nem is jelent majd korszakot a léghajózás történetében, neve föl lesz jegyezve a léghajós-vértanúk hosszú és szomorú jegyzékébe.

Severo nagyon bizott *Fax* nevű léggömbjében s azt hitte, hogy az sokkal tökéletesebb, mint *Santos-Dumont* léghajója. Már szombaton tette vele az első kísérletet s kiderült, hogy a *Pax* kis, zárt helyen pompásan kormányozható, könnyen fordul minden irányba, amelybe hajósa irányítja. E próbarepülésen főbátorodva, *Severo* mára tűzte ki a nagy kísérletet s már korral reggel, 5 óra 30 perckor fölszállt a mechanikus társaságában. Eleinte pompásan ment minden. A hajó engedelmeskedett kormányosának. Mikor azonban négyzászötven méter magasságra ért a hajó, hirtelen hatalmas láng csapott ki belőle, nagy robbanás hallatszott a zatán szédítő sebességgel zuhant lefelé. Sokan siettek *Severo* segítségére, de ő is, a mechanikus is iszonyuan összeégve, agyonzuvva feküdt az utóán, mire odaértek az emberek. Holtestüket a szomszéd posta-palotába vitték. A munkások, akik a léghajón dolgoztak, azt hiszik, hogy a robbanás a motort hajtó petróleumtartóban történt. Mások szerint a hidrogén kiömlése okozta a robbanást.

Mások előadása szerint a *Pax* katasztrófa így jolyt le: *Severo* hajója Jerseye akart menni a katonai gyakorlóterre, ahova automobilon több barátja már hajnalban kiment. A léghajó mintegy húsz perccel könnyen mozgott s minden jól sikerült, csak a kormányzás nem volt egészen kifogástalan, mert a hajó kéziósvára nehezen mozgott és könnyen megakadt. Mikor a léghajó a *Gaitée*-utca sarkánál befordult az *Avenue du Maniere*, egy kis széőiroham többször megfordította. Egyszerre hatalmas lángok csaptak ki a léghajóból s néhány másodperc múlva iszonyu robbanás hallatszott. A fölrobant léghajó szédítő gyorsasággal zuhant lefelé s egy ház párkányában és az *Avenue* táiban akadt meg. A Párisban lakó brazíliaiak közül igen sokan látogatták meg *Severo* özvegyét, hogy részvétüket jelezzék ki neki.

— **Vámbery üdvözlése.** A budapesti egyetem tanácsa egyik legutóbbi ülésén elhatározta, hogy *Vámbery* Armit hetvenedik születésnapja alkalmából átiratilag üdvözli. Az erre vonatkozó okmányt a tanács küldöttsége a napokban adta át a jubilánsnak; ez alkalommal a küldöttség vezetője *Vécsey* Tamás udvari tanácsos, rektor szép szavakban tolmácsolta a tanács jó kívánságait.

— **Adomány az Újságírók Egyesületének.** *Groedel* Armin kétezer koronát adományozott a *Budapesti Újságírók Egyesülete* segítő-alapjának. Adományát *Vései* József elnökhöz intézett következő levél kíséretében küldötte:

Vidéki lakóhelyemről a fővárosba történt átköltözésem által közelebb hozatván tisztelt egyesületüknek már eddig is figyelemmel kísért működési teréhez, érdeklődésem a közvetlenebb jolytán csak fokozódott, s hogy nemes céljaik megvalósítását szerény tehetségemhez mérten szintén előmozdítam, alapjuk növeléséhez hozzá kívánok járulni, s-e célra kétezer koronát ajánlok föl, melyet ide melletteke van szerencsém átírszámolni. Nagy megnyugvásomra fog szolgálni, ha szerény hozzájárulásommal bár csak kevésbé is, de hasznára lehetek törekvéseiknek, melyek iránt őszinte rokonsággal és elismeréssel viseltetem. Hazaifias üdvözléttel maradtam.

Budapest, 1902 május hó 10-én.

Groedel Armin s. k.

— **Elpusztult város.** *Doroszloból* táviratozzák, hogy *Salozet* (?) orosz határszéli városban mintegy háromszáz ház teljesen leégett. *Egy cselédeány és tizenöt gyermek odaggett* és mentés közben sok ember megsérült. Sok marha és eieség elpusztult. Négyezer ember hajléktalanná lett.

— **Eszküvő.** Fényes esküvő volt tegnap a Jézus Szent Szive templomban. Dr. *Gyarmati* Viktor ügyvéd vezette oltárhoz *Mauthner* Odón csaszári és királyi udvari szállító ieányát, *Mouthner* Lenke kasszonyt. Az esküvőn jelen voltak a nagyszámú és eiekelő rokonságon kívül a Budapestben időző gazdák, a kertészek színe-java, számos magyar s külföldi első-rangu kereskedő, a magyar és osztrák gazdasági egyesületek képviselői, valamint sok ügyvéd és bíró. Halmozámmra érkeztek üdvözlések a világn minden részéből. A fiatal házaspár az esküvő után nászutra utazott Olaszországba.

— **Felkeltet mézárós.** Nagy szerencsétlenséget okozott ma délelőtt a marha-vágóhidon egy megvadt bika. Le akarták vágni a hatalmas állatot, amely azonban valahogy elszabadult és a vágásnál segédkező *Peht* János 67 éves mézáróst felkeltette és a jához csapta, úgy hogy a szerencsétlen ember összevissza zuzódott. *Peht*ot a mentők a Rókusba szállították. A szilaj bikát aztán megékezték és levágták.

Tisztogatás a Lóverseny-téren. *Krecsányi* Kálmán kapitány, detektívönök folytatja üdvös működését a Lóverseny-téren, hogy azt megtisztítsa a kétes alakoktól. Tegnap délután is nagyobb sóprést végzett detektíveivel és a Lóverseny-térről kiutasította: *Bodács Ferenc, Moser Dávid, Hejts József, Jakabfi Endre, Fingherhut Hermann, Szenté Gergely, Panik János és Katz Jenő.* Egy bécsi ügynök letartóztatása körül azonban nagy botrány is volt a Lóverseny-téren. A titkosrendőrököt ugyanis figyelmeztette a bookmacker, hogy az irodájában járt délelőtt egy ember, akit még Bécsből ismer, mint lóverseny-programm árust. Az illető nagyobb összegre akart fogadni. A bookmacker azonban nem fogadta el a tétet, miután attól tartott, hogy az illetőhöz bűnös uton jutott a pénz. Rendőrt hivatott, de akkorra már a fogadó bécsi ur megugrott. A versenyek alatt a közönség soraiból is több panaszokdát a titkos rendőröknek, hogy egy ember lovakat ajánl és akinek a lova bejön, attól oszlatékokat kér. Egy titkos rendőr erre az illetőt igazolásra szólította fel. Kezdetben hevesen tiltakozott és nagy lármával támadt a detektívre, de végre is megmondotta, hogy *Landhaus Lipót* a neve. Később azonban kiderült, hogy ez hamis név. *Frommer Lipót* a neve és bécsi ügynök. *Krecsányi Kálmán* detektívönök erre elrendelte a gyanús ember előállítását. Ez azonban nem ment olyan könnyen. A 5 irtos helyen, a mázsáló közelében három rendőr is alig bírta vele. Úgy kellett összekötözni és a VII. ker. kapitányságra vinni. Itt lecsukták. Valószínűleg holnap itélik el hamis név bemozdásért és botrány okozásért, aztán kitiltják a fővárosból. A fővárosból háromrevezre kitiltották. *Fingherhut Hermann* is, aki istállóban ültözve szintén hamis tippeket ajánlott a közönségeknek. *Krecsányi* egyébként minden versenyen figyelemmel kíséri ezeket a tipp-szédelőket.

Adományok az Irgalom Háza javára. *Mária Valéria* öbörcegnő, ki a múlt napokban látogatta meg a gyógyíthatatlan betegek számára San Marco hercegné által alapított Irgalom Háza, 400 koronát adományozott a kórháznak. Az összeget ma szolgálatlata *Vécsey Mária* báróné udvarhölgy *Benicsk Augusztina* főnöknőnek. Ugyanok az Irgalom Háza részére a Magyar Jelzőlog Hitelesíték 200 koronát adományozott.

Szicipjágny gyilkosa. *Pétervári* táviratozzák, hogy a haditörvényszék Szicipjágny belügyminiszter gyilkosát, *Balmasovot* kétélhalálra ítélte. *Balmasov* a haditörvényszék előtt nyugodtan, halálmegvetéssel viselkedett. Egyetlenegy kérdésre sem felelt, csak akkor pattant fel, amikor az elnök azt kérdezte tőle, volt-e cinkostársa, vagy felbujtató-e valaki?

— Igen, az orosz kormány volt bűntársam, — felelt *Balmasov*.

Mikor a haditörvényszék rövid tanácskozás után kihirdette a halál ítéletét, a gyilkosnak még a szempillája sem rezdült meg.

A magántisztviselők állásuköztető irodája. Rövid hónapja csak, hogy a Magántisztviselők Országos Szövetsége állásuköztető irodája működését megkezdte és az ezalatt elért eredmények igazolják, hogy valóban üdvös és szükségeseget pótló akotás az iroda, amely megérdemli, hogy minden oldalról a legnagyobb figyelemben részesüljön. Már az első hónapban 110 álláskereső tisztviselő jelentkezett a fővárosból és a vidékről, kiket az iroda vezetősége előjegyzésben tart s bejelentett állásokra a legmegelőbbeket ajánlja. Az iroda vezetősége meg tudta nyerni a váhalatokat és öcégek bizalmát; 58 állásüresedés jelentett be az első hónapban, melyek közül eddig 9 töltött be az előjegyzett álláskeresőkkel. Az irodák munkakodása most a legszerényebb keretek között mozog, de a vezetőség felkeltén a kereskedő testületek érdeklődését, alapos a remény, hogy ezek anyagi támogatásukban fogják részesíteni s így intenzívebb munkája még eredményesebb lesz.

Titokzatos haláleset. *Lipovszky Róza* 47 éves asszonyt, aki *Bodnár Ferenc* borbélylyal élt vadházasságban, ma a Sajó-utca 2. szám alatt lévő borbélyműhelyben halva találta *Bodnár*. A rendőrség emberei kimentek a borbélyműhelybe, hogy megtartsák a helyszíni szemlést s a rendőrorvos konstataulta, hogy *Lipovszky Róza* már ezelőtt körülbelül három nappal meghalt. A holttestet a borbélyműhely egyik, spanyoliallalt elzár részében találták meg egy szalmazsákon. *Bodnár Ferenc*, aki meg lehetős mértékben hülye ember, azt adta elő a rendőrségnek, hogy *Lipovszky Róza* beteges asszony volt s ezelőtt pár nappal az orvos valami altatószert adott neki. Amikor az altatószert bevette, elaludt s ő azt hitte, hogy még mindig alszik. Ma délután már neki is feltűnt a hosszú alvás s elküldött egyik barátjéért, aki megnézte az asszonyt s ez mondta neki, hogy jeentést kell tenni egy rendőrnök, mert *Lipovszky Róza* meghalt. Az asszonyon külérőszaknak nincs nyoma s így a rendőrség is kizártnak tartja, hogy büntény forogna tenni. A holttestet, amely már erősen omlósnak indult, úgy hogy az üzletben rettenetes szagot terjesztett, kivitték a boncnai intézetbe, ahol holnap fel fogják boncolni. *Lipovszky Róza* régebben Szarvason lakott, ahol *Kortik János* borbélynak volt a felesége. A sokat olvasott s tanult

nő, aki maga is csinos verseket írogatott, nem tudott meglérni az egyszerű emberrel s otthagya férjét. Nemsokára egy imert férmelegyei mágnás-családdhoz került társalkodónőnek, ahol egy pár évet töltött. Egy ügynök-ismerőse rávette, hogy adja el kis birtokát s nyisson a fővárosban banküzletet. *Lipovszky Róza* ezt meg is tette s körülbelül harmincezer koronát kapott a birtokáért. A pénzzel aztán az *Andrássy-uton* fényes banküzletet nyitott, amely azonban rövid háromnegyed évi fennállás után megbukott. *Lipovszky Róza* ekkor nyomorba jutott s azóta egyre sülyedt, míg végre azután vadházasságra lépett *Bodnár Ferenc*el. A házbeliek állítása szerint jól éltek együtt, ami szintén a mellett szól, hogy az asszony természetes halállal halt meg. A rendőrségi boncolás különben holnap ki fogja deríteni a titokzatos halál okát.

Tármas gyilkosság. *Gyöngyösről* írják: *Oláh József* osányi vagonos fiatal földműves, családi viszály miatt feleségét meglötte és apósát 16 helyen megszúrta, azután pedig öngyilkossá lett. Mind a három életveszélyes megsebesülték.

Nem okleveles gazdatisztek értekezlete. A nem okleveles gazdatisztek értekezlete a hó 18-án, pünkösd vasárnapján délelőtti 3 órakor Budapesten, a *Hasznák* hitelszövetkezet helyiségeiben (Üllői-ut 65. szám) lesz.

Írtelen halál. *Szilágy-Somlyó*ról táviratozzák; A rézermői birtokosság ma itt báró *Bánffy* Dezso főudvarmester elnöklete alatt értekezletet tartott, amely után közelébe volt. Báró *Kemény Béla* szent-erzsebeti birtokos, aki szintén ideérkezett az értekezletre, a városi szálló kávéházában szívizühüdesben hirtelen meghalt. Holttestét a családtagok megérkezéig a rendőrség vette őrizetbe.

Közvetlen kocsik. A déli vaspálya üzletigazgatóság, mivel az eddig Budapest-Tiroba az éjjeli gyorsvonatoknál forgalomban volt köttengelyű közvetlen kocsik a közvetlen utasok számára többnyire nem voltak elegendők és ezenfelül kevés kényelmet nyújtottak, új, csakis erre a forgalomra rendelt négy-tengelyű kocsikat építtetett, melyek fényesen berendezve és villamos világítással vannak ellátva, 15 l-s-os osztályú ülőhelyet 4 hátsóhellyel és 24 II-os osztályú ülőhelyet foglalnak magukban. Ezek a kocsik folyó évi július 1-től kezdve fognak Budapestről déli vaspályaudny — *Franzenstesse* és vissza az éjjeli gyorsvonatoknál forgalomba helyezettetni.

Életuntak. *Demény István* napjamosabb jobb alkarnán felvágta az ereit. A Rókusba vitték. — *Teinefrau* Lajos kömvés a lakásán jobb halántékon lötte magát. A mentők elitették az első segélylyel, azután a Rókus-kórházba szállították.

(x) **Legelőgansabb polgári ruhák** *Tiller Mór* és társa cs és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35. Ugyanott: Legjobb egyenruhák legsebbe disztribúnyok és legelőgansabb libériák. Vasárnap és ünneppnapokon az üzlet zárva.

St. Pierre végromlása.

Budapest, május 12.

A Martinique szigeten lejátszódtott szörnyű katasztrófaról kevés új hír érkezett, mert a st. pierrei kikötőt mind ez ideig csak egészen rövid időre közelíthették meg a mentésre indult gőzhajók. A vulkán kitörése ugyanis még egyre tart és egyelőre még gondolni sem lehet arra, hogy St. Pierre romjait felkutassák. Keresni talán hiába való vállalkozás is volna, mert ha különös véletlen folytán meg is menekülhetett valaki a szörnyű hamues és a láva izzó bombái elől, azt biztosan megfojtotta az a szörnyű gázömlés és gázrobbanás, amelylyel a Pelée kitörése járt. Feltehető, hogy St. Pierreben nem maradt élő lény s a virágzó franko-amerikai város *Pompéji* még kiálatlan negyedeinhez hasonlatos.

A katasztrófa nagyobb arányu, mint eleinte hitték. Nemesak St. Pierre pusztult el teljesen, hanem vele együtt még legalább két kisebb helység is. Ezekről természetesen még kevesebb hír érkezett, mint a sziget fővárosáról.

Félős, hogy a martiniquei lávaömlés megismétlődik a szomszéd szigeteken is. Az angol tulajdonban lévő St. Vincen ten is hatalmas vulkanikus kitörés történt, amelynek máris ötszáz ember esett áldozatul. Angliában óriási aggodalommal várják a szigetéről érkező híreket, amelyek eddig csak anynyiról számoltak be, hogy St. Vincen tég az észak részét elpusztította a láva. Ezekhez a vidékekhez sem közelíthetik hajó.

(Az eltemetett város.)

New-York, május 12.

Martinique közeléből jött hajók parancsnokai jelentik, hogy St. Pierre környékén ezrivel hevernek a megszenesedett holttestek. Fort de France-ba eddig négyszáznál több menekültet szállítottak, akiket az énség nagyon megsanyargatott s akiknek egy része a legutóbbi napok borzalmait miatti megőrült. A legutolsó huszonnégy óra alatt nagy erővel ismétlődött a földrengés. Folytonosan érkeznek apróbb csónakok, amelyek Martinique minden részéből menekülőket hoznak. Helyzetük kétségbeeszt.

Páris, május 12.

A megmenekültek egy részét elszállították Fort de Franceba. Egy francia páncélos hajó eleséget viz Martiniqueba. Eddig négyszázötven menekült vettek föl francia hajókra, amelyek Fort de Franceba szállították őket, azután nyomban visszatértek St. Pierre környékére, hogy a még életben levőket megmentésék. Egy St. Pierre tájékról visszaérkezett hajó parancsnoka azt jelenti, hogy az elpusztult város környékén annyira háborog a tenger, hogy már azért sem lehet a parthoz közeledni. A tűzhányóhegy még mindig erősen hány lávát és hamut. Arra még most sem lehet gondolni, hogy az elpusztult városba eljussanak.

Páris, május 12.

Mindenki csak a szerencsétlen Martinique-szigetről beszél s arról tanakodik, hogy mi történjék a katasztrófa után. A sziget második választókerületében, amelynek főhelye az elpusztult St. Pierre volt, tegnap kellett volna a pótválasztásnak lennie, amelyet most a kormány formaszorúen elhalasztott. Azóta bizonyos lett, hogy a katasztrófaban a választókkal együtt mind a két jelölt: *Percine* és *Clerc* is elpusztult.

London, május 12.

A vulkán kitörésének előjelei már szombaton, május 3-án mutatkoztak. Süri üst gomolygott a Pelée kráteréből és erős dübörgés hallatszott. Vasárnap nagy hamutömeget vetett ki a vulkán, hétélő pedig egész láva-folyam nyomult elő. A láva negyven láb magasra szökött fel s a folyam szélessége fél mérföld volt. A kizuduló láva három peró alatt négy mérföldnyire terjedt.

A Guerin-széle cukorgyár minden alkalmazottjával együtt teljesen elpusztult. Maga a tulajdonos osodálatos módon megmenekült.

Hétőtől csütörtökig sohasem szünetelt a dübörgés a föld mélyében. Csütörtökön reggel 7 órakor következett be a katasztrófa. A megmenekültek beszlik, hogy a pusztulás néhány szempillantás müve volt.

A *Morning Post* new-yorki távirat alapján jelenti, hogy körülbelül ezeken megmenekültek a biztos haláltól egy francia hajón. Martinique és különösen St. Vincent topográfiaja egészen megváltozott. Ahol azelőtt hegy volt most ott völgy van, a síkságok helyén magas hegyek emelkednek és sok folyó teljesen kiapadt.

(St. Vincent veszedelme.)

London, május 12.

A kormány táviratot kapott, amely szerint St. Vincent szigeten eddig ötszáz ember lett a vulkanikus kitörés áldozata. Ez a hír egész Angliában óriási aggodalmat kelt. A király elrendelte, hogy a legújabb híreket azonnal tudassák vele.

New-York, május 12.

St. Lucia-ból jelenti egy távirat, hogy St. Vincen t szigetének északi részét egy hatalmas láva-folyam elpusztította. Az északi parthoz hajó nem közelíthetik. A halottak számát 200-ra teszik.

New-York, május 12.

St. Thomasból jelenti egy távirat, hogy a St. Vincen t szigeten elpusztult emberek számát 500-ra teszik. Allitólág Fort de France is veszedelemben forog.

(A katasztrófa — vétkes mulasztás következménye.)

London, május 12.

A *Daily Mail* párisi tudósítója előt *Eubert Denis*, St. Pierre előbbi képviselője kijelentette, hogy Párisban figyelmeztetve voltak a fenyegető veszedelemre, de a gyarmatügyi kormány nem közölte a kormányzó táviratát, hanem utasította a kormányzót a város kiirtására. Miután ez nem történt meg, a felelősség a kormányzót illeti, akinek nyóma veszt.

(Uralkodók részvéte.)

Wiesbaden, május 12.

Vilmos császár a martiniquei katasztrófa alkalmából a következő táviratot küldte *Loubet* elnöknek: *Wiesbaden*, május 11. A köztársasági elnök ó excoellenciájának, Párisban. Mélyen megindulva a borzasztó katasztrófa hírére, amely Saint-Pierre-t érte s majdnem annyi embernek került életébe, mint amennyi Pompeiben elpusztult, sietek Franciaországunk őszinte részvételét kifejezni. Vigasztalja meg a mindenható Isten azokat, akiket pótolhatatlan vesztéséért. Nagykövetem tizezer márkát fog átadni excoellenciájának, hogy a kárvallottakon segítsen.

Vilmos, I. R.

Loubet erre a következő távirattal válaszolt:

Páris, május 11. Vilmos császár ó felségének, Wiesbadenben. Mélyen meghatva a részvét által, amelyet ősséged szives volt a Franciaországot ért borzasztó szerencsétlenség alkalmából kife-

jezni, kérem, fogadja élénk köszönetemet, valamint azoknak az áldozatoknak a hálaát, akiket segíteni szándékozik.

Emile Loubet.

Páris, május 12.

Loubet köztársasági elnök tegnap az angol nagykövetet fogadta, aki Martinique katasztrófa alkalmával Edvard király részvétét fejezte ki. Loubet elnök a martiniquei katasztrófa áldozatai számára 20.000 frankot juttatott a segítő-bizottság kezébe. A minisztertanács tagjai 5500 frankot írtak alá ugyanezre a célra.

Páris, május 12.

Miklós cár a martiniquei katasztrófa alkalmából fávíratot intézett Loubet elnökhöz, amelyben a maga és a cárné nevében élénk és őszinte részvétét fejezi ki. A cár osztozik a fájdalomban, amelyet a nagy szerencsétlenség Franciaországának okozott.

Edvard angol király 25.000 frankot küldött a párisi segítő-bizottságnak.

A százmillió szédelgés.

Budapest, május 12.

Az a világraszóló család, mely ma már a francia politikusokat is megmozdította s amely Európaszerte nemcsak feltűnt, de derűtséget is okoz, egyre nagyobb hullámokat vet. Valóban nem tudni, hogy Humbertnek leleményessége vagy inkább az egész francia igazságszolgáltatás könyvemű hiúságossága-e az, amit ebben a panamá-nál nagyobb szédelgésben csodálni kell? Annyi bizonyos, hogy Franciaország egy kissé komikus helyzetbe jutott, ha mindjárt el is kell ismerni, hogy a francia nagy stil ebben a szédelgésben is utólrhetetlen. A nacionalisták különben iparkodnak annyi hasznót huzni a dologból, amennyit csak lehet s Jules Lemaitre ma már fölhívásban iparkodik bebizonyítani, hogy Humbertnek millióiból támogatta a kormány a maga hivatalos jelöltjeit. A francia nacionalisták, akik minden bűnösét szeméjéit alkalmassá tartják arra, hogy azon hatalmukat megerősítsék, kénytelenek lesznek ezúttal is belátni, hogy a monarchiák épp oly kevésbé tehetősek felelőssé a szédelgők bűncselekményeireit, mint a köztársaságok.

Párisi tudósítónk a Humbert-ügyről a következőket jelenti:

A Humbertné negyven milliót csalása ma már erősen foglalkoztatja a politikai köröket is. Vádaskodás vádaskodást ér s egyre újabb lelepezések történnek. Lassanként mindenki fölfedeznek, aki Humberték bűntársa volt, csak Humberték tartózkodási helyét nem tudja fölfedezni még a párisi rendőrség. Annyit már kinyomoztak, hogy a szédelgő asszony már a múlt esztőtörtékön elkészült a székessre. Ékszerrel elázlogosította s amit lehetett, eladott. Azóta elűnt s a mindenféle széküldött köröz-leveleknek semmi eredményük nincsen.

A Humberték lakásán tartott házkutatásnak egyik érdekes mozzanatáról sokat beszélnek Párisban. Mikor a bírósági kiküldöttek szomorúan konstalláltak, hogy a titkos ládában mindössze néhány értéktelen újság van, valaki a szekrény felé fordult, mert abban gyanus zörejt hallott. A szekrényt kinyitották s abból egy fiatal férfit vonszoltak elő. A fiatal ember zavartalanul köszönt s bemutatkozott.

— En X. párisi hírlap munkatársa vagyok. Jelen akartam lenni a százmillió láda fölbontásánál.

A család bűntársait egyre kutatja a rendőrség s ma újabb letartóztatás történt. Letartóztatták Dumort roteni jegyzőt, mert alapos a gyanu ellene, hogy bűntársa az eltűnt székhámos asszonynak. Humbertné ugyanis szédelgéseinek legnagyobb részét csak niteles jegyzői okiratok segítségével végezhette és ezeket az okiratokat Dumorttól kapta. Egy okiratban a jegyző kijelentette, hogy látta a kérdéses száz milliót, egy másikban pedig azt bizonyítja, hogy a levágott negyvedvi szelvényt 537.660 frankért beváltották. Ertebet, hogy a hivatalosan kiállított csek és az okiratok megtevesztették azokat az embereket, akiket Humbertné áldozatul kiszemelt. Dumort irodájában sok iratot lefoglaltak.

Parmentier, a Crawford-tesztvérek letartóztatott ügyvédje, Nouvelle ügyvédre akarta bízni ügye képviselését. Nouelle azonban nem fogadta el ezt a megbízást, mert három évvel ezelőtt Waldeck-Rousseauval együtt Humberték ellen pörösködött s így most nem vállalhatja el — ugymond — olyan ember képviselését, aki egykori ellenfele bűntársa volt.

A letartóztatott ügyvédet a bíróság már többször kihallgatta. Parmentier avval védekezik, hogy ő jöbismegjén járt el a Crawfordok képviselésében s eljárásának alapját azok az okiratok képezték, melyeket Dumort jegyző állított ki.

Mialatt így nagyon kevés eredménnyel folyik a vizsgálat, a nacionalisták a legkülönbözőbb támadásokra használják föl ezt a nagystilű szédelgést. Gyanúsítás gyanúsítást ér. Jules Lemaitre, a nacional-

isták vezére, ma fölhívást tett közzé, amelyben azt mondja, hogy a kormányhoz közel álló sok tekintélyes ember és több, a szabadkőműves szövetséghez tartozó, szerepet játszó ember, bűntársa volt Humbertéknek, akik a kormánynak titokzatos szükségletekre és a választásra, a hivatalos jelöltek támogatására sok milliót adtak. A kormánypárti lapok ezzel szemben azt mondják, hogy éppen Waldeck-Rousseau volt az, aki négy évvel ezelőtt mint ügyvéd meglátta, hogy a száz millió dolga, amelyről sokat beszéltek, csalás. Akkoriban a kereskedelmi törvényszék előtt Girard bankár örökösét képviselte. Girard bankárt Humberték több millió erejű megkárosították és a bankár öngyilkos lett. A kormánypárti újságok most reprodukálják Waldeck-Rousseau akkori beszédét, amelyben Waldeck-Rousseau Humbertékhoz fordulva, a többi közt ezt mondta:

— Vajjon egyáltalán megvan-e a százmillió vagyon? Hol bontották föl a végrendeletet? Hol fizették érte az örökösödési adót?

FŐVÁROS.

(*) A városi fürdők. Ma délután Vasilióvits János tanácsnok elnökléte alatt ülést tartott az a bizottság, melyet a közgyűlés a városi fürdők építési programjának megállapítása végett kiküldött. A bizottság általa kiküldött delegált albizottság jelentését tárgyalta. A jelentés a sáros-, az ártézi és rudasfürdő fejlesztését hozta javaslatba, s ezek közül is főképp a rudasfürdőnek modern berendezésű kiépítését indítványozza. A javaslatához többen szóltak hozzá.

Dr. Reiner Ede az ártézi fürdőnek nagyobb arányú fejlesztése mellett károskodott Dr. Lóv Sámuel a tervezett nagy gyógyfürdő mindenestre a budai oldalon kontemplálja, még pedig olyképpen, hogy a sáros- és rudasfürdő gyógyóraitai valamiképpen kapcsolatba szeretné hozni. Emmer Kornél az ártézi fürdő fejlesztésének kérdéséit addig megfogadottnak nem tartja, a míg a városiigeti tónak miázmakkal felített környéke az egészségügyi követeléseknek megfelelőleg nem rendeztetik, mert egy számláló ellátott fürdőnek legelső feltétele a tiszta levegő. Már pedig a városiigeti tó oly büzt árszt maga körül, hogy ott az ember legkevésbé várhatja egészsége helyreállítását.

Heljai Ferenc kijelöi, hogy az albizottság munkálata reális alapon nyugszik. Az albizottság az ártézi fürdő mellett tervezett szálloda tervét, tisztán pénzügyi szempontból elejti, s legfőkébb néhány lakószoba berendezését ajánlja a szükséghez képest. Fontosnak tartja szociális szempontból népiürdők létesítését, az ártézi fürdővel kapcsolatban. Ami a rudas- és sáros-fürdők egybekapcsolását illeti, ez oly óriási költségeket igényel, melyek erre a célra elő nem teremthetők. Az albizottság tehát minden körülménynek s a rentabilitásnak figyelembevételével első sorban a rudas-, azután az ártézi- s végül a sárosfürdő fejlesztését hozza javaslatba. Dr. Schermann Adolf tisztiorvos és mások felszólalása után a bizottság a jelentés tervezetét elfogadta.

(*) A főváros áprilisában. A székesfőváros közgyűlési bizottsága ma délután ülést tartott, melyen a szokásos jelentéseket terjesztették elő. Az adófelügyelő jelentése szerint az idei április hónapban az adófizetés eredménye 150.822 koronával kevesebb volt, mint tavaly áprilisban. A közvetített adók eredménye az idén kedvezőbb, mint tavaly áprilisban volt. A rendőrség jelentése a közbiztonsági állapotot kielégítőnek mondja. Április hónapban nem fordult elő nagyobb jelentőségű bűnös. A tisztiorvos jelentette, hogy a székesfőváros közegészségi állapota kedvező volt; mert — noha a fertőző betegségek közül a kanyaró esetei szaporodtak, a halálosok száma hetvenötöt csökkent.

(*) Állóhelyek a villamos vasutakon. A kereskedelmi bizottságban ma szóba került a közúti villamos vasutakon közlekedő kocsi szerkezete, az állóhelyek szempontjából. A bizottság azt ajánlja, kérjék föl a két közúti vaspályatársaságot, hogy ezt a kérdést tegyék tanulmány tárgyává.

(*) Adókövetés. A fővárosi adókövető-bizottságok a következő új helyrajzi számú házakban összeírt adókövelek III. osztályu kereseti adójavaslatait fogják tárgyalni u. m. az I. ker. a következő tabáni hrsz. kedden: 857—923, szerdán: 924—933, csütörtökön: 934—942, pénteken: 943—1116, szombaton: 1117—1162; a II. ker. a következő vizivárosi hrsz. kedden: 2574—2584, szerdán: 2585—2668/69, csütörtökön: 2670—2696, pénteken: 2697—2713, szombaton: 2714—2720; a IV. ker. kedden: 275—281; az V. ker. a bizottság kedden: 647—650; az V. ker. b) bizottság kedden: 895—900; a VII. ker. a) bizottság kedden: 4610—4689, szerdán: 4689—4718, csütörtökön: 4714—4731, pénteken: 4731—4749, a VII. ker. b) bizottság: kedden: 2267/68a—2521—57/26, szerdán: 2521—57/26—2615/a, csütörtökön: 2615/a—2720/23, pénteken: 2720/23—2834, szombaton: a külön megbívatottak; a VIII. ker. a) bizottság kedden: 5513/a—5528—32/5, a VIII. ker. b) bizottság kedden: 6435—6466, a IX. ker. kedden: a 8652—8689, a X. ker. kedden: 7313—7337 házszámokat.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Nemzeti Színház. A Viskereszt került ma színre Shakespeare nagy szellemének egyik könnyű, vidám produktuma, ahol a tévedések bohó játéka körül csillogó ékítések gyanút gyönyörű mondások, örök értékű életgazságok fonódnak. Shakespeare ott is mély, bölcs és az emberiség tanítója, ahol jó kedvet szabadjára eresztí és a legpajkosabb hangulatban halmozza egymás tetejébe a bohóbbnál bohóbb jeleneteket. A képzőidők, könnyelmű korhelyek és gyáva szájhősök elé micsoda remek tükör tart Malvolio, Tóbiás urfi és Keszeg Andor alakjában! A dialóg sokszor mesterként ugyan, a szójáték csúrosavart, erőtetett, de a kor izlése szerint készült prózából mégis egy kötetre való elmés, bölcs, örökigaz axiómát lehetne összegyűjtenünk. A szereplők közt új volt Gyenes, aki Tóbiás urfi játszotta. Maszkját tőkletesnek tartjuk, de az alak pezsgőbb vidámságot, rakoncátlanabb jókedvet kíván. Nem láttuk eléggé, hogy Tóbiás urfi maga mulat legjobban, amikor másokat felület, másokat drasztikusan megtréfál. Ehhez az alakhoz szeleesebb, öblösebb, harsogóbb kacagás kellene. Különböben a legtöbb komikus szereplőnek az volt a hibája, hogy nem teljesítették a feladatukat szívvél-lelékkel, igazi passzióval. Sőt egyiknél-másiknál a lanyhaság odáig ment, hogy a szereplők szövegét sem mondták el akadozás nélkül. (d. e.)

** Kúry Klára itthon. A Népszínház igazgatósága hivatalosan jelenti, hogy Kúry Klára kisasszony szabadságidejének leteltével ma Budapestre érkezvén, működését a jövő héten a Népszínház színpadán újra megkezdi. Első fellépése a Katalin című operett híres hadnagy-szerepében lesz, amelyben csodálatra ragadta heteken át a bécsi közönséget is. A kitűnő művész bécsi vendégjátékát — néhány jótékonyceúli előadást nem tekintve — kizárólag ez a magyar darab töltötte be, utat kapván e rendkívüli tehetség számára a nagy külföldre. És semmi sem jellemzi jobban a magyar darab és a benne vendég szerepelt művésznek feltűnő sikerét, mint azok a játékok, amelyekkel az eredetileg husz estére tervezett sorozatot meg kellett toldani a folyton fokozódó érdeklődés következtében egy magyar talentum és egy magyar munka iránt az idegen társajon. A közönség is, a színház is örömmel és szeretettel látja viszont a kisasszonyt, aki visszahozza az operettműsor élénkségét, a játékrend biztonságát és a maga nemes, tiszta játéksztílusát. A színház új sikereket, a közönség friss virágokat tartogat a számára, minden idegennél szebbeket és illosabbakat.

** Vizsgálati hangverseny. Az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia nagytermében ma volt az első vizsgálati hangverseny. A kilenc számból álló műsor újabb Toldy László vegyes karra, vonós zenekarra és orgonára írt Ave Máriájával kezdődött. Az akadémia növendékei Koessler János vezetésével szabatosan, szépen adták elő törekvő kollegájuknak ezt a jól megkomponált zsenigéjét. Chován Kálmán tanítványai közül gyönyörűshalászi Takács Zoltán, Erkel Sarolta és Fejér Elza mutatták be kitűnő készültésüket a zongorán Beethoven, Chopin és Weber műveiben. Takács játéka férfias, erős jellegűvel hatott. Erkel Sarolta újabb bizonyosságát adta fínom felolgasának, kiváló zenei tehetségének. Fejér Elza zongorajátékában éppen annyi a technikai nehezégeket legyőző bravour, mint a nemes és előkelő tartalom. Az énekes növendékek közül Ábrányiné és Maleczkyne egy-egy tanítványa vizsgálatot kitűnő sikerrel. Rossi Rozina Lisztől és Lotitől adott elő dalokat. Meleg és szép mezzoszoprán hangja éppen úgy tetszett a nagyszámu hallgatóságnak, mint művésziessen átgodult, fínom lélekre valló előadása. Maleczky Mariska kedves, megnyerő jelenséggel és hatásosan énekelte. Kemény Rezső tanítványai közül Anisz Aiadár Goldmark versenyművének első tételével és Köszegi Sándor a Hubay-léle Csárdajelenet második számával bizonyította be jelenetekben haladását a hegedűjáték művészetében. Konyovits Ivánka, Woiúts Zsófia, Batek Zoltán és Sz. Henrik Mendelssohn d-dur vonósegyenesének I. és II. tételét játszatták a klasszikus műhöz méltó komolysággal és technikai készséggel. Tanárunk Popper Dávid éppen úgy meg lehetett elégedve ezekkel a buzgó tanítványokkal, mint a közönség.

** Fernando. A Nemzeti Színházban csütörtökön ismét egy régi kiváló darab új bemutatása következik. Sardon a felvonásos népszínműve, a Fernando, amely 30 év óta nem került színre, teljesen új szereposztással. A női szerepeket játszzák: P. Márkus E. (Clotilde), Török Irma (Fernande), Átszeghy Irma (Georgette), Helvey Laura (Seneholné), Szacsavayné (Brienne); férfiak: Császár (Pomerol), Mihályfi (André), Gyenes (Roqueville), Dező (De Csóry) Náday B. (Anatole).

**** Ujházi és a kortina.** A Magyar Színház vasárnap délutáni előadásán, melyet a színház kerdaloszemélyzetének a javára tartottak meg, Ujházi mester az öreg Knabe Farkas Jeremiásban ragyogtatta pazar művészetét. A kis egyfelvonásos már a vége felé járt s az öreg díjok éppen a megtalálást nevelt leányát ölelte volna a szívére, mikor a kortinahúzó egy ügyetlensége következtében, éppen a szava közepén, egyszerre csak leeresztették a függőnyt. A nézőtérén az emberek összenéztek, a színpadon pedig valóságos pánik támadt, annyira féltek Ujházi mester haragjától. A mesternak azonban nem engedtek időt a haragja kitörésére, nyomban újra felhúzták a függőnyt és az öreg Knabe Farkas Jeremiás folytathatta ott, ahol elhagyta. Ujházi folytatta is. Sok már ugye volt hátra; az öreg napidíjnak még csak ájulásba kellett esnie és magához térnie, amit Ujházi szintén nagy művészettel csinált meg. Ezután még csak pár szó következett és a kis darabnak valóságosan vége volt. Ekkor Ujházi mester felnézett a színpadládra és odaszólt, úgy hogy az egész közönség hallhatta:

— No, most már leereszthetik a kortinát!

De ezt már olyan hangon mondta, mintha nem a szelid Knabe Farkas Jeremiást, hanem Lovre-t játszotta volna.

**** Miss Duncan és Beregi az Urániában.** A magyar fővárosnak oly gyorsan kedvencevé lett kaliforniai művésznő és Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház kiváló tagja négy estére terjedő érdekes előadásuk sorozatát kizárólag a régi klasszikusok műveiből állították össze. A: előadást megnyitja Jászai Mari jellemzése Miss Duncanról. Követik: *Theokritos* Daphnis-a, *Homér* Proserpine-ja, *Ovidius* Narcissus-a és *Euripidés* Alcestis-e. A második szakaszt *Pygmalion* és *Galathea* regéje tölti be, amelyben a szerepeket Miss Duncan és Beregi Oszkár játsszák. Ez a színmű ezután jelenik meg először magyar színpadon. Az előadások iránt a közönség minden körében nagy az érdeklődés; az *Uránia* pénztáránál már mind a négy estére szép számmal történtek előjegyzések. Miss Duncan előadásai 8 órákor kezdődnek.

**** Az óraagy ur,** a Vígsház nagyhatású boházata, vasárnap ismét kétszer került színrre és mindkét ízben akkora közönséget vonzott, hogy a nézőtér egészen megtelt. A hallgatóság ki nem fogyott a kacagásból és a hangos derűtség nem egy ízben szinte megakasztotta az előadást. Varsányi Irénnek, a *Róssabimbó* és a *méh* című dalt mindkét előadásban háromszor meg kellett ismételn.

**** Fővárosi Nyári Színház.** A Fővárosi Nyári Színházban homnap kedden a *Sulamith* kerül színrre. A címszerepét Anday Blanka, Abigailt F. Kállay Lujza, Absolont Környei Béla játsszák. A Kolindre áriát a harmadik felvonásban Mihályi Ernő énekli.

**** A Népszínház látványos darabja.** Jules Verne regényéből, *Egy kínai vizontagsági Kínában* készült látványosságból most folynak a próbák a Népszínházban, melynek egész személyzetén kívül óriás statisztériát is foglalkoztat a darab. Így a második kép vásári jelenetében kétszáz kínai lesz a színpadon. Ebben a képben történik, hogy a főszereplők a Fei-Ho folyóba ugranak; a színpadon már építik azt a hatalmas medencéit, amelyben majd a vizet tartják.

**** Fiumei színeszet.** A szegedi színtársulat egyre aratja szép sikereit Fiumében. Legutóbb *Brieux* nagy port fölvert darabját, a *Mételyt* mutatták be óriási sikerrel. Legnagyobb hatása a második felvonásnak volt; különösen tetszett Horváth Paula, Mészáros Gizi, Kiss Irén, Hettyey Aranka, László Gyula Bihari, Ardi és Fenyeri. Nagy sikere volt a *Kétszakállú hercegnek*, melyet zsúfolt ház nézett végig. Feledi Boriskát nagy ovációkban részesítették; nagyon tetszettek Mezei, Lovéy Leó, Láng Etel és Fenyeri. — Giovanni Simonetti, a hírneves olasz impresszárió fényes feltételek mellett akarja az operetteszemélyzetet *Velencébe*, *Triesztbe* és *Zarába* vendégszereplésre vinni. A társulat a jövő hónap végén tényleg játszani fog a nevezett városokban.

**** A Denevér Párisban.** *Strauss* Jánosnak *Denevér* című operette a jövő évadban bemutatásra kerül Párisban. Nem érdekelten, hogy a bécsi keringőkirályi nagyhírű operette azért nem kerülhetett eddig színrre Párisban, mert *Milhae*, akinek *Reveillon* című vígjátékából az operett szövegkönyve jogszerűen módon készült, mindaddig nem akarta beleegyezését adni az operett előadásába. Egy bécsi zongoraművész, aki most Párisban időzik, eljátszotta az operett zenéjét *Halvány*-nek és az annyira elragadta a hírneves francia vígjátékirót, hogy beleegyezett a *Denevér* párisi előadásába. Különösen miután *Strauss* özvegyével a tantiémekre nézve is meg egyezett. A *Denevér* valószínűleg a jövő évadban kerül színrre *Strauss*nak *Hamupipó* című hátrahagyott balletjével. Ebből az ötletből nem lesz érdekelten megjegyezni, hogy a *Cigánybáró* két-három évvel ezelőtti színrre került Párisban, de mint a legtöbb idegen termék, ez a gyönyörű operett sem tudott sikerre vergődni.

**** A Népszínház bemutatója.** A Népszínházban pénteken, 16-án kerül színrre először *Géczy* István dícsőretet nyert népszínműve, *A régi szerető*, mely az évadban kilencedik eredeti és negyedik népszínmű-újonsága a Népszínháznak. Hogy a színház még ebben az évadban bemutatassa *Géczy* István e legújabb alkotását, *Blaha* Lujza asszony ez évben szokásos szabadságidejét nem mint eddig, minden esztendőben május közepén, hanem később fogja igénybe venni. *A régi szerető* szereposztása a következő:

Major Boreza — *Blaha* Lujza; Jecsa — *Kápolnai* Irén; Juliska — *Harmath* Ilona; Zsuzsanna — *Izóné*; Őrszi — *Siposné*; Tóth István — *Szirmai*; Misi — *Raskó*; Kiss Józsi — *Szabó* Antal; Bíró — *Németh* Gy.; Részegember — *Tollagi*; Zsögödi Marci — *Ujvári*.

**** Ifjúsági hangverseny.** Sikertől hangversenyt rendezett a szabadkai főgimnázium ifjúsága. A hangversenyen kitűntek *Kunetz* Béla és *Brenner* József precíz és művészi tenorjátékkal, *Grüner* és *Koplovics* VIII. osztályu tanulók szavataikkal. Fénypontja volt a minden tekintetben sikerült estének *Beethoven* egy kvintettjének az előadása, amelyet dr. *Brenner* József zongorán. *Macák* Manó harmóniumon, *Erdély* Árpád mély hegedűn és *Kunetz* Béla gondorkán művészi érzéssel interpretáltak. A fényes est rendezése körül *Révay* Zoltán főgimnáziumi tanár buzgólkodott.

**** Német dalosok Londonban.** A londoni Mansion-Hause-ban egy költői dalosegyesület, melynek tagjai hivatalnokok és munkások, hangversenyt rendezett, melynek zajos sikere volt. A hangversenyen a lordmajor is ott volt.

**** Negyven korona egy — főherceget.** A bécsi Carl-Theater-ben most a berlini *Deutsches Theater* ensemble-ja vendégszerepel s ennek tegnapi előadásán egy *Eleven órák* című egyfelvonásosokból álló ciklust adtak. Az egyik kis darabban ez a szó fordul elő: *főherceg*, a mivel a bécsi cenzura nem tudván megbékelni megfélemlítette a magasrangú urat s egyszerű herceggé degradálta. A szó egy fiatal színesző, *Triesch* kisasszony szerepében fordult elő, aki a játék hevében, meglepedkezett a cenzura tilalmáról s mikor rákerült a sor, csakugyan azt mondta:

— Főherceg.

A fiatal művésznő másnap még édesen szendergett párnái közt, mikor egy rendőrségi meghívót hoztak neki. Még is jelent a rendőrség, ahol aztán negyven korona pénzbüntetést szabtak rá a „főherceg” miatt. *Triesch* kisasszony felebezzett a büntetés ellen.

**** Városligeti Színház.** A Városligeti Színházban csütörtökön lesz a megnyitó előadás; a *Sohse halunk meg* című énekes bohózatot adják kitűnő szereposztással. A darab a kültörli színpadokon mindenféle óriási sikereket aratott. Néhány a darabban előforduló bájos angol és olasz énekszámot és pedig a Kitty Mahon angol dalt és *Marimarella* olasz dalt *Csongori* Mariska angolul és olaszul fogja énekelni.

**** Operaelőadás a Telefon Hirmondóban.** Csajkovszky orosz tárgyú lírikus operája, az *Onegin*, mely a telen történet bemutatója alkalmával nagy sikert aratott, hosszabb pihentetés után ma este kerül újból előadásra a Magyar Kir. Operaházban. A Telefon Hirmondó előzetési az *Onegin* ez előadását odahaza a lakásokon is végighallgathatják, mert a Hirmondó azt előzetesnek szórakoztatására teljes egészben követelteni fogja. Az opera előadása után a legújabb híreket és táviratokat olvastatja fel a beszélő újság, majd annak bevezetővel 11 óráig még ciganyzene lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Elite és az Emke kávéházból közvetít a Telefon Hirmondó.

A szevillai fodrász.

— Szerzők a darabjukról. —

I.

D'Amant Leó barátommal, aki *A szevillai fodrász* zenéjét írta úgy állapodtunk meg, hogy ezen a kegyesen rendelkezésünkre bocsátott helyen a munkamegosztás kipróbált elvét alkalmazzuk: ő megdicsérs engem, én meg őt. De mivel egyikünknek sem tetszett az, amit a másik róla írt, kénytelenek voltunk lemondani erről a kitűnő terről és beérni a tények száraz előadásával. Ime: a darab husvét táján, Abbáziában készült, — mondanom sem kell, hogy francia eszme (Meilhae egy vígjáték-témája) felhasználásával, mert ugyan kinek jut manapság egészen kész operett az eszébe! Régi, kedves kompiantám, *Mérei* Adolf írta a verseit és mivel ő ujabban babonából nem térti ki a nevét a színlapra, el kell vele követnem azt a kis indiskréciót, hogy ezennel megnevezem. Még csak *D'Amant* Leó muzsikájáról kellene szívem szerint sok jót mondanom, de már csak megvárnom a bemutatót, hogy a közönségnek hogy tetszik. Csak azt kívánom mentségünkre fölhozni, hogy ez az első közös darabunk, ne tessék hát nagyon szigorú mértékekkel mérni.

Bálint Dező.

II.

Szerző-társamnak a több pontokban tökéletesen igaz van,

D'Amant Leó.

MŰVÉSZET.

□ **A győri tárlat.** Győr városában tegnap a művészetnek szép ünnepe volt. Az Országos Képzőművészeti Társaság kiállítását nyitották meg a vármegye előkei közönsége, a megyei és városi hatóságok, a papság és katonaság képviselőinek és a fővárosi vendégek jelenlétében.

A Nemzeti dal emléklése után *Faur Géza*, a Képzőművészeti Társulat kiküldöttje átadta a tárlatot *Laszberg* főispánnak, aki szép beszédében utalt *Wlassics* miniszter művészeti politikájára, amelynek szellemében a győri tárlatot is rendezték. Üdvözölte a miniszter képviselőjét, *Molnár* Viktor miniszteri tanácsost s gróf *Szechenyi* Miklós győri püspököt, a tárlat védőjét. *Molnár* Viktor miniszteri tanácsos és gróf *Szechenyi* püspök szép beszédben köszönték meg az üdvözlést.

— Mint Győr város polgára, — ugymond a püspök — mint főpap és mint magyar ember, egyaránt kötelességemnek tartom, hogy minden kulturális törekvést teljes erőmből támogassak.

Délután két órákor diszlokoma fejezte be az ünnepet, amelyen sok felkösöntőt mondott *Wlassics* miniszter, *Szechenyi* püspökre, *Molnár* Viktor miniszteri tanácsosra, gróf *Laszberg* főispánra, a magyar művészekre s *Ruschek* Antal esperesre, akinek fáradságtalan, lelkes munkássága a kiállítás ügyét sikerre vezette. A győri tárlat kétszázötvennyolc képét és vagy tíz szobrot foglal magában. *Ligeti*, *Telcs*, *Kallós*, *Mátrai*, *Margó* szoborművein, *Szirmai* plakettjein és érmein kívül érdekes és gazdag a festők kiállítása. *Munkácsy* Mihály a „Leány a pohárral”, című festményén nyitja meg a listát, amelyben *Mednyánszky*, *Ujváry* Ignác, *Fényes* Adolf, *Kernstock* Károly, *Magyar-Mannheim* Gusztáv, *Bihari* Sándor, *Fereny* Károly, *Pálya* Celesztin, *Jendrassik* Jenő, *Zemplényi* Tivadar, *Olgyay* Ferenc, *Spanyi*, *Szlányi*, a két *Brook*, *Kann* Gyula, *Baditz* Ottó, *Telep*, *Neogrady*, *Nádler*, *Balló*, *Szenes* Fülöp, *Grünwald* Béla, *Kaoziány* Ödön, *Dudits* Andor, *Tahi* Antal, *Boruth* Andor, *Kippel-Rónay* József, *Háry* Gyula, *Radóné-Hirsch* Nelly, *Knopp* Imre, *Katona* Nándor, *Bosznay*, *Mihalik* szintén szerepelnek.

□ **A turini iparművészeti kiállítás.** A turini nemzetközi iparművészeti kiállítás magyar csoportjának rendezője *Horti* Pál, aki két hónap óta Turinban időzik. Az olasz király s királyné, az aostai és abruzzói hercegek, a torinói gróf és az egész királyi udvar jelenlétében tekintették meg a magyar csoportot, ahol őket a genauai osztrák-magyar főkonzul és *Radisics* Jenő miniszteri tanácsos, az országos iparművészeti muzeum igazgatója fogadta, aki a vallás- és közoktatásügyi miniszter hozzájárulásával az elutazásának akadályozva levő *Róth* György főrendházi tag helyett képviseli a magyar iparművészeti társulatot, amely a miniszter megbízásából a magyar kiállítás csoportját szervezte és rendezte. A királyi pár s a magas vendégek többször kifejezték tetszésüket a magyar csoport izléses elrendezése s általában iparművészetünk fejlettsége s eredeti volta fölött s bemutatatták maguknak *Horti* Pál tanárt és *Róth* Miksa üvegfestőt.

□ **A szegedi árvíz képe.** *Szeged* városának *Vágó* Pál által festett 40.000 koronás árvízképét vasárnap leplezték le. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter *Lippich* miniszteri tanácsossal képviseltette magát. A kulturpalotában lefolyt teleplezési ünnepélyen jelen volt a város csaknem minden előkelősége, azonkívül sok földművesgazda, akik büszkén hangoztatták, hogy a kép az ó történelmüket tárgyalja. A város nevében *Pály* polgármester vette át a képet. Este 200 terítéki banket volt, amelyre eljöttek a jászok is *Vágó* Pál szűkebb hazájából. Az ünnepet a szegedi *Dugonics*-társaság és a szegedi képzőművészeti egyesület rendezte. A szegedi írók és hírlapírók köre hétlőn külön is ünnepli *Vágó* Pált.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A jogi szakoktatás reformja.** A Magyar Jogászegyesület e hó 10-én *Vavrik* Béla elnökle alatt tartott ülésében dr. *Kováts* Gyula egyetemi tanár, udvari tanácsos folytatta a jogi szakoktatás reformjáról szóló előadását.

A történeti előzmények összefoglalása után szükségesnek mondotta a jogi és politikai vizsgálatok egyszerűsítését, mert hisz a közigazgatási tisztviselő is alkalmas jogot, az azonban meg nem engedhető, hogy a vizsgák nem állami intézeteknél is lehetőleg legyenek. Végül rámutatott, hogy a jognak felekezeti oktatása az egyházpolitikai törvényeket veszélyezteti, mert ezek végrehajtása, amíg eléggé gyökeret nem vertek, erős állami szellemben nevelt tisztviselőket kíván. A tervezetet ezért is le kell venni a napirendről s inkább az állami jellegű egyetemek szaporításához kell látni.

A mindvégig zajos tetszéssel kísért kétórás előadás után dr. *Csorba* Ferenc miniszteri osztálytanácsos védte röviden a tervezet álláspontját, mire ismét *Kováts* felelt.

Magyar kereskedők könyvtára. Dr. Schack Béla felsőbb kereskedelmi iskolai főigazgató szerkesztésében hézagpótló irodalmi vállalatot indított meg a Wodianer cég. Magyar kereskedők könyvtára a címe s célja az, hogy a művelt magyar kereskedők kezébe, egyrészt szórakoztatva tanító olvasmányt, de másrészt tanulni valót s gyakorlatilag felhasználható anyagot is adjon; így a füzetek váltakozva foglalkoznak a könyvvitel, a folyószámlák, a pénz és valuta, a bankügyletek, a szállítás, a vámügy, a kereskedelmi szerződések, a forgalom, póstaügy, a terménykereskedés, faizlet, könyvkereskedés, arnismeret, technologia, biztosítás, a kereskedelmi földrajz, a kereskedelmi törvénykezés stb. egyes válogatott fejezeteivel. Az első, már megjelent füzet Havas Miksa tollából az „Osztárak-Magyar Bank és a Pénzpiac” címen ismerteti jegybankunk történetét s azon üzletágak kapcsán, amelyekkel foglalkozik, általában a pénzügyveleket. Az előadás oly világos s könnyen érthető, hogy bárki is haszonnal forgathatja. A második ugyancsak megjelent füzet Daróczy Lajostól a Kereskedelem Történetét hozza. A művet az Aradi Takarékpénztár 100 darab arannyal jutalmazta meg. A Magyar Kereskedők Könyvtárából havonként egy-egy füzet jelenik meg. Előfizetési ára egy esztendőre 10 korona.

EGYESÜLETEK.

(Az Országos Gyógyszerész Egyesület) ma tartotta évi rendes közgyűlését saját helyiségében. A közgyűlést Zboray Béla elnök nyitotta meg.

Az elnök beszámolt a tegnapi kongresszus eredményéről, ismertette a kongresszus határozatait. A jegyzőkönyvHITELESÍTŐK kiadása után dr. Molnár Nándor titkár tette meg terjedelmes titkári jelentését, felőleve egy év működését. Dr. Fauzer Géza a pénztárvizsgáló-bizottság jelentését terjesztette elő, amely után a felmentvényt megadták. Ezután a tágasb körű igazgatóság jegyzőkönyvének tárgyalása került napirendre. A közgyűlés eldöngölte az igazgatóság javaslatát, mint a kongresszus határozatait és megbízta a közgyűlés a központi igazgatóságot, hogy ezeket az indítványokat memorandumba dolgozza terjeszve fel a belügyminiszterhez. Majd a tisztikar megválasztására került a sor. Elnökök: Zboray Béla. Alelnökök: Székely Miklós, Tauffer Károly. Pénztáros: dr. Fauzer Géza. Titkár: dr. Molnár Nándor. A központi igazgatósági tagok lettek: Bayer Antal, Deár Endre, Fild János, Jármy Gyula, Harmos Gyula, Korányi Lajos, Mazur Gyula, Paksy Béla, Radulesku György, Rosenberg Sándor, Rózsavölgyi Imre, Török Sándor.

(A Lípótvárosi Orvostársaság) a minap tartotta meg folytatódó alakuló közgyűlését a szép számban megjelent tagok élénk részvétele mellett az V. ker. Polgári Kör helyiségében.

Lichtenberg Kornél az ülést megnyitván, a napirend első pontjával az alapszabályok megvitatását tűzte ki.

Gerber Béla és Weiner Emil módosításaival a közgyűlés az alapszabályokat egyhangulag elfogadta. A napirend második pontjaként a tisztikar és a választmányi tagok megválasztása került sorra a következő eredményekkel: Elnök: Stiller Bertalan. elnökhelyettesek: almási Balogh Tihamér és Lichtenberg Kornél, titkár: Szabó Sándor, jegyző: Mezei Béla, pénztáros: Zúzer Arnold lett.

A választmány tagjai lettek: Adler Zsigmond, Báron Jónás, Engel Gusztáv, Fischl Ármán, Frischmann Gyula, Gáspár Ferenc, Gerber Béla, Goldzieher Vilmos, Gross Gyula, Heim Pál, Herrmann Béla, Keményffy Gyula, Keresztes István, Királyfi Ármán, Kovács Aladár, Neumann Adolf, Schulek Vilmos, Szilágyi Sándor, Szőke Bertalan, Török Lajos. A választás eredményének kihirdetése után Lichtenberg Kornél a tisztikar nevében és Gerber Béla a választmányi tagok nevében köszöntöttek meg a megválasztott bizalmat, mire az elnök a közgyűlést bezárta.

(A Magyar Isr. Kézmű- és Földművelési Egyesület) tegnap tartotta 60-dik évi rendes közgyűlését dr. Neumann Ármán országgyűlési képviselő elnökelete alatt. Megnyitójában az elnök konstataálta azokat a szép eredményeket, melyeket az egyesület a kézművesképzés terén elért. Majd utalt annak a szükségére, hogy az egyesület jóra való zsidóhitű magyar földművelők nevelésével a földművelés terén is teljesítse feladatát és lelkes felhívást intézett a gazdagabb zsidósághoz, hogy egy munkásképző gazdasági telep létesítését tegyék lehetővé. Az előterjesztett jelentés és származadékokat Szabolcs Miksa, Weisz Berthold és Meyyeri Krausz Lajos hozzászólása után egyhangulag tudomásul vették és az elnöknek, valamint a választmányi tagok részéről szavaztak. Azután az egyesület növéndőkeit mutatták be, akikhez Neumann Ármán elnök buzdító beszédét intézett. Végül Kunevalder testvérek, dr. Schoenberg Ármán és Kramer Samu alapítványiából 56 növéndőnek szorgalmi díjjal takarékpénztári könyveket, órákat, szerzőmöt, fehérneműt és különböző tárgyakat osztottak ki.

VIDÉK.

(Tisztújítás Szentesen). Szentesen e hó 15-ikén tartják meg a városi tisztújítást. A polgármesteri állásra három jelölt pályázik: Dr. Tasnády Antal

dr. Mátéfy Ferenc és dr. Hódy Antal. A pártok vasárnap tartották meg a jelölő gyűléseiket. Dr. Tasnády Antalt az igazi szabadelvű emberek és a Kossuth-párt egyhangú lelkesedéssel jelölték. Dr. Mátéfy a volt Sima-párt jelöltje. Legtöbb kilátása van a győzelemre Tasnádyéknak.

(Pozsonyvármegye) mai közgyűlése egyhangulag eldöngölte Borovánszky Ede nagyszombati ügyvéd és társainak indítványát a panszlavizmus leküzdése céljából. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy a nemzetiségi törvény módosítása iránt a képviselőházhoz feliratot intéz, amelyet hozzájárulás végett valamennyi törvényhatóságnak megküldenek. Az utóbbi indítvány mellett Bartal Aurél képviselő is felszólalt, akit ezért a közgyűlés zajos óvációkban részesített.

(Szatmár polgármestere) Szatmárról telegrafialkák, hogy a város törvényhatósági közgyűlése ma Pap Géza városi főjegyzőt választotta meg polgármesterré.

(A pozsonymegyei szabadelvűpárt) Szalay Ödön kir. tanácsos elnöklésével ma este népes értekezletet tartott. Az értekezlet üdvözlő tvirátot intézett Láng Lajoshoz kereskedelemügyi miniszterrel történt kinevezetése alkalmából és eldöngölte a megye holnapi közgyűlésén előterjesztendő azt az indítványt, hogy a nemzetiségi törvénynek a magyar politika követelményeihez képest leendő meilőbbi módosítása iránt a képviselőházhoz felirat intézessék. A panszláv mozgalmak ellen történt felszólalásért a párt lelkes éljenzés között köszönetet és bizalmat szavazott Bartal Aurél országgyűlési képviselőnek.

SPORT.

*. Football. Ma másodizben játszott a prágai Favorit-Club csapata. Ellenfele a Ferencvárosi Torna-Club volt, melynek nem volt nehéz feladata a cseh csapatot leverni. A reális eredményt befolyásolta a rossz, átázott pálya s így meg lehettek a vendégek elégedve, hogy csak 3:1 goal arányban szenvedtek vereséget.

*. Budapesti lövésznyek. Vége a Király-díjnak, a városligeti versenye is veszítenek érdekességükből. Holnapra csak egy igen kis esemény, a Kettős ivadék-verseny csabítja ki a közönséget. Tíz ló indulhat csak benne, a többi között Hazafi is, melynek futásával a verseny eldől. Kivüle Gloria fog még jól futni. Jelöljeink:

- I. Durban—Patron.
- II. Olga—Geri.
- III. Hazafi—Gloria.
- IV. Gazette—Mongolin.
- V. Ballada—Hermína.
- VI. Szenzer-ist.—Hajdu.
- VII. St.—Maur—Fizess.

*. Dánia—Budapest. A dánok megfelelő fogadtatására bizottság alakult. A bizottság élén a mérkőzés védője, gróf C. V. Ahlefeldt Lauring áll. A bizottság diszelnöke: dr. Berzovicsy Albert, elnökök: Reischl Sándor dán konzul, Demény Károly, dr. Füzesséry Zoltán, dr. Henyey Vilmos, Izser Károly Jusz Géza. Kárpáti Béla, Rákosi Viktor és dr. Springer Ferenc. A mérkőző egyesület tagjai kebeléből egy 40 tagú bizottság gondoskodik ugy a dánok szórakoztatásáról mint a Főzönség esetleges felvilágosításáról. Az intéző-bizottság a Metropole-szállóban tartja irodáját. A dánok csütörtökön azaz 15-én este a keleti pályaudvaron, 9 óra 15 peokor érkeznek s fogadtatására a mérkőző egyletek tagjai is testületileg kivonulnak.

*. A Deutscher Football-Club Budapest. A kontinens egyik legjobb csapata a prágai Deutscher Football-Club, a Müegyetemi Football-Klub meghívására, pünkösdkor jön először Budapestre. A prágai klub legutóbb a Budapestben járt richmondiaikat 1:0 arányban legyőzte s így érthető érdeklődéssel tekintenek budapesti szereplésük elő. A D. F. a Müegyetemi Football-Klubbal pünkösdi vasárnapján, a Magyar Athletikai Klubbal pünkösdi hétfőjén játszik a margitszigeti sporttelep-pályán.

*. Az aganoskiállítás. A Royal-szállóban levő aganoskiállítást élénken látogatták. A kiállítás troleákat a látogatók nagy gyönyörűséggel szemléltek. Az első díjat, Frigyes főherceg tiszteletdíját a gróf Andrássy Géza-léle 16-os agaucus nyerte, mely egyéb kvalitásain kívül impozáns alakja és kapitális méretei révén is kiérdemelte a legnagyobb kitüntetését. A II-dik díjat (kiállításai ezüst-érem) a Frigyes főherceg-léle 22-es nyerte, a III-dijjal kitüntették a gróf Pestetics Taszilo által kiállított méltó dispeldáncokat. A vadaskerti szarvasagancsok kiűztő gróf Draskovich 16-osa nyerte a József Agost főherceg által adományozott tiszteletdíjat, mely, miként Frigyes főherceg ritka szép és értékes ezüst-vázából áll. A harmadik tiszteletdíjat Coburg Fülöp herceg adományozta; ez egy gyönyörű, művészi kivitelű álló óra, melyet ezüstből készült szarvasagancs tart; — ezt a szép díjat gróf Majláth Lászlónak első díjra ítélő özagancsra kapta. A zergekampók közt báró Schönberg Donáld 32 centiméter magas zergekampója a kiállításai aranvértmet kapta. Mindezek a szép díjak,

továbbá a többi II-od és III-ad rendű díjak: ezüst és bronz-plaquettek, a kiállításban szintén láthatók s annak érdekességét nagyban emelik. A kiállítás május 31-ig marad nyitva s reggeli 9 órától esti 6 óráig megtekinthető a Royal-szálló I. emeleti termében.

*. A budapesti lövésznyek eredményét mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre, a Telefon-Hirmondó útján tudhatják meg leghamarabb, mert a Hirmondó két futamonként, az egyes versenyer megkezdése után azonnal részletes tudósítást olvastat fel a versenye eredményéről. A lövésznyekeredmények felolvasására kétszeres rajdíjjel hívja fel az előfizetők figyelmét a Telefon-Hirmondó.

Nyilttér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Eszen ni eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asthma, sziv-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem az elmezsvar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megapilótájának és egyedül képviselőjének Dr. KOVACS J. egyet. orvostan (Hemopatia) rendelésintézte van.

Budapest, V. ker., Váci-körút 16. szám alatt.

Rendelés naponta 9—11-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Betegnek intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Minden külön értesítés helyett.

Özv. Sonnenberg Józsefné szül. Hirsch Antónia ugy a saját, mint gyermekei, unokái, valamint az összes rokonság nevében fájó szívet tudatja, hogy felejthetetlen férje

Sonnenberg József
háztulajdonos

munkás élete 70. holdog házasságának 51. évében, hosszas betegség után e hó 12-én elhunyt.

A drága halott földi maradványait e hó 14-én délelőt 11 órakor fogjuk a gyászházból (V. ker., Mária Valéria-utca 11. sz.) a Kerepesi úti izr. temetőben a családi sírboltban örök nyugalomra helyezni.

Budapesten, 1902. május hó 12-én.

Áldás és béke hamvatra!

Sonnenberg Riza férj. dr. Adler Zsigmondné, Sonnenberg Etelek férj. dr. Quandt Károlyné, gyermekei.

Dr. Adler Zsigmond, Dr. Quandt Károly, vejei.

Koszorúk mellőzését és csendes részvétet kérünk.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-körút 26.

(Az é rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ Uj törvénysszéki elnök. *A király dr. Roth Ferenc budapesti ítélőtáblai bírót a szatmár-németi törvénysszék elnökévé kinevezte.

§§ A bécsi milliós kártyajáték. Bécsből táviratozzák, hogy a tartományi törvényszék mint felelbbviteli bíróság elvetette Szemere Miklós felelbbvitését az ellen az ítélet ellen, amelyvel hazárdjáték miatt 1000 korona pénzbüntetésre és Ausztriából való kiutasításra ítélték.

A mai tárgyaláson dr. Starkel, Szemere Miklós jogi képviselője kifejtette, hogy Szemere tévedésben volt. Azt hitte, hogy Ausztriában éppen úgy, mint Magyarországon, zártkörű társaságokban meg van engedve a hazárdjáték. Hangsúlyozza azt is, hogy Szemerét nemcsak Magyarországon, hanem Ausztriában is védi a képviselői immunitás. Szemere magyar képviselő, a közös külügyminisztérium szabadságot titkára és jelenleg a delegáció tagja; ha most a delegáció Bécsben ülésznék, akkor nem gyakorolhatná alkotmányos kötelességét, vagy összeütközésbe jutna a büntető törvénykönyvvel. Ha a közös külügyminisztérium rendelkezési állományból aktív működésre hívná meg Szemerét, akkor hivatalánál fogva kénytelen volna Ausztriában lenni.

Az államügyész azt válaszolta, hogy a magyar képviselő az immunitás Magyarországi területén védi s a külföldi kifejezés annyit jelent Ausztriában, hogy az olyan terület, amelyre nem terjed ki az osztrák büntető törvénykönyv joghatálya. Egyébként Szemere már husz év óta nem viseli a gyakorlatban a követségi titkárság tisztét. Az államügyész hangsúlyozta, hogy nincsen közös állampolgárság és a közös minisztériumok tisztviselői vagy magyar vagy osztrák állampolgárok.

A törvényszék aztán elvetette a felelbbvitést. Az ítéletet megokolva a felelbbviteli tanács elnöke, kiemelte, hogy a kiutasítás kérdését csak az érvényben lévő törvény szerint kellett megítélni, e törvény szerint pedig a vádlottat, mint külföldi állampolgárt, ki kellett utasítani. Mint magyar képviselő Ausztriában nem élvez immunitást, azáltal pedig, hogy a közös külügyminisztériumnak hivatalnok, az osztrák állampolgárságot nem szerzte meg. Végül megjegyzte, hogy ha az adott esetben illetékességi összeütközés volna, azt eldönteni nem a büntetőbíró feladata.

§§ A vívomester tiszteletdíja. Párba előtt való oktatásért nem akart fizetni a vívomestereknek egy fiatal ember. A vívomester bepörölte a paukolas díját, s az alperes úgy védekezett, hogy a párbaítvány törvényben tiltott dolog, belőle tehát törvény útján hasznot huzni nem lehet. Az V. kerületi járásbíróóság elmarasztalta az alperest, s elvi jelentőségű ítéletét így okolta meg: A vívomester csak hivatását teljesíti, midőn vivni tanít s ahhoz, hogy tanítványa barátságos mérközésben, vagy komoly párviadalban használja-e föl tudását, semmi közbe nincsen, minél- fogve alperest el kellett marasztalni.

§§ Hordáról lett uzsorás. Goldstein József a hordári pályán kezdte meg életpályáját s ott annyira kedvezett neki a szerencse, hogy fölívte az uzsorás-ságig. Új pályáján nagy szerencsével dolgozott. Nevét már akkor emlegették uzsorás körökben, amikor Lazarovits Mihály vagyonát pusztították az ügynökök. A múlt évben Salamon Andor huszárkéntes a New-York-követséghez megismerkedett Goldstein Józseffel, aki azóta a Gál nevet vette föl s aki olytalan kínálgatta pénzzel. Salamon kezdetben idegenkedett a tolokodó uzsorás szivességétől, ez azonban nem tágitott mellőle. Eleinte kisebb összegekről yölt szó, később már váltókkal dolgozott az önkéntes meg az uzsorás. Összesen 5000 korona értékű váltót szerzett Salamon Andortól, ezekre a váltókra azonban ráíratva vele atyjának, Salamon Hermann tövisi birtokosnak a nevét. A lejárat után Goldstein beperelte a váltókat, a pör során azonban Salamon Hermann megesküdött, hogy a váltón látható aláírása hamis. Erre aztán Goldstein ellen négy rendbeli okirathamítás miatt megindították az eljárását, vád alá helyezték s Szabó Géza bíró elnöklete alatt ma ültek felette törvényt. A bizonyító eljárás során Salamon Andor leplezetlenül elmondta, hogy üldözött ajánlataival a vádlott, hogy kényserietette, bár tudta, hogy még kiskoru — hogy váltót írjon a a. Goldstein tagadta a terhére rótt cselekményt, de ráadott dr. Nigrinyi György ügyvéd, aki azt vallotta, hogy a váltóper után Goldstein felkereste őt s egyezséget ajánlott, sőt azzal biztatta az ügyvédet, ha sikerül az öreg Salamon egyezsége birni, pár száz forint honoráriumot sem sajnál az ügyvédől. Nigrinyi írásban szerette volna birni Goldstein ajánlatát, de ez csak azt adta írásban, hogy az egyezség létrejötte esetén jótékonycélra néhány száz forintot ad. Egyszeres-mind zárt borítékot adott át az ügyvédnek, hogy az egyezség bejezte után a levél felmutatójának kiszolgáltatja a jótékonycélra szánt adományt. Ezt a zárt borítékot ma a bíróság bontotta le, Gál névjegye volt benne s rajta a lakáscíme. A bizonyító eljárás bejezteével Horváth ügyész a vádlott szigorú megbüntetését kérte, dr. Friedmann Bernát védő azt vitatta, hogy a vádlott bűnössége mellett nincs bizonyíték. A törvényszék azonban talált bizo-

nyítékot s háromévi fegyházra ítélte Goldstein Józsefet. Az ítélet kihirdetése után az ügyész a vádlott azonnali letartóztatását kérte, amit a törvényszék el is rendelt. Most már nagyon megijedt Goldstein és hirtelen 6000 korona övadékot ajánlott fel, ha szabadon eresztik. A bíróság rövid tanácskozás után szabadonbocsátást, ámde a határozat ellen Horváth ügyész a fálához felelbbvitelt, minek következtében a bíróság Goldstein Józsefet nyomban letartóztatta.

§§ A oszk-tarcsai jegyző üzemel. Több napot igénybe vevő tárgyalásba fogott ma ismét a pestvidéki törvényszék. A vádlott Csik-Tarcsa község volt jegyzője, Mayer Lajos, aki hivatali sikkasztással, csalással és közokirathamítással van vádolva. Üzemeit évek hosszú során át iolytatta, a befizetett adópénzeket rendszeresen elikkasztotta s hogy bűnét palástolja, meghamisította a község naplót, számos tételt be sem vezetett, a befolyt pénzeket elmulatta. Végre tavaly, egy nagyobb birtokvásárlás alkalmával rájöttek hűtelen sáfárkodására s kitünt, hogy Mayer Lajos közel 5000 korona erejéig dézsmálta meg a község kasszáját.

Ebben a bűnpörben a pestvidéki törvényszék ma reggel kezdte meg a végtárgyalást, amely — mint említettük — több napig fog tartani, mert a község lakosságának egy része be van idézve tanúként, azonkívül pedig minden hamis tételt megbízott szakértők vizsgálnak át tüzetesen.

Maga a vádlott előadja, hogy nem érzi magát bűnösnek. Igaz ugyan, hogy számos tételt meghamisított, de ezt csak Sipőczy Mihály községi pénztáros érdekében tette, aki a sikkasztásokat elkövette volt. Ez a Sipőczy Mihály azonban két évvel ezelőt meghalt.

Elnök: Mi érdeke volt önnek abban, hogy Sipőczy Mihály bűnét rejtegetse?

— Semmi érdekem nem volt. Minthogy azonban a pénztáros azt ígérte, hogy a hiányt pótolni fogja, nem tettem ellene följelentést.

— Hát amikor Sipőczy meghalt, mért nem tett jelentést a dologról?

— Féltem a kenyeremet.

— De hiszen a kenyerét csak úgy tarthatta volna meg, ha mindjárt följelentést tett volna, amikor a legelső hiányt észrevette?

— Ez volt az egyetlen bűnöm.

Ezután a községi bírót hallgatta ki a bíróság, aki azt valja, hogy Mayer jegyző többször elmaradt egész éjszakára a községből. Hogy merre járt, nem tudja, valószínűleg mulatott.

Majd megkezdődött a községi adófizetők hosszú sorának felvonulása. akik az adófizetés módjára és a befizetett összegre nézve adnak telvilágosítást.

§§ A nagyváradai párba. Dr. Kenedi Géza, Veiszlovits Gyula védője tegnap nyújtotta be a nagyváradai törvényszékhez bíróküldési kérelmét, amelyben arra kéri a Kuriát, hogy védené Veiszlovits Gyula ellen folyamatban lévő sikkasztás büntette, párbaívetség, becsületsértés és rágalalmazási vétségei miatti ügyekben való egész eljárásra más kir. ítélő tábla területén jevkő kir. törvényszéket, tehát más kir. törvényszéket és más kir. táblát küldjön ki. E kérelmenek megokolására felhozta beadványában a védő, hogy sem a nagyváradai törvényszéktől, sem a másodfoku illetékes kir. ítélőtáblától részrehajlatlan eljárás és határozat nem várható. E kérelemnek érdemleges elintézése előtt fog a nagyváradai ítélőtábla dönteni Veiszlovits Gyula vizsgálati fogságának kérdésében, amelyet a védő szintén megfelelbeztet.

TÁVIRATOK.

Baku, május 12. A perzsa sah tegnap reggel innen Don-Rostokba utazott.

Osztrák képviselőház.

Bécs, május 12. A képviselőház Fresl sürgős indítványát tárgyalja a május 4-ikén Wischauban tartott négyülés egyik tagjának a csendőrség által történt állítólagos durva megsértése tárgyában. A ház elveti az indítvány sürgősségét. A vita folyamán Koerber miniszterelnök hivatalos adatok alapján ismerteti a tényállást, amely szerint a gyűlést a hatóságok ellen intézett heves támadások és a képviselőknek megvesztegetéssel való gyanúsítása miatt hatóságilag feloszlatták. Minthogy Fresl képviselő beszédét a feloszlatás dacára folytatta és a tömeg a csendőrség felszólítása után sem mozdult el helyéről, a csendőrség kénytelen volt lassan előnyomulni és e közben a gyűlés egyik tagját eddig ki nem derített módon megszurkált. A seb azonban nem súlyos és a beteg, ha komplikáció nem áll be, néhány nap alatt felépül. A fegyverhasználat jogossága tekintetében folyamaiban van a vizsgálat. A hatósági közegek eljárása teljesen korrekt volt. Fresl azt mondja, hogy a miniszterelnök közlései helytelenek és hogy a sebesült behalt sebeibe.

A ház azután folytatja a költségvetés tárgyalását a vasutügyi minisztérium fejezeténél.

Bécs, május 12. Semmi sem jellemzi jobban a politikai helyzetet most, amikor az a jelesző, hogy a költségvetésnek június első napjára le kell tárgyalva lennie, mint a mai ülés, amelyet határozatképtelenség miatt be kellett rekeszteni. A részletes vita során Zarvorka cseh agrárius váratlanul szóért kért s bejelentette, hogy nincs meg a határozathozatalhoz szükséges szám s az elnök is kénytelen volt ezt konstataálni, mire az ülés véget ért. A költségvetési törvényjavaslatból június 1-én ily módon aligha lesz törvény.

A spanyol király nagykorosítása.

Madrid, május 12. A XIII. Alfonz király nagykorosítása alkalmából rendezett ünnepek ma kezdődtek meg egy fényes karusszellel. Különvonatok folyton számos vendéget hoznak Spanyolország minden vidékéről. A rendőrség figyelemmel kíséri minden gyanus egyént és sokakat letartóztatott.

Az új olasz hadügyminiszter.

Milano, május 12. A *Corriere de la Sera* közli, hogy Ottolenghi tábornok a miniszterelnökkel folytatott hosszas tanácskozás után késznek nyilatkozott a hadügyi tárcának átvételére.

Elfogott anarkhisták.

Barcelona, május 12. A rendőrség tegnap meglepett egy titkos anarkhista-gyűlést és harminchélt embert letartóztatott. A gyűlés tagjai kijelentették, hogy a mont-juichi anarkhista-pör revíziójára törekszenek.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, május 12. A német városok kongresszusa, amelyen 77 német város van képviselve 800 megbízottal, egyhangulag olyan határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozik a nékülözhetetlen élelmiszernek vámjának minden emelése ellen.

New-York, május 12. *(Terményiöszede.) (Zárlat.)*

Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/2 (9 1/2). Májusra 9.23 (9.27). Augusztusra 8.78 (8.87). New-Orleansban helyben 9 1/2 (9 1/2). — **Petroleum:** Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphianban 7.35 (7.35). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.20). — **Zsír:** Western steam 10.60 (10.65). Rohe és Brothers 10.75 (10.80). — **Tengeri irányszata** állandó. — Májusra 67 1/2 (67 1/2). Júliusra 67 1/2 (67 1/2). — **Szept-re** 66 1/2 (66.—). **Buza** irányszata állandó. — **Piros** őszli helyben 90.— (89 1/2). Májusra 81 1/2 (81 1/2). Júliusra 81 1/2 (81.—). **Szept-re** 79 1/2 (79 1/2). **Dec-re** 81 1/2 (80 1/2). **Gabona** szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — **Kávés** fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). Májusra 4.96 (4.95). Augusztusra 5.20 (5.20). — **Liszt:** Spring Wheat clears 2.95 (2.90). — **Cukor:** 3.— (3.—). — **On:** 28.80 (28.80). — **Réz:** 11.90—12.10 (11.90—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 12. *(Terményiöszede.) (Zárlat.)* **Buza** irányszata állandó. — Májusra 73 1/2 (74 1/2). — **Júliusra** 74 1/2 (74 1/2). — **Tengeri irányszata** állandó. — **Szept-re** 61 1/2 (60 1/2). — **Zsír:** Májusra 10.22 (10.25). — **Szept-re** 10.22 (10.25). — **Szalona** short clear 10.15 (10.15). — **Sertésjús:** Májusra 17.30 (17.20). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetések

Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, **Török-körút** és **Podmaniczky-utca** sarkon.

Adler Leóna, **Lipót-körút**.

Fosch József, **Váci-körút** 80.

Ozv. Véber Vilmós, **Váci-körút** 15.

Feldmann Mórné, **Marokói-utca** 1.

Mosch utóda, **Dorothy-utca** 2. **Magy. királyi-szálló**.

Kürthy Kálmáné, **Harmincad-utca** 1.

Weitzenfeld Jakab, **Király-utca** 1.

Redlich Szidónia, **Király-utca** 59.

Benda Józsefné, **Andrássy-ut** 50. **Oktagon**.

Beutsch Mikszáné, **Andrássy-ut** 38.

Schneller Mórné, **Dob-utca** és **Károlyi-körút** sarkon.

Sopronyi V., **dohány-nagyfőzde**. **Kepercesi-ut** 1.

Ozv. Halász Anna, **Muzeum-körút** 10.

Szántó Mór, **Kecskeméti-utca** és **Kálmán-tér** sarkon.

Beutsch Julia, **József-körút** 50, **Baross-utca** sarkon.

KÜLÖNFÉLÉK

Szerelmi dal.

Drágám mondd, szemre mért veted,
Hogy nem is szeretlek, azt hiszed,
Mert sosem daloltam még neked
Lágy, szerelmi éneket.

Nem érted, mit néma ajkam ad?
Mért kívánsz tüzes, vágyteli dalt?
A szerelmes hold a föld felett,
Útját csöndben futja meg.

Vagy sosem láttál még templomot,
Mely aranydíszől nem csillogott,
S nem épült márványpillérekre — —
Künn a tarka róteken?

S azt hiszed, hogy mely felhők mögött
Sincs egyéb, csak ómos pára s köd?
S ha minden borús az ég alatt,
Tán nincs is helyen a nap?

És vaj, ki hitette el veled,
Hogya nagy, zselozsmás kőmenet
Voulu a poros utcákon át — —
Istent más nem is imád?

Dús tömjént s mirrhát hintek-e szél,
Vagy kacér gyúzsának levelét?
Ó, mért gyújtak oltárunk előtt,
Izzó fátylát, perzselőt!

Félf inkább: nem gondolok veled,
S ne tudd, hogy szerelmem csak tied;
Mint tengerfenék orvny alatt,
Medre mély és hallgatag...

M. Kornis Aranka.

+ Kalandorélet. Egy londoni válópörben egy rendkívül kalandos életű ember bukkant fel, aki már sok törvénytelen házasságban szerepelt. A neve Carl Ludwig Veltheim, állítólag német származású báró, vagy gróf, aki ezután egy német lányt losztott ki és tett szerencsétlenné. Ez a leány kevéssel az esküjövő után megtudta, hogy az ő urának több felesége is él. Veled 1896-ban került össze és délamerikai konzulnak mondotta magát. Éppen örökölt, s ámbár apja ellenzte a Veltheimvel való érintkezést, mégis hozzá ment. Egyideig Londonban éltek és a tengeren jártak, aztán a férje vagy tizenhármasz forintot esalt ki tőle és azt mondta, hogy Amerikába kell mennie. Mielőtt azonban Londonból elfutott volna — 1897. május havában — hirtelenében elvett egy görög leányt a Maurocordato nemzetségből, Perse ezt is cserben hagyta és még az a szerencse is érte egyelőre, hogy az elhagyott asszony egy kötelekkel összekötözött halotban, akit a Themséből fogtak ki, az urára jsmert. De a halott nem volt Veltheim. És nemsokára Transvaalban bukkant fel, ahol ugyancsak nagy dolgot művelt Johannesburgban. Wolf Joël bankár irodájába hatolt be s a bankárt agyonlőtte. A bíróság később ítéltette. Egy házasságot Perthben, Nyugat-Ausztráliában is kötött Veltheim. Ott 1896-ban hűség- esküdött miss Mary Louise Jirassleynnek, aki még él.

+ Sors tragédia. Egy londoni bíró előtt a mi nap egy nagyon rosszult öltözött öregasszony állott részegkedés miatt. Mrs. Sarah Ansellt nagyon mámoros állapotban találták meg az utcán. A rendőrök bekisértek, s a bírónak azt mondta mentességül, hogy szakadatlan családi szerencsétlenségek vitték bele az iszákosságba. Elmondta, hogy anyja a három évvel ezelőtt kivégzett Mary Ansellnek, aki a tulajdon testvérének biztosította az életét, aztán néhány hét múlva megölte. Alig tizenhétéves volt az áldozat s gyengeelméjűsége miatt a leavesdeni menedékházban élt. Ide küldte neki ördögi lelkű nővére azt a kalácsot, amelybe fosziort sütött bele. Attól azután meg is halt a szerencsés leány. A gyilkost azon az aapon, hogy az ő elméje sinos rendben, mindenképpen meg akarták menteni a kőtől. Sok lányon, asszonyon kívül száz parlamenti férfit is aláírta a kegyelmi kérvényt, de hiábavaló volt ez a mozgalom. Mrs. Ansellnek volt egy fia is, aki vasuti katasztrófánál veszett el. Egy harmadik lánya megőrült. És még hat gyermeke van és a férje tehetetlen beteg.

+ Régi szárkofág. A régi Karthago területén P. Delattre francia arkeológikus ismét nevezetes leletre akadt. Egy aknasírban, nyolc méter mélységben fehérr márványból egy szárkofágot talált, mely színes domborművekkel volt díszítve. A sirt már régebben feltörték és átkutatták, mert a szárkofág lelede fel volt állítva. A szárkofág felede nagyon jó karban van és rendkívül nagy a műértéke, mert nagyon nagy domborműben egy elátyolozott hölgy látható rajta. Haja aranyozott volt, szeme kékre festve és nyaka

nagyon finom nyakiáncsal van ékesítve. Ez az alak rendkívül szép és a legkiválóbb atikái sirrelifekre emlékeztet.

+ Politikai apróhírdetéseik. A párisi *Gaulois*, a folyó francia pótválasztásokra a következő apróhírdetéseket tette közzé:

A tizedik kerületben, április 27-én elveszett egy megbízólevél. A becsületet megaló jutalomban részesül, ha *Brisson* ur portásánál visszaadja.

Magasrangú
Államhivatalnok Kicsi, de vendégszerető kerületkezes, mely hajlandó hivatalos jelölést befogadni. Formális ígéretek: Vasut, jó utak etc. Ajánlatok W. 37.

Várasztó
ajánlkozik, tetszés szerinti választó-cédulának az urnába való becsomapszérésre. Gyorsan és feltűnés nélkül. C. 104.

Szocialista
képviseletje. Megbukott. Önköltségen átenged egy antiklerikális s egy burzsoa-ellenes beszédet. Egészen jó, alig használt. *Postaszekrény* 92.

+ Fémekek desztillálása. Moissau francia professzor, aki óriási hőokkal gyémántot állított elő, az ehhez szükséges nagy hő segítségével fémekeket desztillált. Éppen olyan szerkezetű készüléket használt ehhez, mint amilyen a ceppolyós testek desztillálásához kell. Abból az edényből, amelyben a párolásra szánt fémekeket tette, cső nyult ki s abba mentek át a lémgözök, mikor az elektromos kályha a kellő hővel badoit a fémekekre. Ot pero alatt sikerült ilyen módon harninc gramm rezet élénk füstképződés közben desztillálni. Az ezüst nagy forrás közepett kis gömböcskék alakjában rakódott le a sűrítő csőben, minthogy az tudvalevőleg rendkívül nehezen olvasható lein. Az arany is nagy füstképződés közben párolódott és mint finom, biborjényű por rakódott le a sűrítő erőben. Erről a porról a napelenzés aztán kimutatta, hogy teljesen tiszta arany.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Budapesti Bankgyűléslet Részvénytársaság ma tartotta meg *Falk* Zsigmond lovag elnöklésével rendez évi közgyűlést, amelyen az igazgatóság a társulat *felszámolását* indítványozta. *Dr. Pásztor* József és *Weitzenfeld* Ilés részvényesek felszólalása után, melyben a volt ügyvezető-igazgató működését vonták bírálat alá, a közgyűlés az 1901. évi 209.408 korona nyereségnek új számlára való átvitelét és a felszámolást egyhangulag elhatározta. A felszámoló bizottság tagjaivá megválasztották: *Gerhardt* Gusztávot, *Dr. Horvánszky* Dezsőt, *Póitzer* Miksát és *Umann* Adolót, akiknek díjazása egyenként és évente 4000 korona. A felügyelő-bizottság tagjaivá megválasztották *Fenyvesy* Ferencet, *Gross* Alfrédet, *Kund* Endrét, *Kunvári* Fülöpöt és *Weitzenfeld* Ilést. Végül *Falk* Zsigmond lovag elnök köszönetet mondott a bizalomért, amelyben a részvényesek az igazgatóságot és öt három évtizeden keresztül részesítették.

A Magyar Bányá- és Kohóvállalatok Egyesülete vasárnap tartotta első évi rendez közgyűlést *Chorin* Ferenc elnöke mellett, aki a jegyzőkönyv vezetésére *Fodor* Ferenc titkárt, hitelesítésére pedig *Farbaky* István főbányatanácsost és *dr. Stiller* Mórét küldötte ki.

Megnyitó beszédében az elnök üdvözlí a szép számban megjelent tagokat és visszapillantást vet az egyesület rövid tizhavi működésére. Az egyesület minden alkalmat megragadott, hogy a bányászat küvetelésével, szerelmével, óhajataival, törekvéseivel a közvéleményt és az irányadó tényezőket megismertesse. Az állami beruházások kérdésében ráutalva a hazai Gőszipar helyzetére és sınıylődésének indokaira, meg sürgette az állami beruházási akció felvetését, kijelölővén egyszersmind pontonként azokat a munkálátokat, amelyek elsősorban hathatnak terméknövelésre a hazai gazdasági életre és amelyek kiválóan alkalmasak ama sorvasztó válság megszüntetésére, amely innár hat éve emészti Magyarországot iparát és támadja annak alapját, gyakran még legerősebb részeit is. A kormányon áll most, hogy a hazai bányászat fejlődésének útját álló akadályokat oharítsa. Ennek az útját-módtját és eszközeit az egyesület részletesen kijelölte egy másik emlékiratában, amelyben az államvasutí tarifák szabályozása tüntetett fel ama eszközök között, amelyeket alkalmasnak tart a hazai bányászat fejlődésének és feliragoztatásának az előmozdítására. Az idén közzétett díjszabályzat és tarifális engedmények füzeté mindenkit meggyőzött arról, hogy a hazai szén-

nek a jelenlegi belforgalomban semminemű kedvezmény nem adatik, sőt bizonyos tételek, amelyek a belforgalomra nézve ennállottak, most meg lettek szüntetve, ellenben fenntartaták azon díjkezdvényeiket, amelyek a kassa-oderbergi vasutatól az bézőnlő külföldi szénre ennállottak, míg a hazai vállalatokna hasonló kérései mindannyiszor mezeven el lettek utasítva. Ez mindenesetre nagyon sajnós körülmény, amely az egyesület választmányának kötelességévé teszi, hogy e kérdéssel behatóbban foglalkozzék és oly emékiratot adjon át a kormányának, amely érveivel végre is meggyőzze azt arról, hogy ezen valóban nagy sérelem sürgős és gyökeres orvoslásra szorul. (Élénk helyeslés.) Beszédének befejezésül kifejezi az egyesületben képviselt va amennyi vállalatnak ama törhetetlen akaratát és elhatározását, hogy lankadatlanul fogunk dolgozni, munkálkodni és törekedni arra, hogy a létező visszás helyzet megszüntettségé és a gazdasági válság az egész vonalon leküzdésékk.

A nagy hatást tett beszéd végén megemlékezett *Chorin* elnök Horánszky gyászos halálával beállott miniszterválasztásról és indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy *Láng* Lajos kereskedelmi miniszteri tisztréval üdvözlí. Ezután rátértek a napirendre. Az évi jelentést a múlt évi zárószámadást a közgyűlés tudomásul vette, a felmentvényt megadta és a folyó évi költségvetést 17.000 korona bevétellel és 14.000 korona kiadással elfogadta. Ezután a választások következtek, amelyeknek során a választmányba beválasztatták az Esztergom-szászvári közszénbánya részéről *Frischmann* Jakab igazgatót, a báró Radvánszky-féle közszénbánya képviselőtében *Mandello* Hugó és a Vránki közszénbánya tulajdonosa *Fongráz* Gusztáv. A számvizsgáló bizottságba királdi *Herz* Zsigmond udvari tanácsos javas-átára beválasztatták: *Breuer* Lipót, *Harmel* Pál, *Hönsch* Arpád és *Mansfeld* Pál. A közgyűlés ezzel az elnök lelkes éltetése közben véget ért.

A borszállítmányok fuvardíja. A Magyar Kereskedelmi Csarnok a borszállítmányok fuvardíja kérdésében föltérjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez. A föltérjesztés méltányára méltó érvekkel támogatja a borkereskedők igazát, amelyet a fennálló díjszabási rendszer méltán sért. Serelem különösen ama díjszabási intézkedés, amely a borküldeményekre nézve számbavehető mérsékelt díjtételt csak 10.000 kilogramm feladásánál nyújt, holott az államvasutak fedett teherkocsijainak tuienyomó részébe 8000 kilogrammnál több bor be nem rakható s így vagy a tényleges súly után fizetnek drágább díjtételt, vagy pedig a 10.000 kilogrammos díjtétel alkalmazása mellett olyan 2000 kilogrammos árúrt is fizetnek fuvardíjat, amelyet nem is szállítanak. Ilyen megterhelhetet a borkereskedelem nem bír meg, mert a kár a távolabbi viszonylatokban igen lényeges. A föltérjesztés kérelme tehát elsősorban oda irányult, hogy a borra nézve 10.000 kilogramm szállításánál alkalmazott díjtételek már 8000 kilogramm feladásánál, vagy ezen súly után való díjtéte esnél jöjjenek figyelembe. A kérelemnek második része az, hogy ha a 8000 kilogrammos díjszabás kielégítést nem nyer, legalább változtassanak meg azok az intézkedések, melyek lehetetlenné teszik a kocsiok teljes kibaszalását.

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) Az általános eszések iojtán a tőzsde alaposan elanyhult s ez meg is hozta a lészletben az oly nagyon óhajtott kedvező fordulatot. Vevőinknek vételekde, — mely eddig felette tartózkodó volt — egyszerre megjött s már régóta nem teljesítettek mamaink annyi szállítást, mint a legutóbbi napokban.

Átlagos budapesti jegyzések 50 kilogrammonként azokostól:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	13.90	13.60	13.40	13.20	13.—	12.70	12.10
		7	7½	8			
		11.30	10.10	5.20			
	Finom korma:				Goromba korma		
Ar:	korona 4.70				4.70		
	Dara:	AB	C				
		15.10	14.80				

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósítása.) A vetőmag-szükséglet az elmúlt héten még elég jelentékeny volt, különösen törös hermag rendelések érkeztek szép számban a felsőbb vidékekről. *Lucernmagvak* a iorgalom valamivel gyengébb volt, *répamagvak* ellenben még mindig élénken keresetnek. Zöld takarmánynak való magvak, mint muhar, amerikai lófogutengeri és biborhe továbbra is nagyobb mennyiségben iogytak. Jegyzések nyersárúrt 60 kilónként. Budapest: *Lucernmag* 65—75 korona, lammag 18—19 korona, muharmag 14—15 korona, muharmag, régi árú 7—9 korona, lófogutengeri 8½—8¾ korona.

A Magyar Országos Állatorvos-Egyesület ma tartotta XXII. évi rendez közgyűlést, amelyen *Daranyi* Ignác földművelésügyi miniszter *Tormay* Béla miniszteri tanácsos, az egyesület elnöke képviselte, aki megnyitó beszédében az állattenyésztés fokozatos fejlődését ismertetve behatóan. A *dr. Ráts* István titkár által beterjesztett évi jelentés szerint az egyesület két tudományos ioylóiratot kívül az elmúlt évben kiadta *Tormay* Béla: Állatorvosi feladatok a tenyésztés terén és *dr. Marek* József: Klinikai diagnosztika című műveit. Négy szakított tartott, melyeken mint előadók főleg az állatorvosi főiskola tanárai és asszisztensei vettek részt. Bevétele 21.400 korona, kiadása pedig 16.000 korona volt. Törzsvagyona 58.000 korona, segélyz-álapja 25.000 korona, melynek

kamataiból 800 korona segélyt szavazott meg állam- orvosok ügyeire részére. A lejárt pályázatok közül egyiket dr. Kossa Gyula főiskolai tanár nyerte el, míg a közigazgatási pályázatra beérkezett munkálatokat a bíráló bizottság jutalmazásra nem ajánlotta. Az egyelőre- béli, 20 külföldi levelező, 52 alapító és 804 rendes tagja van. A megüresedett második titkári állásra Zimmermann Agostont, a központi választmányban íressében levő helyekre pedig dr. Koss Mihályt és Sperling Józsefet választotta meg.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár- pénzártyárságy tudósítása.) Felhajtás 1071 darab juh, — csosko. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü — 42 l-től 44 f-ig, kivételesen — f. — kg.-ként, (vagy 39 k-tól 42.50 k-ig páronként), középminőségű ürü 38 l-től 40 l-ig, kivételesen — l. kg.-ként, vagy 27.50 k-tól 29. — k-ig páronként, kosokért 34 l-től 40 l-ig, kivételesen — l-től — l-ig, vagy 32.50 k-tól 34. — k-ig, középminőségű gnyajas — l-től — l-ig, kivételesen — l. kg.-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillér, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerial juhok páronként — korona, románai juhok páronként — korona, anyajuhokért — fill. kg-nt (— K.-ig páronként), kiselejtezt juhokért 35 fillér kg-nt (26. — korona páronként) kosokért — korona páronként. Múltán párisi vevők is vettek részt a bevásárlásban, a nagyobb felhajtás ellenére az irányzat élnék volt.

Budapesti konsum-marhavásár. Május 12-én. Felhajtott 533 darab ökrök, 624 darab bika, 25 darab tehén, 4 bivaly, összesen 624 darab szerb marha. Árjegyzések: Elsőrendű szerb ökrök 54—62 koronáig, kivételesen 64 korona, másodrendű 48—52 koronáig, silány 43—46 k-ig, bikákért 43—60 koronáig, tehénkért 43—55 koronáig, bivalyokért — koronáig méterezésáinkint. A felhajtás 800 darabbal nagyobb a múltéinél, a heti szükséglet is nagyobb lévén, irányzat és árak változatlanok maradtak.

Közvágóhídi sertésvásár. (Hivatalos jelentés.) A közvágóhídi sertésvásáron 134 darab sertés volt a készlet. Ebből egyetlen darabot sem adtak el; árakat nem jegyezték.

Bécsi vágómarhavásár. Május 12. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásáronakban ma megtartott vágómarhavására felhajtotta: 3425 darab magyar fajta, 630 darab galliciai fajta, — darab bukovinai fajta, 701 darab német fajta, összesen tehát 7456 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként 65 sulyban; magyar másodörök I. minőségű 63—72 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 53—67 fillér, III. minőségű 50—57 fillér, galliciai hízóörök I. minőségű 70—74 fillér, kivételesen 76—78 fillér, II. minőségű 60—69 fillér, III. minőségű 54—59 fillér; német hízóörök I. minőségű 76—80 fillér, kivételesen 83 fillér, II. minőségű 66—75 fillér, III. minőségű 58—65 fillér. Legelő ökrök 48—55 fillér, legvótó ökrök — fillér. Bika és tehén 100 kilogrammonként 44—66 korona. Kivételesen — korona, 100 kilónként, bivaly — korona, a togyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, május 12.

Jobb kínálat és ugyanolyan vételkedv mellett eltek körülbelül 20.000 mm. buza változatlan mellett árákon. A többi cikkekben kevés forgalom mellett változás nem volt.

Eladatott:

- Buza. Tiszavideki: 200 mm. 78 k. 9 K. 10 f., 1200 mm. 77 k. 9 K. 10 f.
Makói: 1000 mm. 77 f. k. 9 K. 10 f.
Fehérgyergy: 1550 mm. 77 f. k. 9 K. 07 1/2 f.
Festmegyevidéki: 300 mm. 78 k. 9 K. 10 f., 1100 mm. 77 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 87 1/2 f.
Mohácsi: 8800 mm. 77 k. 8 K. 92 1/2 f.
Bánsági: 2000 mm. 78 k. 8 K. 95 f.
Bácskai: 2000 mm. 74 k. 8 K. 95 f., 1500 mm. 75 k. 8 K. 85 f., 1400 mm. 74 k. 8 K. 76 f.
Komán: 2000 mm. 75 k. 8 K. 65 f.
Mind három hónapra.
Rozs: 250 mm. 7 K. 25 f., 300 mm. 7 K. 20 f., 1000 mm. 7 K. 24 1/2 f.
Arpa: 500 mm. 6 K. — f.
Zab: 100 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 100 mm. 7 K. 10 f.
Tengeri: 200 mm. 5 K. — f.
Cinqnantin: 200 mm. 6 K. — f.
Középminőségű mellett.

A kászaru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktörzsde szokásai szerint hektószékben 50 kilogrammonként. — A minőség hektóterenkint és kilogrammonként.

Table with columns for 'Hely', 'Kilós', 'Kilogramm ára', 'Kilós', 'Kilogramm ára'. Rows include Tiszavideki, Fehérgyergy, Pestvidéki, Bánsági, Bácskai, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Cinqnantin, Buzs, and Buzs.

Table with columns for 'Egyéb gabonafajták', 'Kilós', 'Kilogramm ára'. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, and Kizs.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns for 'Májusi buza 1902.', 'Októberi buza 1902.', 'Októberi rozs 1902.', 'Októberi zab', 'Májusi tengeri 1902.', 'Júliusi tengeri 1902.', 'Augusztusi repace 1902.' and values.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for 'Májusi buza 1902.', 'Októberi buza 1902.', 'Októberi rozs 1902.', 'Októberi zab 1902.', 'Májusi tengeri 1902.', 'Júliusi tengeri 1902.', 'Augusztusi repace 1902.' and values.

Déliután fél 5 órákor zárul:

Table with columns for 'Buza májusra 1902.', 'Buza októberre 1902.', 'Októberi rozs 1902.', 'Októberi zab 1902.', 'Májusi tengeri 1902.', 'Júliusi tengeri 1902.', 'Augusztusi repace 1902.' and values.

A budapesti értéktörzsde.

Az előtörzsde teljesen üzletellenül folyt le. Kötések csak szórányosan jöttek létre. Az irányzat mindvégig nyugodt maradt.

A déli tőzsdén gyenge megnyitás után, magasabb bécsi jegyzésekre és visszavásárlásokra ismét kedvezőbb lett a hangulat.

Előtörzsde. Koronajáradék 97.70 százalék. Osztrák hitelrészvény 671.50—670.50. Magyar Hitelrészvény 685.25—685.—. Államvasuti részvény 663.25—662.75. Rimamurányi részvény 513.—. Alpeisi bányarészvény 411.50—410.—. Közúti vaspálya részvény 611.—612.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.70 százalék. Magyar Hitelbank részvény 685.—686.—. Jelzőlombank részvény 464.50. Budapesti Bankgyűjlesztő részvény 81.—82.—. Osztrák hitelrészvény 669.75—671.—. Államvasuti részvény 663.—. Déli vasut részvény 46.—. Városi villemos vasut részvény 812.—. Közúti vaspálya részvény 611.50—613.50. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 489.—490.—. Rimamurányi vasúti részvény 512.—. Németbirodalmi márka 117.40 korona.

Ülőtorzsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 670.—. Magyar hitelrészvény 685.—. Leszámlító 489.—. Rimamurányi vasútrészvény 512.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 662.25. Közúti vasut részvény 613.50. Villamosvasut részvény 812.— korona.

A budapesti terménytorzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprózemű 35.—40.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 42.—46.— korona, nagy szemű 43.—52.— korona. Disznózsír: budapesti: 60.—60.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 50.—50.50 korona, 3 darabos 53.—53.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 18.50—18.75 korona, 85 darabos 21.50—22.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 100 darabos 17.75—18.— korona, 85 darabos 21.—21.50 korona. Szilvái: slavóniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.— korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, május 12. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Arra a hirre, hogy az Egyesült-Államok földművelési kormányának áprilisérol szóló jelentése a verések állásában rosszabbodást fog konstatálni, szilárdabb hangulat állott be s ennek hatása alatt az itteni piacon az irányzat megszilárdult. A hangulat később lanyhává változott.

Kötések: buza május—júniusra 8.93—8.94—8.89, ószre 8.08—8.03, rozs ószre 7.05—6.99, zab május—júniusra 7.42—7.38, tengeri május—júniusra 5.88—5.84. Jegyeztettek: tengeri július—augusztusra 5.34—5.32, rozs május—júniusra 7.38—7.40, zab ószre 6.12—6.14, repace augusztus—szeptemberre 12.20—12.30. Zárlatok: buza május—júniusra 8.87—8.88,

ószre 8.—, rozs ószre 6.98, tengeri július—augusztusra 5.29, rozs május—júniusra 7.36—7.38, tengeri május—júniusra 5.22—5.23 korona.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtörzsde gyöngye. A déli tőzsde eszöndes. Zárlat üzletellen.

Bécs, május 12. (Magyar értékek sziaria.) 4 1/2-os aranyjárdék 120.80. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 102.25. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.—. Magyar keleti vasúti állami kötvény 121.—. Magyar leszámlító- és penzváltóbank —. Rimamurányi vasútrészvény 511.75. Magyar koronajárdék 99.55. 4 1/2-os Magyar földterem. kötvény 97.80. Magyar hitelbank részvény 685.—. Magyar nyeregmény kölcsön sorsjegye 204.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar —. Bécs, május 12. (Osztrák értékek sziaria.) 4 2/3-os papírjárdék 101.60. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 120.80. 4 1/2-os sorsjegye 152.50. Osztrák hitelrészvény 433.50. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankgyűjlesztő 452.50. Osztrák-magyar bank 1600. Déli vasut 46.—. Dunagőzhajózási részvény 875.—. Dohányrészvény 291.—. Császár — és királyi arany 11.37. Német bankváltók 117.35. 4 2/3-os ezüst járdék 101.55. Osztrák koronajárdék 99.55. 1864-iki sorsjegye 252.25. Osztrák hitelintézet részvény 689.75. Unionbank 544.—. Osztrák Landerbank 427.—. Osztrák-magyar államvasut 662.—. Elbavölgyi vasut 470.—. Alpeisi bányarészvény 410.—. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.40. Bécsi Tramway Litt E.—. Bécsi Tramway Litt A. 283.75. Lipót kohó 349.—. Az irányzat gyöngébb.

Bécs, május 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déliután magányforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 669.50. Magyar hitelrészvény 686.—. Angol-Osztrák bank 271.—. Bécs: bankgyűjlesztő 452.75. Union bank 544.—. Landerbank 427.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 661.50. Déli vasut 46.—. Elbavölgyi vasut 470.59. Eszaki nyugati vasut részvény 460.50. Dohányrészvény 292.25. Rimamurányi vasúti 511.50. Alpeisi bányarészvény 410.50. Májusi járdék 101.65 Magyar korona járdék 97.65. Török sorsjegyek 107.—. Német birodalmi márka 117.38. Napoleonár 19.09.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, május 12. (Tőzsdéi tudósítás.) A boer vezérek tárgyalásairól szóló pretoriai jelentés elkedvetlenítette a tőzsdét, mert a béke hamaros megkötése megint kétségesnek látszik. A különben is uralkodó kedveltség mellett kob- és bányarészvények realizációk hatása alatt tetemesen gyengültek. Bankok is gyöngék. 3 1/2-os birodalmi kölcsön gyöngébb, új szász államkölcsön híre vasutak nagyobbára élettelenek. A második órában bányarészek kissé javultak, egyéb papírok eszöndesek. Magánkamatláb 17 1/8%.

Berlin, május 12. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 120.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 142.30. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.50. Alpeisi bányarészvény —. Disconto-Commandit 183.60. Altalanos villamosági Edison 182.50. Geisenkirchen 167.—. Laura-kohó 200.—. 4 2/3-os ezüstjárdék —. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.90. Osztrák hitelrészvény 210.50. Déli vasut 14.75. Károly Lajos vasut 100.30. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2-os új orosz kölcsön 96.70. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 101.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 176.25. Harpeni 171.50. Az irányzat igen eszöndes.

Berlin, május 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.90. Magyar koronajárdék 98.—. Osztrák hitelrészvény 210.40. Osztrák-magyar államvasut 142.25. Déli vasut 14.90. Eszaki nyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy jegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy 216.20. (Último) Lombard —.

Paris, május 12. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 714.—. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.60. Osztrák Landerbank 456.—. 3 1/2-os francia járdék 101.12. Ottomanbank 563.—. 3 1/2-os francia járdék 102.02. Alpeisi bányarészvény —. Déli vasut 82.—. 4 1/2-os magyar aranyjárdék —. Párisi bankrészvény 103.85. Olasz járdék 102.05. Francia tőzsekih. járdék —. Osztrák földhitelezési részvény 1175.—. Török dohányrészvény 319.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, május 12. (Zárlat.) 4 2/3-os papírjárdék 102.10. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.60. Magyar koronajárdék 98.20. Osztrák-magyar bank 115.—. Déli vasut 14.40. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.—. Bécsi bankgyűjlesztő 114.25. Villamos részvény 130.80. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 85.50. 4 2/3-os ezüstjárdék 101.70. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.70. Osztrák hitelrészvény 210.50. Osztrák-magyar államvasut 142.30. Eszaki nyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.15. Párisi váltóár 813.25. Unio bank —. Alpeisi bányarészvény 204.—. Az irányzat gyöngye.

Frankfurt, május 12. (Zárlat.) 4 2/3-os ezüstjárdék 101.80. 1890. sorsjegye 153.75. Déli vasut 14.75. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.40. Osztrák hitelrészvény 210.55. Osztrák-magyar államvasut 142.—. Olasz járdék 101.60. 4 1/2-os Magyar aranyjárdék 102.15. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 12. A sertésüzlet irányzata szilárd. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül sulyban) 98—100 fillér. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 105—107 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 104—106 fillér. Fialat könnyű (páronként 150—250 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. II. Magyar szedeti: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül sulyban) — fillér. Közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) — fillér. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. IV. Romániai eredeti (Stach) — fillér.

Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ... Kőnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ...

Ignác (Izsó) balázsfalvi illetőségű marosvásárhelyi lakos család ...

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, május 12.

Európában általában alacsony a levegőnyomás. Az idő európaszerint hűvös volt. Jelentékes eső esett Olaszországban és szörnyatosan kevés Németországban, még Ausztriában.

Hazánkban az idő hűvös, változókéony és főleg száraznyugaton, hől havazott is, csapadékos volt. Az éjjeli lehűlés az ország északi, meg keleti részében volt jelentékeny. Fagyot jelentettek: Sáros-, Bihar- és Szebenmegyéből. Kihűlés: Enyhébb idő várható, zivataros esőkel.

Napirend.

Naplár: Kedd, május 13. — Római katolikus: Servác. — Protestáns: Servác. — Görög-orosz: (Április 30.) Jakab ap. — Zsidó: Ijar 6. — Nap kel: 4 óra 10 percek. — Nyugszik: 7 óra 10 percek. — Hold kel: 9 óra 54 percek dél-élelt. — Nyugszik: 12 órakor éjjel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Vág, etc.), date (Máj. 10., 11., 12.), and water level (Máj. 10., 11., 12.).

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 12. —

Kinevezés és díjhelyezés. Az igazságügyminiszter Blaszovich Károly igazságügyminisztériumi számvevőosztály díjnyeljes igazságügyminisztérium számvevőosztály díjnyeljes...

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9—11-gig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) d. 10-től 1 óráig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9—11-gig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) d. 10-től 1 óráig.

Röptében a világ körül. Díszes kiállítású, értékes ajándékmű. Egyesíti a szépet a hasznossal. Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségeit. Megrendelhető a LAMPEL RÓBERT-FÉLE WODIANER F. ÉS FIAI cs. és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

Titkos betegségek ellen. 25 évi, részben katonarvosai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőlegesen ajánlható DR. KAJDACSY, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Electrotherapiai rendelő-intézet IV. Kiglyó-utca 5. I. em. Klótid-palota (Atjáróház és lift használható). A legelhanyagoltabb betegségekről, legsúlyosabb húgyhólyagbajokról, bujakórúseket, syphilist, az únfertőzöttség utóbjait. Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában párálan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magömléseket, nőknél fehérlőfolyást befogékendezés nélkül, a legmakacsabb börtbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-módot szorint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknél úgy mint férfiaknál külön be és kijárati. Külön várótermek. Levétrekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

Zalogházból veszek cédulákat. Eladok 12 lates csasz evkelesre tet 12 szemelyre 140 ft, 6 szo melyre 65 ftrol kezdve es fel jobb. Mindennemü finom eszist tárgyak böroök és francia stylum. Nagy rakár arany férdi láncokból, massz arany gyűrűk 6 forint 40 kr. arany ferdőörök 12 ft, arany női ördök 9 ftrol kezdve 12 darab massz evkeszők 6 ft 50 kr. Képes árjegyzék bérmentve és ingyen. Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Harisbázár. Váci-utca 30. I., em. 23. Egy gazdátlan csónak története. REGÉNY írta: MOLNÁR FERENC. KAPHATÓ A „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadványában. Ára 2 korona.

Mint Budapest legjobb, leg-tartósabb és legegészsébb lábbelijének készítőjéknél alábbi gyár céget ajánljuk, tessék meggyőződni erről s az eredményről minket értesíteni, miután nagy fogadásról van szó. Nőknek: Fekete v. barna bőrből, fűzős ... 3.30 Fekete v. barna bőrből, gombos ... 3.30 Fekete v. barna leg. box, Derby ... 3.30 Lakk, keztüv. v. chevreux-bőrből, fűzős ... 3.60 Lasting, cugos 2.60. Lasting, rogatta ... 2.00 Fekete v. barna házi-cipp szegelt talpall ... 1.20 Uraknak: Borjúbőr, cugos, egy daraból ... 3.00 Borjúbőr, beszt., elegáns ... 3.30 Feketebőr, chevreux v. lakk ... 3.30 Fekete v. sárga, fűzős ... 3.30 Finórcépp, fekete v. barna bőrből, elől cugos ... 1.50 Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6 N.

Legszébb Legjobb Legelőcsőbb PÁP PAP PAP. GICHNER JANOS paplan, matrós és képlőcsúrá gyártó, szőnyeg, függöny, vászon, bútort stb. nagy választék. Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölnök, nem tetész árak kisorlátósek, vagy a pénz visszadásk.

Meghívó. A Polgári bank mint szövetkezet Budapestben 1902. május hó 26-án délután 4 órakor saját helyiségében (VI., Teréz-körút 17. sz.) tartja I. rendes közgyűlését melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Napirend: 1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről. 2. Mérleg és zárszámadások előterjesztése. 3. A felügyelő-bizottság jelentése és határozata a felmentvény megadása iránt. 4. A felügyelő-bizottság 4. rendes, 2 póttog és 5 választásba. 5. Alapszabályok kiegészítése és módosítása. 6. A tagok részéről nevelandó indítványok. * A szavazások és indítványok tételére vonatkozólag felhívjuk a t. tagok figyelmét alapszabályaink 46. és 50 §-ára.

Tartozik Mérleg-számla Követel. Képzézn készlet ... 4490 09 Nyomatvány és felszerelés K. 3461-17 ... 2788 94 Adósk kötelezvényen ... 231722- Adósk kötelezvényen ... 10355 20 Szervezkedés ... 491-42 ... 1966 20 ... korona 251282 48. Tartozik Nyereség- és veszteség-számla Követel. Tiszti fizetés ... K. 6326-48 ... 6831 80 Házbér ... 1632- ... 1632- Üzleti költség ... 4580 27 ... 1183 65 ... 7281 67 ... 9082 18 ... korona 30591 57. Budapest, 1902. április hó 30-án. Landesman Lipót s. k. vezértitkár. Blum s. k. Oestreicher József s. k. Lederer s. k. Dr. Reiner s. k. Welsz s. k. Polgár s. k. elnök. Fenti mérleg, valamint a nyereség- és veszteség-számlát a fő- és mellék könyvek minden egyes tételével összehasonlítottuk és meggyőződéssel találtuk. A felügyelő-bizottság: Elchner Árpád s. k. Takács Mór s. k. Wolf Sándor s. k. Vadász Lajos s. k. elnök. Beléptt 404 tag 2033 üzletrezzszel Kilepétt 56 " 247 Marad 1902. ápr. 30-án 348 tag 1788 üzletrezzszel

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 13-án.

Onegin.

Lirikus jelenet 3 felv., 6 képből. Puskin verses ragénye nyomán. Fordította Várady Sándor. Zenéjét szerző Csajkovszky Péter.

Személyek:
Lariza Válot Lenzsky Burrian
Tajjana Kaezer Gremin Ney D.
Olga Váradi M. Szaczkai Kornai
Filipjevna Barts M. Kapitány Szemere
Anyegin Bugén Beck Tiquet Gábor

Kedzete 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 13-án.

A nők barátja.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta ifj. Dumas Sándor. Fordította Kürthy Emil.

Személyek:
De Rions Nádaj Jane de Simrose Márkus
Montégre Horváth Leverdetné Szacsanyé
De Simrose Császár Hackendorf Nagy
Des Targettes Gyenes Leverdet B. Ligeti J.
De Chantrin Dezső József Faludi
Leverdet Vizvári Inas Narcaisz

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 13-án.

Előszőr:

A sevillai fodrász.

Böhözatos operett 3 felvonásban. Irta Bálint Dezső. Zenéjét szerz. D'Amant Leo.

Személyek:
Colineau Sziklai Tizoltó Mátrai
Henriette Fedák Leopold Boross
André Rábhonyi Klári Tomcsányi
A grófnő Margó Godin Giréthy
Banami Selő Juliete Almási I.
A prefet Iványi Újságró Almássy

Kedzete 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kapathatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testvé.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 13-án.

Az őrnagy ur.

Böhözát 3 felvonásban. Irta Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:
Montgiron Fenyvesi Michu Gyözö
Labourdette Hegedüs Dingois Vendrei
Fréville Tanay Maloizel Szerémy
Champeaux Góth Paulette Varsányi
Moulard Tapolczai Héloise Nikó
Lardinet Rónaszéki Dingoisné Lenkei

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 13-án.

Pálmay Ika asszony vendégfellépéssel.

Az izé.

Operett 3 felv. Irta Leon Viktor és Stein V. Zenéjét szerz. Weinberger Károly. Fordította Dr. Márton Miksa és Heltai Jenő.

Személyek:
Taponet Kovács M. Babarol Németh
Taponetné Siposné Vuacresson Szerdahelyi
Gabriella Palmái Saturnin Tolagi
Felicien Raskó Casorett Dori M.
Aristid Szirmai Denise Harmath

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 13-án.

A sport.

Kedzete 1/3 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. május hó 13-án.

Sulamith.

Héber dalmű 4 felvonásban.

Kedzete 7 óraker.

NŐI

KÉZIMUNKÁK

himző-, kötő-, horgoló-pamutok és szelymek, nonkülönböző himzőszövetek rendkívül nagy választékban, szabott gyári árakon kapathatók

Bérczi D. Sándor

kézimunka nagyiparosnál Budapest, Király-u. 4.

204 oldalas képes árjegyzékemet 2000 eredeti kézimunka-rajzzal a Budapesti Napló vidéki előzetőknek ingyen és bérmentve küldöm.

Viktória himzőgépek elsőrendű 6 kor. Pont-Loos-munkák és ahhoz tartozó összes anyagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szívesen szolgálók.

Laos-munkák és ahhoz tartozó összes anyagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szívesen szolgálók.

Laos-munkák és ahhoz tartozó összes anyagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szívesen szolgálók.

Laos-munkák és ahhoz tartozó összes anyagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szívesen szolgálók.

Laos-munkák és ahhoz tartozó összes anyagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szívesen szolgálók.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

!!! Szencziáció !!!

Trio Barovsky

páratlan mutatványai, továbbá

Luna asszony

Milla Barry, Marlot stb. főléptével.

Tarka Szinpad és sok különlegesség.

A kárház téllkörnyében reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A téllkörtben ma

Pongrácz Lajos Kolozsavárról kitünő zenekara játszik.

A híres legfinomabb

Kienoczy csemege májusi túró, zöld vagy fehér Szirec, Ostyepha megrendelhető:

Rátéka A. VI., Izabella-u. 76., III. em.

Az

Országos Takarékos és Hitelszövetkezet

Üzletelhelységeit

Budapest, Erzsébet-körút 29. szám alá

telje 10 kor. heti befizetés után 2-20 koronás kölcsönök ad; a hozzá benyújtott hitelszervényeket mindenkor 2-4 nap alatt, de legkésőbb egy héten belül elintézi és kifizeti. Tárca váltókat 100% törlesztés mellett rövid időn lezárnál és betáblázásokra is kölcsönökkel nyújt.

Telefon 20-33. Telefon 20-33.

irodai órák: 9-12, 2-6.

ELEK BERNÁT, ügyviv. igazg.

FOGAK,

egyesek, valamint teljes fogsorok szájpadiás nélkül, rágásra alkalmatlanok, jóállás mellett.

Fog- és gyökérhúzás fájdalom nélkül
KOOS M. cs. és kir. szab. fogműtőre
Budapest, Kerepesi-út 34. (a Rókus-kórházzal szemben.)

Pocket Telescope

Uj optikai készítővel, melynek segítségével óriási távolságra, mértékekre lehet állítani. Emberek, állatok stb. igen nagy távolságban is fellismerhetők. Nélküli fénytelen úgy katonatiszteknek, vadászoknak, erdőászáknak, turistáknak, valamint kirándulások alkalmával is. A Pocket-távcső a mélyénzsebbe való hordásra van összeállítva és egy elmes szerkesztett segítségével bármely sétabot is rögzíthető. Ára darabonként a pénz előleges beküldése mellett 2 K. 40 fill., franco. Utánvétellel 60 fillérel több, 3 db-á 6 K., 6 db-á 10 K. Portó külön számítandó.

Kann Ignác, Wien, II., Lilienbrunnngasse 17.

A négylevelű lóhere.

Minden esesebecsének nagyobb értéket kölcsönöz és keletdőbb, ha négylevelű lóhere van rajta. Azért, mert ezt a szerencse jelének tartja a világ. A mezőn, a ki négylevelű lóherét talált az ép olyan boldogan ujjong, mint az, a ki a Hecht Bankháztól vett sorsjegyet, mert az a Hecht Bankház nagy szerencsésénél fogva megnyeri a főnyereményt. Vásároljon tehát osztályon sorsjegyet a Hecht Bankháznál, Budapest, Ferenciek-tére 6. és Erzsébet-körút 32. Húzás május 22. és 23. Sorsjegy árak: Egész 12.- kor., fél 6.- kor., negyed 3.- kor., nyolcad 1 kor. 50 fill.

BUTOROK

úgy készpénzért, mint részletfizetésre
elegyeszerűbből a legfinomabb kivitelű legjutányosabbban
Whitbread és Fuchs testvéreknél,
BUDAPEST
VI., Teréz-körút 8.
Köpes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!

Zsedényi Aladár

A CSICSA.

(Bácskai históriák. III. kötet.)

Budapest, Athenaeum.

Ára 2 korona.

A sajtó észrevételeire szerint egyike a legérdekesebb utdon-ságoknak. Zsedényi Aladár a Bácska krónikása az ő szűkebb hazájának érdeklődését mutatja be, mesteri mesészséssel, szokatlan, eredeti módonban. A hálas talajon összegyűjtött históriák népművelésből is igen becsesek az iródlomra, s így nemcsak szórakoztatnak, de tanítanak is. Fialatokat, úr-eket egyaránt mulattatnak Zsedényi históriái, melyeknek pontjai a Bácska spezialitásai: a bor, a szerelem és a kártya.

Ára 2 korona.

Megrendelhető az Athenaeum részv. társ. Budapest VII., Kerepesi-út 54. sz. és minden könyvkereskedésben.

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségű

BUTOR

szűkebb körűket hi-telképes egyének, árfolyamok nélkül minden stílusban beszerezhetik

részletfizetésre

Schwarz Lipót és Testvére

kárpitomester és bútorkereskedők butorházában

Budapest, VII., Hársfa-utca 37. sz. (szajt házukban) Wesselényi-utca keresztezésénél.

Fizetési feltételek:

100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet ————— 10 kor.
200 ————— 300 ————— 15 —————
300 ————— 500 ————— 20 —————
Közszámlaszámra 15%, csomagolási 2%. Köpes árjegyzékért 50 fillár fizetésű, mely összeg az árjegyzékért visszatérítetik.

Irógörcs.

zongoragörcs, reszketés, kézigyengeség ugymint különféle rendellenességet az izomműködésnek gyogyítja Ney Albert, Frankfurt a. M. Módszerem fölött az orvosi tudomány autoritással elismerőleg nyilatkoztak. Számtalan elismerő levél. Ezúdszerűleg Budapest, Erzsébet-körút 15., ajtó 13. Értekezhetni 8-9, 2-3-ig.

Egy árvaleány

minden sorsjegyvásárló részére szerencsekerékből huz egy számot a

május hó 22. és 23-án tartandó

magy. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályához.

Ajánlok eredeti sorsjegyeket, az összeg beküldése ellenében vagy utánvétellel:

egész fél negyed nyolcad sorsjegy
12.- 6.- 3.- 1.50 korona

Bánó Gyula

Budapest, VII., Erzsébet-körút 14.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Fővárosi Nyári színház
Szerda	Borura derű Janosi és Juliska Babutinér	Rang és mód	Az őrnagy ur	Az izé	Szevillai fodrász	Quasimodo
Csütörtök	Az álaros bál	Fernando	Az őrnagy ur	Az izé	Szevillai fodrász	A cor nevillei harango
Péntek	Nincs előadás	Fernando	Az őrnagy ur	A régi szerető	Szevillai fodrász	A kertészleány
Szombat	A nürnbergi mester dalnokok	Constantin Appó	Az őrnagy ur	A régi szerető	Szevillai fodrász	Boccaccio
d. u. Vasárnap este	—	Ember tra-gédiája	Az őrnagy ur	Lili	—	Csökon szerzeti völégény
	Hoffmann meséi	—	Az őrnagy ur	A régi szerető	Szevillai fodrász	Boccaccio

„LE DÉLICÉ”

A szivarka egyszer meggyújtva mindvégig ég.

Legjobb Vergé **szivarkapapír.**
Legkedveltebb Vergé **szivarkahüvely.**
Minden dohánytözsdeben kapható.

Bérmálás alkalmából
 a t. szülők és gyámok figyelmébe ajánlom
 e célra készített
fiu- és leányruha * *
 * különlegességeimet.
Neumann M.
 IV., Múzeum-körút 1. sz.

A Pesti izr. nőegylet
 esztörtökön i. hó 15-én délután 4 órakor az
 izr. hítközösség nagybterében (VII., Sip-utca
 12. sz. II. em.) tartandó
XXXVI. évi rendes közgyűlésére
 az egyleti tagok ezenel tisztelettel meghívotnak.
Napirend:
 1. Az évi jelentés felolvasása.
 2. A számvizsgáló bizottság jelentésének felolvasása.
 3. A felmentés följötti határozat és a számvizsgáló-
 bizottság megválasztása.
 4. Tiszteletbeli tagok megválasztása.
 5. Indítványok.
 A választmány nevében
Öz. Herzl Antalné, elnök.

Tarcsa-gyógyfürdő
 Vas megyében.
 Glauber-só tartalmú szénasavas vasfürdők.
 A legújabb módszerek szerint berendezett pezsgő és ásvány-
 viz, valamint vasláp-fürdők. Kellően, lútos éjszai; a környe-
 lém minden igényeinek megfelelő olcsó lakások; villanyvilá-
 gítás; 2 jó vendéglő, gyógyászati, naponta kétszer zené;
 szép kirándulások. A női szerek bántalmi, sápkór, vérze-
 gényesség, továbbá a légzési és emésztési szervek bajai ellen
 kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.
Évad május 15-től szeptember 20-ig.
 Az évad kezdetétől június 15-ig és augusztus 15-től szeptem-
 ber 20-ig tetemesen olcsóbb árak. Folyóvilágosítással
 szellőztető és kádfűtő prospectusok a fürdőigazgatóság. Al-
 landó fürdőorvos dr. Kohrer Aladár t. m. főorvos. Tarcsai
 Károly-tervező mint óvászárjárnny esetén vízvezeték
 ajánlható. Megrendelések Tarcsa-fürdőigazgatóságban és Budape-
 steen Edestrúti I. cs. és kir. udvari szállóhoz (V. Erzsébet-
 tér 8. sz. intézőnök. Posta- és táviratállomás helyben.
**Vasuti állomás Felső-Eőr, a Szombathely-Pinkafői vo-
 nonalon, honnan a 80 pernyire (5 1/2 km.) fekvő fürdőbe a
 kiskötelek kényelmes bér- és farszkekkel (omnibuszok)
 látják el; 1 négyülékes bérkesi ára 4 K. 50 fill., farszkekcsin
 1 hely 80 fill. — Jegyek válthatók a vasuti káuznál
 Szombathely és Felső-Eőr között.**

Urak!
Salaperlen
 (Salacetintól csi)
 Salacetin 0,09 Cl. Szállal
 ocsott 0,21 — így hívják a
 legújabb felülmutatottan
 szert a titkos betegségek min-
 den nemdől 4-5 korúsdert
 bérmentve küld egy kis
 füvet 50 kapszulával. Rak-
 tár Ausztria magyarországi
 részére Budapestben, Török
 József Gyógyszerésznél,
 Andrássy-ut 28. és Király-
 utca 12. valamint minden
 gyógyszerárban.

Egyedül valódi angol **Balzsam Thierry A. gyógyszerésztől**

Közegésségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.
 Az füvek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegytartalma alatt áll.
 Ezen balzsam balsóleg és külsőleg használható. — 1. A tüdőnek és melnek
 összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszűnteti a katarrhust és
 köpetkivárat. a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyó-
 gyít 2. Kiténő halással van torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok összes
 betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hidegléleket. 4. Megleő gyorsan gyógyít
 gomorgócsot, köhikát és szarkatásokat. 5. Jótékony hashajtó és vértisztító, tisztí-
 tja a veséket, megszűnteti a hipocondriát és melancholiát és elfoizdítja az ét-
 vágyat és emésztést. 6. Kiténő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájonész,
 továbbá minden fog- és szájbetegségeinél és megszűnteti a febfőgést, valamint a szá-
 j- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, ugymint
 hópórsón, sipoly, szemölcs, égés seb, fagyott testrészek, rüh, kosa és kiütések,
 megszűnteti továbbá a fofájást, zugást, szarkatást, köszvényt, fülfájást stb. Tossék
 mindig vigyázz a zöld apáca-vedőjegyre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb elő-
 szor egyenesen a gyárból eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monar-
 chia minden postádólmására 12 kiczi vagy 6 dupla füvet 4 koronáért hozhatni.
 Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés
 csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése mellett.
 mikor önnek a biztos gyógyszerésze a legregibb sebeknél is kilátása van és
 majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputációt, ha
Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi
centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmas enyhítésében pedig elérhetet-
 len. Valódi centifolia-kenőcs használhatók; a gyermekgyógyászat melbajánál, a tojelválasztás akadályainál,
 mellékmenyenedésnél, vörhenyénél, mindenféle régi bajnál, nyilt sebeknél lábakon és csontokon,
 sebeknél, sósusz, dagadt lábknál, sőt ceontszínál is: ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az
 idegtenetek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle daganat,
 kinövés, karbunkulus, új képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, helyag-
 nál, menesztől kisebesegett lábknál. Eggett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvőtől
 eredt sebeit, a nyakon támadt daganat, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. stb.
 Szétküldés csak az összeg előzetes beklüldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és
 szállítólével együtt 3 kor. 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Minden-
 ként ívok hamisítványok vételeitől és kérem vigyázzni, hogy minden tőlegyen a cég: „Orangyal-gyóg-
 szertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada” bejegietve legyen.
 E két gyógyszerében felülmutatottan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz,
 annál értékesebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az
 év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segívenek, legalább az orvos meg-
 érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorososan ajánlt hasonló, de ha-
 tástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénz dobjuk ki, hanem maradjunk csak e
 mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbízható amellet teljesen ártatlan, világírú szernél, melyek-
 nek minden családnál találhatónak kellene lenni. A hol a fent ismertett védjegyekkel valódián
 kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és címezni:
Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Közp. raktár Budapest: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és
 Bécsben: Brady C. gyógyszerészéknél.

gyógyászati Kataphorese
IDEG és NEMI
BETEGSÉGEK.
 radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
Dr. MITZGER
 idváló gyógyhatásairól
 elismert intézet
 Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em
 Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán hono-
 rarium teljes gyógyítás után fizethető.

FÉRFIAK és NOKNEK
 a legmakacsabb heveny és idült folyásoknál hefeccsken-
 dedés nélkül a legbiztosabb gyógyszer a
„Sanid labdacso”
 bizonyított. Egy üveg 100 labdacso tartalommal és pontos
 használati utasítással 2 koronára. Védőre 6 koronára előleg
 beklüldése vagy utánvétel mellett készítés küld a
„Magyar Király” gyógyszerár,
BUDAPEST, V., Marokkó-utca 2. sz.
 (Erzsébet-tér sarok.)

Egalkalmasabb ajándékmű!
 A magyar humor kiváló gyűjteménye.
NEVETŐ MAGYARORSZÁG.
 Összeállította: GRACIA GYÖRGY.
 2-ik bővített kiadás.
 Két kötet díszes vászonkötésben. Garay Ákos és Tull Odón remek illusztrációival. A leg-szórakoztatóbb olvasmány.
 Egy-egy kötet ára köve 7 korona.
 Megrendelhető: **LAMPEL ROBERT-féle** (WODIANER F. és fia) ca. és k. adv. könyvtárszerződésben BUDAPEST VI., Andrássy-ut 21. sz.

MINDENKI INGYEN KAPJA
 ha címét velem közli, világírú találmányomat,
„GUZI-KENŐCSÖT”
 melylyel, ha a cipő feleő bőrét bekeni, a vixelés főülegessé válik és a bőr repedése ki van zárva.
Minden nálam vásárolt cipőért 1 évi írásbeli jótállást vállallok, ha guzi-kenőcsöt, melyet ingyen adok, bekeni, elszakadás esetén INGYEN MEGCSINÁLOM.
**Minden rendelő 1 tégely guzi-kenőcsöt, mely 6 hónapra elegendő és egy pár elegáns cipő-sámfát kap ingyen, mely szintén hozzájárul ahhoz, hogy a cipő az egy évotkiírja, miután, ha a cipő nedves állapotban levejők a bőr ósszerencsésodását kizárja. Minden magyar ember tarca köteleességének egy igaz magyar gyarat pártfogolni és engem próbárendelésével megfizetelni. Vidékre minden csomagot portmentesen küldök a csupán 30 krt számitok föl. — Mértéknek elegendő, ha harisnyában egy papírlapra állva, a lábtalp körvonatát lerajzolják.
 Nem megfelelőül kicserelek vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadom.
 Kérje 100 oldalas képes árjegyzékom, melyet a guzi-kenőcs-mintával együtt ingyen és bérmentve küldök.**

Férfi sima vixcipő, orsó 3.-
 Vix betétes cipő 3.20
 Elegáns gavalier vix füzös 3.20
 Gavalier barna füzös cipő, divatos barna bagarilából 3.50
 Szalon-lakk elegáns, füzös vagy cugos 4.-
 Párisi divat, fültinó elegáns, box calv füzös cipő 4.-
 Füzös cipő, amerikai box-bőrből, elegáns 3.50
 Tízli sima cipő, lefin. vix vagy szalon-lakkból eleg. 4.-
 Női zergebőr füzös vagy cugos elegáns 3.-
 Barna bagaria füzös cipő 3.-
 Legfinomabb zergebőrű gombos cipő 3.40
 Párisi divat, feltinó elegáns, box-calv bőru füzös vagy gombos cipő 3.80
 Félcipő, fekete vagy barna borjúbőrből, elegáns 2.40
 Szalon-lakk, füzös vagy gombos, elegáns kivitel 3.50
 Szalon-lakk, kivágott cipő, keresztcsattos, elegáns 2.20

AGULÁR IGNÁC
BUDAPEST,
 Deák-tér 6.

Jutalomdíjazott a
SACHS ÁRMIN-féle
 első magy. cs. és kir. szabadalmazott
 hordozható jégskrénygyár,
 Budapest, Gyár: VIII. Boseródy-u. 19. és
 főraktárhelyiség: VIII. Jozsef-körút 16.
 Kiténtve a nagy mitlenalú emel.
 Ajánlja utjonnan szerkesztett jégkészítőkötet a sár, bor, tej, víz, hus, étel stb. behűtésére,
 valamint tartályait foglyalt számára e gépeit annak előállítására. Minden nagyáruház és
 alakban, nemkülönben szabadalmazott legújabb és leggyakorlatibb fémházból és ónházba
 csapját és hordókat, szelvénylik sűrű, melyek folyton a legnagyobb választékban
 raktáron tartanak, a legolcsóbb árak mellett. Árjegyzékek és ábrák ingyen megküldetnek

AZ NYELVTAN ZSEBSZÓTÁRAI:
Magyar és Német Zsebszótár.
 Tekintettel a két nyelv szólására.
 III. kiadás. Szerkesztette: I. rész: Német-Magyar. II. rész: Magyar-Német. KELEMEN (WOLFF) BÉLA.
 Minden rész külön csinos vászonkötésben 2 korona. A két rész egy erős félbőrötésben ... 4 korona.
Francia és Magyar Zsebszótár.
 I. rész: Francia-Magyar. Szerkesztette: II. rész: Magyar-Francia. UJVÁRY BÉLA.
 Minden rész külön csinos vászonkötésben 2 korona. A két rész egy erős félbőrötésben ... 4 korona.
Horvát-Magyar és Magyar-Horvát Szótár.
 Szerkesztette: MARGALITS EDE.
 Ara csinos vászonkötésben ... 2 korona.

Minden azo egyzari beiktatasa nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 5 filler.

ANONCIUMHIRETESEK

A hirdetesekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések kétszer kétfelirattal értekezni... nem kell a követező fülszámra lehet fölírni:

Breuer nővérek dohányszővedő Teref-körút 64. szám alatti. Deutch Miksa női könyvkereskedő Andrássy-út 88. Eckstein Bernát hirdetői iroda V. ker. Fűrdő-utca 4. szám. Engelmann Mór gyorsajándékyomda IV. ker., Kálvinyi-ter 2. szám. Franke pál könyvkereskedő IV., Gróf Csirky-főis palota. Kossuth Lajos-utca. Kirgý-ter, (Koröszahorog-utca sarjának). Fischer J. D. hirdetői iroda IV., Gerőczy-utca 1. szám. Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. ker., Váci-utca 17. szám. Goldner Jozsefa Andrássy-út 50. Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám. Hasenstien és Vogler hirdetői iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám. Jambríkoveits dohányszővedő Kerepesi-út 60. (Gábor-ép. épület). Kerenberg Rozália dohányszővedő VIII. ker., Múzeum-körút 18. Leopold Gyula hirdetői iroda VII., Erzsébet-körút 54. I. a. M. Messe Rudolf hirdetői iroda Ferenciskert-ter 3. Mezel Antal IV. ker. Eökl-út 9. szám. Nemetsch A. J. újság-áruháza IV. ker. Felső-ter 3. szám. Ny. Nagel Ottó könyvkereskedő Múzeum-körút 2. sz. (Nemetsch A. J. mellett). Rehenczi Hona dohányszővedő VI. Andrássy-út 48. szám. Sikray Samu hirdetői iroda VI. ker., Váci-körút 33. szám. Sopronyi V. dohányszővedő VIII. ker., Kerepesi-út 1. szám. Szántó Mór dohányszővedő IV., Keokmány-utca 14. szám. Schwarz József hirdetői iroda V. ker., Marokkó-utca 4. szám. Schönwald Ferenc dohányszővedő Ferenc-körút 34. szám. Tenczer Gyula hirdetői iroda IV. ker., Szerviz-ter 8. szám. Toldi Lajos hirdetői iroda II. ker., Fő-utca 2. szám. Wetzendorf Jakob Király-utca 1. Zipser Cs. Kőnig zsebkönyvkereskedő VI. ker., Andrássy-út 4. szám. Minden apróhirdetés, melyet itt este 6 óráig befizetnek, másnap reggel 10 óráig jelenik meg Budapesti Naplóban.

Német szóhalány... a varázslat és látás anonnál fölvetők. Kirgý-utca 5. I. em. 4250

Helyi ügyök... kivilágítottak egy helybeli elöszárgapapír... Csakis elöszárgapapír... Helyi ügyök... jellege alatt a lap kiadóhivatalához. 1299

Szobafárs... keresetiek egy csinosan berendezett, különbejáró szobában, esetleg teljes családunk, ittélgensz úr. családunk. Cim: Vörösmarty-utca 58. H. 16.

Használt... férfruhák, fehérnemű, szőnyeg, libatolalt, cipő és zövegűdülök... Singer Mátyás. Lujza-utca 8. szám. 12834

Házmester... ki ebben a minőségben már alkalmasra volt, felvételek... min-ü. 7. lehelője f. hó 16-ára. 12827

Utcai közvezetést... használt négyvezetékes... 10 kábeltör. Ajánlatok ár... megjelölésel. S. jelölve a kiadóhoz kérek. 12519

RINÁLT. Csapok... fiatal 20 éves, ajánlok... helyre esőleg nyári és téli... 4240

Eladó Butor... Egy háló, matt, faragott butor... elhelyezésre alkalmas... 4252

Nemzeti zenédét... végzett cimbalomtanító... még egyházi... 4206

Eladó... eladó gyökeres... 4240

Vasrácsok... káposzt, kizsoltok, droháló... 4240

Villa... teljesen berendezett... 4240

Bécsi szobnók... eladó szobnók... 4240

Eladó... Miklósz legelőn... 4240

Szabónk... kivilágított... 4240

Cimbalmozni... tanítok kottából... 4240

Kivilágított... szőnyeg... 4240

Kerékpár... javítások... 4240

Cimbalom... művésznő... 4240

Nyomorbán... leíró... 4240

Csinos kis... különbejáró... 4240

5 kiló... legfinomabb... 4240

Szépen fordított... különbejáró... 4240

Házhelyek... szép... 4240

Cipő... alkalmi... 4240

Villatöket... a Krisztinavárosban... 4240

Butor... legjobb... 4240

Privát kúrtó... Iroda... 4240

Mészáros... 4240

Varrók... kitalálna... 4240

Mindenféle... 4240

Péntzárósnok... 4240

Oly urakkak... 4240

Singer-varrógépek... 4240

Hegedűkötés... 4240

Masszázs... 4240

Zongora... 4240

Használt... férfruhák... 4240

Elegánsan... 4240

Körrepetitor... 4240

Nemes rákok... 4240

Veszek... 4240

DÓCZI M. cipész... 4240

Butorok... 4240

30% árleszállítással... 4240

TÓTH KÁLMÁN... 4240

KÖLTEMÉNYEI... 4240

ENDRŐDI SÁNDOR... 4240

POLLÁK N. IGNÁC... 4240

Butorok... 4240

Ára 16 korona... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Társaskocsi... kumet- és mell-szerszámok

Életnagyságu... 10 forintért

Veszek... 4240

DÓCZI M. cipész... 4240

Butorok... 4240

30% árleszállítással... 4240

TÓTH KÁLMÁN... 4240

KÖLTEMÉNYEI... 4240

ENDRŐDI SÁNDOR... 4240

POLLÁK N. IGNÁC... 4240

Butorok... 4240

Ára 16 korona... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

A ki lakást keres vagy kiadó lakása... van... keres vagy hely nélkül van... valamit venni vagy eladni akar... stb. stb.

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

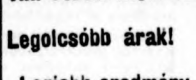
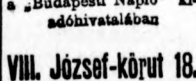
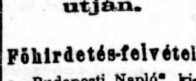
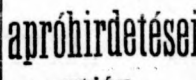
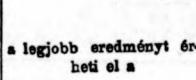
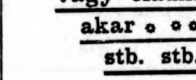
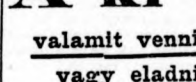
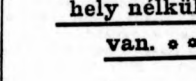
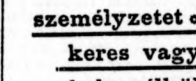
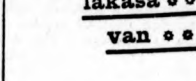
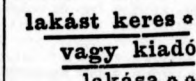
Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240

Én Csillag Anna!... 4240